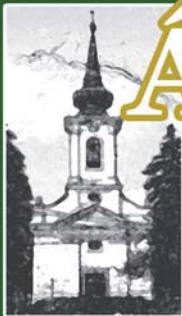

Áldás, békeesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
X. évfolyam 6. szám 2021. november-december

²²Az ÚR útjának kezdetén alkotott engem,
művei előtt réges-régen.

²³Az ősidőkben formált engem,
kezdetben, mielőtt a föld létrejött.

²⁴Mikor még nem voltak mélységek,
megszülettem,
mikor még nem voltak tele a források
vízzel.

²⁵Mielőtt a hegyek helyükre kerültek,
a halmok létrejötté előtt megszülettem;

²⁶amikor még nem alkotta meg
a földet, a rónákat,
még a világ legelső porszemét sem.

²⁷Ott voltam, amikor megszilárdította
az eget,
amikor kimérte a látóhatárt a mélység
fölött.

²⁸Amikor megerősítette
odafönt a fellegeket,
amikor felbuzogtak
a mélység forrásai,

²⁹amikor határt szabott a tengernek,
hogy a víz át ne léphesse partját,
amikor kimérte a föld alapjait,

³⁰én már mellette voltam mint
kedvence,
és gyönyörűsége voltam mindennap,
színe előtt játszadozva mindenkor.

³¹Játszadoztam földje kerektségén,
és gyönyörködtem az emberekben.

³²Ezért, fiaim, hallgassatok rám,
mert boldogok, akik megőrzik
útjaimat!

³³Hallgassatok az intésre,
hogy bölcsek legyetek,
és ne hanyagoljátok el azt!

³⁴Boldog ember az, aki hallgat rám,
ajtóm előtt vigyázva mindennap,
ajtófélfáimat őrizve.

³⁵Mert aki engem megtalál,
az életet találja meg,
és kegyelmet nyer az ÚRtól.
(Péld 8,22-35)

A legnagyobb karácsonyi ajándék

közfelfogás az, hogy karácsony az ajándékozás ünnepe. Megható, hogy ilyenkor szinte minden emberben megmozdul egy kis szeretet, és igyekeznek kisebb-nagyobb ajándékkal, valami aprósággal kedveskedni, örömet szerezni a másoknak. Az a különös, hogy ez alkalommal még a köteles anyagi áldozattól sem szoktunk visszariadni, hogy örömet okozunk másoknak. Szinte az egész földkerekségen végigcsap valami különös szeretet-hullám, amely kisebb-nagyobb ajándékozásban éli ki magát.

De vajon esetekbe jutott-e már az, hogy miért éppen karácsonykor? Mert nem véletlen ám ez! Meg vagyok győződve róla, hogy ez a nagy általános karácsonyi ajándékozás tulajdonképpen egy akaratlan utalás és egy öntudatlan visszaemlékezés arra a legnagyobb szeretetre, amellyel Isten ajándékozta meg ezt a földi világot az első Karácsony alkalmával Jézus személyében. Azóta is az igazi, a legnagyobb karácsonyi ajándék nem az, amit ott találál selyempapírba csomagolva a feldíszített fa alatt, hanem az

a Valaki, Akire minden más egyéb ajándék utal és mutat: Jézus!

Pál apostol azt mondja, hogy „Isten az Ő tulajdon fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta!” Isten a szó szoros értelmében megajándékozta ezt a földi világot Jézussal. De hát miért? Az ajándékkal általában örömet akar okozni egyik ember a másoknak. Ugye mi is erre törekedtünk? Isten is ezt akarja: örömet akar okozni az embereknek. Mégpedig nem is kis örömet, hanem igazi, nagy örömet. Isten mindenképpen azt akarja, hogy az emberek ezen a földön örüljenek, hogy tudjanak örülni, hogy képesek legyenek örülni, hogy merjenek örülni, hogy legyen egyáltalán okuk arra, hogy örüljenek. Ezért adta Isten Jézust, és ezért nevez a Biblia mindent, ami Jézusról szól, tehát az Ő születését, az Ő földi működését, az Ő halálát és feltámadását, mindent, mindent evangéliumnak, örömmüzenetnek, isteni jó hírnek. Ezért a legnagyobb jó híre, ajándéka Istennek a mi számunkra: J É Z U S.

Joó Sándor

Lovász Ibolya népi iparművész csuhébetlehemese

A TARTALOMBÓL

10

Beszélgés
Bódiss Tamással
az új énekeskönyvről

14

ŐRIZD MEG SZÍVED!
Nyilas Zoltán
evangélizációja

26

A Római levél
és a reformáció
Dr. Pecsuk Ottó előadása

IMÁDSÁG

Mennyei Édesatyánk, az Úr Jézus Krisztus által! Milyen jó, hogy nem magunkban kell bízunk, nem a bizonytalanban, az esendőben, az elmúlóban, hanem teljes bizalmunkkal Feléd fordulhatunk és Hozzád kiálthatunk. Mert Urunk Istenünk vagy, mindenek fölötti, felülmúlhatatlan érték, szépség és végtelen nagyság; örökkévaló, magasztos és felséges, magasságban és szentségben lakozó Isten vagy. Aki teremtett az eget és a földet, a tengereket és mindent, ami benne van; és bennünket is, a saját képmásodra és hasonlatosságodra. Élő lelket adtál belénk, hogy dicsőítsünk és imádjunk Téged, hogy tulajdonod legyünk.

Mert minden dicsőség a Tiéd, Aki gondviselőnk és szerető Édesatyánk vagy, Aki megengedted, hogy gyermekeid lehessünk Fiad, az Úr Jézus Krisztus által, akit elküldtél a világra, de Akit a világ nem fogadott be, mert jobban szerette a halálnak sötéttségét, mint az életnek világosságát. Köszönjük, hogy az Ő halála és feltámadása új életet támasztott bennünk, és megengedted, hogy hittel befogadjuk Őt a szívünkbe.

Bocsásd meg, Urunk, hogy vétkeinkkel mégis nap mint nap lealacsonyítottunk Téged, bűneinkkel megrontjuk szövetségedet, amit a Bárány vére szerzett számunkra, megvetjük, semmibe vesszük szentségedet, és figyelmen kívül hagyjuk, leértékeljük a Te csodálatos szeretetedet. Azt a szeretetet, melynek forrásából jóság és igazság fakad.

Köszönjük, Urunk, hogy mégsem vetsz el Magadtól bennünket, bár haragodat érdemelnénk, és annak ellenére szeretsz minket, hogy fellázdunk Ellened, hogy hátat fordítottunk Neked, és hogy felelőtlen tékozlásunkkal, elfolyt életünk bűneivel elpazaroltuk, amit Jézus Krisztusban ajándékba kaptunk Tőled.

Köszönjük, hogy kegyelmednek jóindulatában élhetünk, hogy megajándékoztál bennünket örökkévaló Karácsonnyal, hogy Údvözítő született nekünk, mennyből jött drága Megváltónk, az Úr Jézus Krisztus, Akinek mindenkor kezébe helyezhetjük magunkat. Bár nincs más, amit felajánlhatnánk Neked, csak bűnös magunkat, hiszen semmi sincs, amivel dicsekedhetnénk, de hozzuk az imádat ajándékát, mely Rajtad kívül senki mást nem illet meg.

Áldott Istenünk, igaz vagy Te minden utadban, és minden dolgokban kegyelmes: vezérelj hát minket! Ismertsd meg velünk a Te utadat, hogy megismerjük Téged, hisz' mégiscsak a Te néped vagyunk. Kérjük, add meg minékünk, hogy arcod velünk jöjjön a Te utadon. Mert ha nem jön velünk a Te arcod, akkor ne is vigyél tovább bennünket! Mi másból tudnánk meg, hogy irgalmas szívű, hűséges Istenünk vagy, ha nem abból, hogy velünk vagy? Hiszen ez különbözteti meg a Te népedet minden más néptől a föld színén.

Kérünk, Urunk, mutasd meg arcodban a Te irgalmas képmásodat, hogy megláthassuk a Lélektől fogant, szűztől született Fiúban – akit Immánuelnek neveznek –, hogy velünk az Isten!

Kérünk, Urunk, tarts meg minket, az Ige egyházát mindenkor a Te akarod alatt, állíts a Sziklára Krisztusban, hogy lássuk az Ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, hogy megállhassunk a hitben és a szeretetben. Kérünk, munkáld adventi várakozásunkat, hogy csendességben, megtört és alázatos lélekkel várjuk Reménységünket, tudván, hogy Te felüdítet az alázatosok lelkét, felüdítet a megtörték szívét, és meglelédte Magaddal a Téged keresőket.

Köszönjük, hogy a mai napon is mennyei kenyérral tápláltál és a Lélek itálával itattál bennünket. Köszönjük az Igét, a Te élő szavadat, és kérünk, segíts minket, hogy az Igének ne csak hallgatói, hanem megtartói is legyünk, mert „az idő közel van”, és Te beteljesítet Igédet. Kérünk, erősíts meg, Urunk, mindenkor megmaradni hűséggel a Krisztus dicsőségéről szóló evangéliumod világosságában.

Félünk Téged, és Benned keresünk oltalmat, menedéket a mostani járványhelyzetben is. Megízleltük gondviselésed keserű időszakát, de feltétlen bizalommal bízunk abban, hogy ebben a helyzetben is megtartod lelkünket. Engedd, kérünk, már most megtapasztalni e hitünknek édességét, hogy Te Krisztussal átvezetsz egy új életbe minket; és ha megszorítasz is, irgalmazol, mert nagyon szeretsz.

Kérünk, Urunk, áldd meg életünket, családjainkat, egyházunkat, szolgálatunkat, Krisztusért kérünk. Ámen.

(A 2021. november 27-i főtű presbiteri csendesnap záró imádsága)

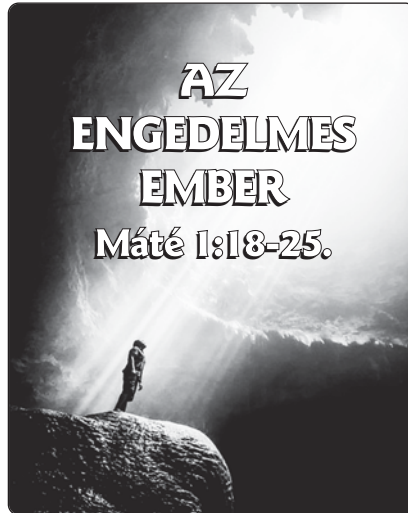
„Álmélkodással csudáljuk Véghetetlen szerelmed, Ó Isten, ha megvizsgáljuk Kijelentett kegyelmed...” (305. ének) – énekeljük nem egyszer. Mi, Isten megváltott gyermekei teljes szívvel és hálaadással tesszük ezt. S ugyanakkor szomorúan és döbbenet állapítjuk meg, hogy az új életet nem nyertek – a „világ fiai” – mi módon élnek és beszélnek! „Hol van ilyenkor az Isten?” „Hogy engedheti meg, hogy egyedül maradjak, ha Ő a szeretet Istene?” Vádak és a tehetetlenségből fakadó erőszak. Autók, üzletek égnék, szinte a pokol tüze izeszi a világot. Hol? Ott, ahol nem az Isten Szentelke az emberek életének, gondolkodásának a vezére, hanem az ördög, a káosz ura.

Címül ezt adtam: Az engedelmes ember. Mert a megjelölt ige alapján bizonyossá lett előttem, hogy Isten valóban mindent megtett azért, hogy ne legyenek megszokottá az adventi és karácsonyi események, mintegy világi, ember formálta ünnepekké, hanem igaz valójában láthassuk, és hálás szívvel ühessük meg év-ről évre. Isten a teremtéskor – olvassuk – a meg-lévő káoszból rendet teremtett, s mindent az ember javára cselekedett. Az Édenkert gazdagsága, gyönyörűsége, biztonsága

– mert jelen volt Ő, a Teremtő, a Gondviselő – jelen volt az élet-adó Úr – maga volt a „földi mennyország”. Ádám és Éva bukása után aztán megjelentek sorban az Isten nélküli lét rossz döntései a történelmen át egészen a mai napig.

De már ott, a bukás után nem a megsemmisítő ítélet, hanem a megbocsátani kész isteni szeretet jelenik meg, amikor kijelenti a kígyónak: „És ellenségeskedést szerzek közötted és

az asszony között, a te magod között és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod.” (1.Móz. 3:15.)

Hallja, tudja Ádám és Éva is, hogy bűneik miatt megítéltettek, ugyanakkor hordják az isteni ígéretet is. Jön, jönni fog az asszony magva! – de addig – s látták ők és látjuk mi is – jelen van a világban a kígyó magva is! Tör és zúz mindent, amihez hozzáfér – erről tanúskodnak a hírek.

Máté, miután felsorolja Ábrahámától fogva azokat, akik hordozói az isteni ígéretnek, végül eljut a célszemélyhez, Máriához, aki ugyan férfiú indulatából jött e világra – tehát nem úgy szűz, hogy ő maga is szeplőtelenül fogantatott –, hogy Isten válasza szerint hordozója legyen a valóban

Szentlélektől fogant Isten Fiának, az Isten-Ember Jézusnak. A Törvény szabta világba kellett hogy érkezzen. Már az anyaméhben éppen ezért halálos veszedelemben volt! S hogy mégsem törvényszerűen történtek az események, az az Isten hatalmának, akaratának és két engedelmes ember alázatos elfogadó magatartásának, fejet hajtásának volt az eredménye. Tudjuk, gondolkozott Mária is az angyal szaván a fogantatás előtt, s itt gondolkozott József is, de Isten szava, üzenete elűzte a kérdőjeleket, mert Isten mentő-tervének végbe kellett mennie.

Te, testvérem, amikor magad köré nézel ebbe az egyre sötétedő világba, ahol a kígyó magvának sokasága rombolja az isteni rendet – mit teszel? Gondolkozsz, morfondírozol, mint azok, akik lázadnak Isten ellen, akik mindent „jobban tudnak”? Vagy megértetted az ige üzenetét: „Veliünk az Isten!” (23. vers) Még akkor is, amikor sokan ezt nem látják, nem tudják, de mi igen, mert Isten és később maga a Szabadító, Jézus (hiszen nevének ez a jelen-tése) is kijelentette: „én ti veletek vagyok minden napon a világ végétéig.” (Máté 28:20.) Ezt az övéinek mondta, akik Őt képviselik ebben a világban.

Mindkét ember „úgy tett, amint az Úr anyála parancsolta nekik” (bár itt csak József neve szerepel, de Lukácstól tudjuk, így tett Mária is.)

Egy kérdésem van: Te mit és hogyan teszel? Az, ami több mint kétezer évvel ezelőtt a történelemben valóban megtörtént, megtörtént-e a te életedben? Hallgattál-e az Isten szavára, befogadtad-e az Isten ígését, megszületett-e benned az új élet, újjászületett lettél-e általa és járod-e az engedelmesség, az alázat útját? Mert ha az Övé vagy, akkor most boldog, hálás szívvel ünneplés az Úr Jézusnak, Isten Egyszülött Fiának születésnapját, mert az a te születésnapod is!

Dupla öröm, dupla jövőbe mutató ígéret. Hiszen Aki jött – Lelke és Igéje által – jelen van, s ugyanakkor eljövendő! Jön, hogy e világból azokat, akik az övéi, magához felvigye a mennybe, az Isten országába – s a kígyó magva, magával a kígyóval az ő helyére kerül! „És az ördög, aki elhitette őket, vettetett a tűz és kénkö távába, ahol van a fenevad és a hamis próféta és kínoztatnak éjjel és nappal örökkön örökké!” (Jel. 20:10.)

József hallotta a biztató szót: „Ne félj!” Te se félj, aki még nem születettél újjá! Kérjed: „Jöjj és lakozz bennem, hadd legyen már itt lenn templomod szíve, lelkem!” (165. ének)

Sokan vagyunk, akik bűnös életünkkel szabadon dicsőítjük az érettünk emberré lett Istent, és igyekszünk megállni a hitben, mert igaz van a zsoltárosnak: „Boldog nép az, amelynek Istene az Úr!” (Zsolt. 33:12. vers)

Legyen áldott Karácsonyotok! Boldog születésnapot!

Pap Lászlóné lelkipásztor

A LEGELSŐ KÉP

A legelső kép, amit megmutatok róla, annak a kisgyermeknek a képe, aki ott fekszik a betlehemi jászolbölcsőben. Látható a világban gyermeket sokat és szépet, de olyan csodálatosat, mint aki a jászolbölcsőben fekszik, többet nem. Az Ő szépsége megindította a mennyi sereget, királyokat, bölcséket, pásztorokat, hogy hódoljanak bölcsője előtt. De nem az a síró gyermekorca, hanem az a csodálatos engedelmesség, amelyet az a gyermekbölcső kifejez. Az a csodálatos alázatoság és megváltói készség, amely már ott megmutatkozott. Nem az a madonna-kép szép, amely odahajlik a gyermek fölé és a glória, mely körülveszi a gyermek homlokát. Olyan gyermek volt, mint a többi, akiben csak az édesanyák találtak szépséget, de amögött a gyermekszépség mögött van valami csodálatosan isteni, és pedig az, hogy ott találkozott először az ég a földdel zavartalanul. Az benne a csodálatos, hogy leszállt a királyi trónról és a jászolbölcsőbe lépett.

Szikszai Béni: Szébb vagy című írásából

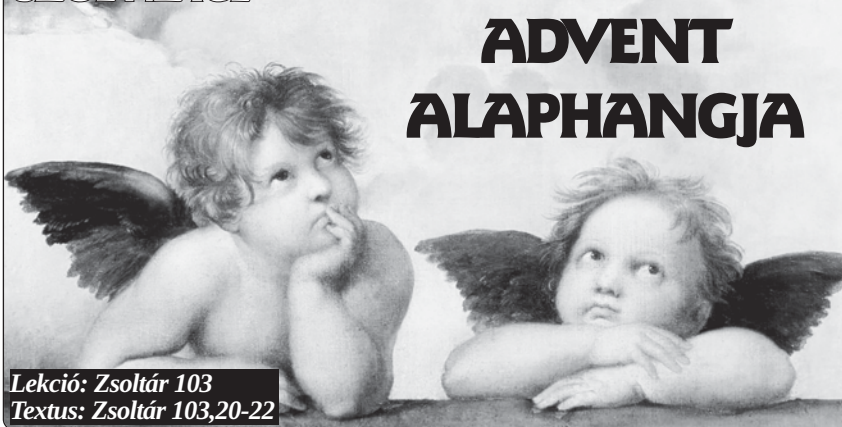

Kedves testvérek! Néhány évvel ezelőtt beszélgettem egy egyházi előljárónkkal, korábbi püspökünkkel, aki egyházi életünk egy neuralgikus pontjáról, a családlátogatásról kezdett beszélni. Ezt úgy mondom, mint amiben én is érintett vagyok, amiben magamnak is sokat kellene fejlődni. Akik olvassátok a lelkesítő jelentéseket vagy hallgatójátok az év végi istentiszteleteket, ezekben mindig önkritikusan bevallom, hogy erre sokszor nem jut idő, pedig milyen fontos volna a családok látogatása. Püspök úr azonban arról is beszélt, hogy ha a szándék megvolna is, sokszor azért nem fogadják őket a családok, vagy nem veszik szívesen a látogatását, mert nincs idejük otthon rendet rakni. Amikor mégis beengedik, látja, hogy az asztalon még ott vannak a reggeli nyomai, a mosogatóban ott tornyosulnak a tányérok, edények, és a levetett ruhák is összevissza vannak dobálva. Próbálják ezeket eltüntetni szem elől. Mint ahogy ez nálunk is történt, amikor Erdődi Feri katolikus plébános atya karácsony szenteste eljött hozzánk látogatába, de korábban jött, mint vártuk, és valahogy elöl maradt egy fél pár zokni, amit gyorsan berúgtam az ebédlőasztal alá, hogy ne lássa. Erre odajött egy gyermekünk, meglátta, felemelte, és megkérdezte, hogy ez kié.

Nincs rend az életünkben. Bevetetlen az ágyunk, csak ott takarítunk, ahol „a papok táncolnak”... De hogyha vendéget várunk, ha tudjuk, hogy vendég érkezik hozzánk, akkor igyekszünk mindent a helyére tenni, és megpróbálunk felkészülni. Akkor figyelünk arra, hogy az akvárium is rendben legyen, mint amikor a Bereczky lelkész-házaspár érkezett hozzánk vacsorára Budakalászról, és megdicsérték, milyen tiszta az akvárium. Tényleg tiszta volt. Szóval, amikor vendég érkezik, akkor megpróbáljuk az életünket rendbe tenni, és megpróbálunk felemelkedni ahhoz a pillanathoz, hogy érkezik hozzánk valaki.

Advent erről szól. Advent időszakáról azt énekeljük, hogy „kedves vendéget várók”. Érkezik hozzánk az Isten. Közeledik hozzánk az Isten. Jön felénk az Isten – hogy találkozzon velünk. A kérdés persze újra és újra az, hogy amikor Jézus térben és időben közeledik hozzánk, vagy amikor majd Ő visszajön erre a világra, akkor vajon rendben találja-e a mi életünket. Nem úgy van-e nálatok is, mint ahogy velem és nálam sok-sok dologgal és munkával kapcsolatban, hogy a sürgős mindig megelőzi a fontosat? Hogy valami mindig beelőz, valami mindig a fontos elé lép? Hogy már hetek, hónapok óta meg kellene tenni, el kellene készíteni, be kellene nyújtani, de jön egy telefon, jön egy váratlan helyzet, amit azonnal meg kell oldani, bele kell állni, meg kell csinálni, nem maradhatok ki belőle? És amit hetek vagy hónapok óta meg kellett volna tennem, az marad holnapra, és ott marad a feladatlista élén holnapután is meg azután is.

SZÓL AZ IGE

Lekció: Zsoltár 103
 Textus: Zsoltár 103,20-22

Áldjátok az URat, angyalai, ti, hatalmas erejűek, akik teljesítitek parancsát, és hallgattok parancsszavára! Áldjátok az URat, ti, seregei, szolgái, akaratainak végrehajtói! Áldjátok az URat, ti, teremtményei, mindenütt, ahol uralkodik! Áldjad, lelkem, az URat!

Advent most a fontos kérdéstről, az Isten érkezéséről beszél. Amit mi megpróbálunk hátrébb tenni, mert a mindennapok gondja, baja, sürgetése Istent a harmadik, negyedik, ötödik helyre teszi az életünkben. Advent azt kérdezi tőlünk: Rendszerben van-e a mi életünk? Pontosabban azt a kikerülhetetlen kérdést jeleníti meg, hogy mi az, aminek a rendezése mindennél előbbre való az életünkben? Hogyha Jézus váratlanul belépne hozzánk, akkor mindent rendszerben találna-e? Vendégként érkezhette-e hozzánk?

Persze, milyen kegyelmes az Isten, hogy advent időszakában, és később, böjt idősza-

hiszem, ennek a zsoltárnak az alaphangja erre vezet el bennünket: Áldjad, én lelkem, az Urat!

Nagyon megörültem annak, hogy Lovász Miklós testvérünk a csobánkai evangélikáció után jelentkezett, hogy szeretne bizonyosságot tenni. Arra kértem, hogy most vasárnap mondja el a templomban. Ő nem tudta, de én igen, hogy ezen a vasárnapon a 103. Zsoltárt fogjuk olvasni. Elmondta, hogy négy évvel ezelőtt egy adventi istentiszteleten, úrvacsorai közösségben ennek a zsoltárnak az alaphangja volt az, ami otthon a tisztaszoba felirata is volt: Áldjad, én lelkem,

az Urat, és egész bensőm az Ő szent nevét! Igen, igéink azt mondja – bármilyen furcsa –, nem elég hinni az Úristenben, nem elég engedelmeskedni neki, nem elég áldozatot hozni, és azt mondani, Isten elvárása szerint élem az életemet, hanem szívből, lélekből és erőből áldani kell az Istent.

Dávid, a zsoltáríró, talán egy kicsit ünneprontó. Hát nem ismeri a mi dolgainkat, a mi hétköznapjainkat? Nem tudja, mi történt velünk az elmúlt napokban, az elmúlt héten vagy fél-évben? Nem tudja az Isten, mi történik velünk már több mint másfél éve? Áldani Őt ilyen körülmények között? Dávid jól ismeri az Istent, és jól ismeri saját magát is. Amikor azt mondja, Áldjad, én lelkem, az Urat, és egész bensőm az Ő szent nevét, akkor ő számol avval, amivel mi is számolunk: az élet mulandóságával. Hallottátok, az áldások között ott van ez a mondat: „Az ember napjai olyanok, mint a fű, úgy virágozik, mint a mező virága. Ha végigsöpör rajta a szél, vége van, még a helyét sem lehet felismerni.” Dávid tudja, hogy az élet törékeny. Dávid jól látja, hogy mennyi fájdalom, mennyi teher, mennyi viasztalanság van ebben az életben. Isten tudja, hogy mi milyen bizonytalanságban vagyunk a holnap felől. Vajon kinek mi az aggodása? Testvérek, ebben az esztendőben

kában is ad időt a felkészülésre. Az ősi hagyomány szerint advent nem négy hetes, négy vasárnapos volt, hanem adventnek is volt böjtje. Az egyházi gyakorlatban ugyanúgy hat hetes böjti időszaka volt adventnek, mint a hamvazószerdával kezdődő böjti időszaknak. Nem véletlenül mondja Ézsaiás próféta, hogy ahol völgyek vannak, azokat be kell tölteni, ahol halmok vannak, azokat el kell hordani. Az adventi időszaknak van egy ilyen aktív jelentése és mondanivalója. Ahogy rendeződik a környezetünk, a könyvek, a ruhák és minden dolgunk a helyükre kerülnek, úgy Jézus érkezése is ezt jeleníti meg számunkra.

Mikor mondhatjuk azt, hogy rendszerben vagyunk, rendszerben van a mi életünk? Azt

a gyülekezetünk közösségében majd ötvenen mentek el a minden élők útján. Ennek ellenére azt mondjuk: Áldjad, én lelkem, az Urat!

És nem tudja Dávid, mennyire nehéz az életben megmaradni és megállni? Nem tud Dávid arról, mennyi mulasztás van az életben? Nem tud Dávid arról, mennyire maróak az én szavaim, és mennyire gyilkosak az én indulataim és cselekedeteim? Dehogyan nem tud! Dávid tud arról is, hogy a bűn erős nagyon. Azt mondja ebben a zsoltárban: Isten megbocsátja minden bűnödöt. Miért? Azért, mert Isten létezik. Azért, mert Isten van. Azért, mert Isten velünk van. Azért, mert tudhatjuk, mondhatjuk és vallhatjuk, sok baj között Ő volt az erőd, Ő volt az örömd. És énekelhetjük azt is, hogy hűsége, mint az ég harmatja ránk árad.

Kedves testvérek, a bűn és a mulandóság közepén érkezik a létező, valószínű Isten.

Ó jaj, nehogy az történjen velünk, mint ami több mint egy évtizede történt! Amikor egy katolikus plébános Budapest feldíszített utcáit járta, az adventi hangulatban lévő üzletsorokat, és nézte a boltok kirakatait, a csillogó díszeket, gyertyákat, a különböző girlandokat, fényeket, egyszer csak látja, hogy az egyik kirakaton valaki megpróbálta megjeleníteni az első betlehemi karácsonyt, a pásztorokat, a bölcseket, Máriát és Józsefet, az istállót, a barmokat, a jászlat, benne szalmát – de valaki hiányzott. Az Úr Jézus. A mesteri kéz a gyermeket már nem tette oda. Ez a szekuláris karácsony, testvérek. Ez a szekuláris advent. Minden megvan az ünnepi hangulatból, a fahéjas tea meg a karácsonyi illatok – csak éppen Isten hiányzik belőle.

Ez a zsoltár arra figyelmeztet bennünket, hogy az Isten létezik, Isten van és Ő tartja kezében az életünket. Arról beszél ez a zsoltár, hogy az Isten vigasztaló Isten, hogy az Isten bűnbocsátó Isten, hogy az Isten irgalmas Isten. Arról beszél ez a zsoltár, hogy az Isten nem vétkeink szerint bánik velünk, nem bűneink szerint fizet nekünk, hanem ezeket messzire elveti. Ilyen Isten érkezik el hozzánk, erre kell készülnünk. Ezért kell a halmokat elhordani, a völgyeket feltölteni. Ezért kell rendezni az életünket, hogy létrejöhessen a nagy találkozás. Ezért kell áldani Istent minden körülmény között.

Egy német lelkipásztor, amikor ifjú feleségét gyászolta (akkor még lehetett kondolalnia, most már ez sincs), és odaléptek hozzá a barátok, társak, gyülekezeti tagok vigasztalni, mindig azt mondta nekik: Isten sohasem téved. Egészen bizonyos vagyok benne, hogy Isten akaratának végrehajtása, megélése, sokszor nehézséget, fájdalmat is jelent az embernek. Ezt tapasztalom saját magamon is. Ez nem könnyű. Nem arról van szó, hogy ez csak úgy ripsz-ropsz megy nekünk, megvonja az ember a vállát, és azt mondja, holnaptól kezdve akkor így élek. De az is biztos, amit az Ószövetség nagy bölcse, prófétikus alkata mond: „Mindeneddig megsegített minket az Úr!” (1.Sám 7:12b.) Az is

biztos, hogy hálát adhatunk Istennek azért, hogy megtartott bennünket, hogy van életünk, hogy bűneink ellenére szüntelenül közeledik hozzánk. Hogy fizikailag is és lélekben is igaz, hogy Jézus visszajön.

Kedves testvérek, Isten áldása a mi adventi alaphangunk lehet. Azért lehet alaphangja, mert az angyalok is ezt teszik. Ritka, hogy mi az angyalokról beszélünk. Valahogy a mi református istentiszteleteinken ritka dolog, hogy az angyalokat is megemlítsük. Az angyalokról keveset tudunk. Ők az Isten akaratát hajtják végre, és a zsoltár azt mondja, hogy

hatalmas erejük van, szellemi lények. Tudjuk, hogy amikor Isten valami fordulópontot ad ennek a világnak az életébe, akkor megjelennek az angyalok. Ott vannak, amikor Gábrriel angyal meglátogatja Máriát, vagy Józsefnek szól a születendő gyermekéről. Ott vannak az angyalok seregei a születés történetében, és ott van az angyal Jézus szenvedéstörténetében is, hogy erősítse, és ott van az üres sírnál a feltámadáskor, hogy vigasztaljon, erősítsen és bátorítson bennünket, és emlékeztessen minket Isten hatalmas tetteire. Azt mondja Dávid, hogy Istent magasztalják az angyalok, mert nekik ez az alapfeladatuk, és minden más csak ezután következik. De ezt ők szívesen csinálják, hiszen közelről látják, milyen az Úr. Ők látják, hogy az Isten bánkodik miattunk, és hogy mennyire szeret minket.

Egy XI.-XII. században élt szerzetestől maradt fenn Lukács evangéliumának az a magyarázata, hogy amikor megjelennek az angyalok mennyei seregei a születésnél, akkor azért jelennek meg, mert annyira kíváncsiak voltak: tényleg ennyire szereti az embert az Úr, hogy elküldi érte a Fiát? Ennyire szeret minket, hogy mindent odaad értünk? Annyira szeret minket, hogy annak is tud örülni a mennyei seregek sokasága, ha egy megtérő ember Istenhez fordul és odaadja az életét, átadja a szívét neki? Isten dicsőséges uralkodásának a látói az angyalok – éppen ezért áldják az Urat.

És a zsoltár a földi szolgálait is hívja, áldjátok Istent! Áldjátok itt ebben a gyülekezetben, lelkipásztorok és presbiterek, gyülekezeti szolgálók, gyermekek, ifjak és idősek! Áldjad, én lelkem, az Urat, és minden teremtmény áldja őt! Ő de sokszor ez emelhet fel bennünket, csüggedő gondolatainkat, életünket, hogyha meglátjuk és elmondjuk: aki érkezik, az Krisztus! Benne összpontosul Isten minden szeretete, minden ígérete és minden ereje. Áldjátok az Urat, mert Isten úgy szeret, hogy az Ő Fiát küldi, adja, hogy megváltson bennünket.

„Áldjad, én lelkem az Urat, és egész bensőm az Ő szent nevét! Áldjad, én lelkem az Urat, és el ne feledd, mennyi jót tett veled.” Ámen.

Nyilas Zoltán esperes

(Az igehirdetés elhangzott 2021. november 28-án, Advent első vasárnapján a pomázi református templomban)

BÓDÁS JÁNOS ADVENT

Te szörnyű, vajdó idő,
ne szülj, ne szülj több rémet!
Most már tiszta örömmel is
legyen megáldva méhed!

Szülj halva minden szenvedélyt,
vad átkot, véres harcot,
Fojtsd meg a bűnt, mi valaha
öledben megfogamzott.

Elég volt már a gyöttelem,
elég volt már a vérből!
Napfényre vágyunk már a
gond fekete erdejéből!

– Te véres, vergődő szívünk,
ne szülj te sem több átkot,
öleld magadhoz boldogan
az embert s a világot!

Növeld, mi bennünk isteni,
s öld meg, mi bennünk állat,
hisz a dühös tusákba már
mindenünk belefáradt! –

Szüless meg bennünk, Tisztaság,
szüless meg bennünk, Béke!
S tedd kezedet a vad világ
lázás ütőerére.

Szüless meg bennünk, Szeretet,
te legszebb lelki virtus:
– a szívünk szomorú, beteg, –
Teremts bennünk új életet,
szüless meg bennünk, Krisztus!

ANNIE JOHNSON FLINT ISTEN NEM ÍGÉRT...

Isten nem ígért mindig-kék eget,
mindig-virágos, víg ösvényeket.
Ború nélkül derűt,
árnyék nélkül fényt,
és fájdalom nélkül
békét nem ígért.

De ígért erőt minden új naphoz,
munkához nyugalmat,
világosságot utadhoz,
bajban is kegyelmet
és segítő kezét,
mindig veled érző
örök szeretetet.

(Fordította: Túrmezei Erzsébet)

PÁSZTOR GYULA

MIÉRT JÖTT JÉZUS?

Textus: Lukács 4:16-21.

Kedves testvéreim! Nemrégiben hallottam a Kossuth Rádióban, hogy átadták a Keleti pályaudvar egyik újjáépített, megújított csomokát, és közben mondja a riporter, hogy a Keleti pályaudvar egyik részén van egy híres festmény, Lotz Károly egyik festménye, de semmit nem lehet látni belőle. A korom, a piszok, a szenny teljesen bevonta, úgyhogy semmit nem lehet látni belőle. Amikor erre a szolgálatra készültem, valahogy az volt bennem, hogy nem jártunk mi is így karácsony képével? Advent utolsó vasárnapja van. Jézus Krisztus eljövételéről, Jézus Krisztus eljövételéről emlékezünk. Nem piszkolódott be az a kép az emberiség életében és kezén úgy, hogy szinte az igaziból semmi se látszik?

Hogy ha egy közvélemény-kutatást csinálnának – ami most nagyon gyakori – karácsonyról, Jézus Krisztus eljövételéről, megszólítanák az embereket a riporternek: Mondja, kérem, miért jött vissza Jézus? Lehet, hogy nagyon sokan visszautasítanák: Kérem, ne molesztáljon! Engem ez nem érdekel! De akik felelnek, én úgy hiszem, hogy ilyen feleletet adnának falun is, városban is: Hát azért jött Jézus, hogy a jó gyerekeknek a Jézuska karácsonyfát hozzon. Aztán hogy a karácsonyi ajándék vásárlással megterhelje a szegény embereket, akiknek amúgy is van éppen elég dolguk és gondjuk. Megkönnyítse a pénztárcájukat, és a kereskedelemnek a vastag pénztárcáját még vastagabbá tegye. Vagy hogy a háziasszonyok kidölgjenek a bevásárlásban, a takarításban, a sütés-főzésben; hogy alkalom legyen az ajándékozásra, az evés-ivásra, a szórakozásra satöbbi, satöbbi, sorolhatnánk. Körülbelül így néz ki a mi karácsonyképünk a valóságban. Nekem az a reménységem, hogy hozzáértő kezek a Lotz Károly-festményt is restaurálni fogják. Biztos nagyon sokba fog kerülni.

Az Úr Jézus Krisztus is ki akarja javítani a mi karácsony-képünket. De milyen jó, hogy Ő él, és pontosan meg tudja mondani, hogy Ő miért jött. És most szeretné a szívünkben ezt a képet igazán megtisztítani, lehántani róla mindazt, ami rárakódott. Szeretné szépen megtisztítani, hogy előttünk álljon az Ő eljöveteleinek igazi értelme.

Milyen jó, hogy ezt Ő meg tudja tenni! Miért? Azért, mert él. Élő Jézus Krisztusunk van. Amikor Názáretbe ment, ahol felnevel-

kedett, bement a zsinagógába, és jelentkezett felolvasásra. Ez természetes volt: a férfiak olvastak föl az Ószövetségből. Ézsaiás könyve volt soron az olvasásban. Ő tudatosan kikeverte belőle azt a részt, amely az Ő eljöveteleéről szól: „Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem”. Az ószövetségi ige szerint ugyanez más szavakkal: „elküldött, hogy a szegényeknek örömet mondjak”. Azt mondhatnánk, hogy helyben va-

gyunk. Hát mindnyájan ezt keressük. A mai ember is erre vágyik. Karácsonykor is, meg máskor is. Hát akkor hogy nem talál rá az örömré? Azért, testvéreim, mert Jézus nélkül keresi. Öröm kellene, de Jézus nem kell. Karácsony kell, minden cafrangjával, ami ráragadt, minden ballasztanyaggal, aminek semmi köze nincs az igazi karácsonyhoz, de Jézus Krisztus nem kell. Márpedig Jézus Krisztus nélkül az öröm utópia. Igazi öröm nincs. Fogyaszkodhat élvezeti cikkeket, narkotikumokat, rendezhetnek bulikat, úszhatnak a kicsapongás áradatában, tisztátalanságban, ezek mérgezett pótlékok, hamisítványok. Jézus Krisztus ad és hirdet igazi örömet.

Elküldött az Isten, hogy a szegényeknek örömet mondjak.

Mi ez az igazi öröm? Mi az evangélium, hogyha lehántjuk róla azt, ami ráragadt? Nagyon egyszerű, mindnyájan tudjuk. Talán mindnyájunk szívében ott van, csak beszenyveződött. Mi is az evangélium? „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (János 3:16.).

Mi jelent igazán örömet nekünk még ebben az emberi életben és emberi viszonylatban is? Örömet jelent, hogyha szeret valaki minket. De nagy örömet jelent! Hát az még milyen örömet jelent, hogy az Isten szeret! Szeret az Isten!

Jézus Krisztus születését úgy jelentették be az angyalok: „Ne féljétek, mert imé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz. Mert született néktek ma Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Lukács 2:10-11.) De nagy szükségünk van erre az örömré, testvéreim! Fiataloknak, időseknek, egészségeseeknek, betegeknek, családban élőknek, magányosoknak – de nagy szükségünk van erre! Örömet jelent Jézus szava, mert a bűnbocsátnak a szava. Az örök életnek szava. Amit senki nem tud nekünk mondani igazán, hirdetni autentikusan, csak maga az Úr Jézus Krisztus.

Csak van egy feltétel. Mit is mond Jézus? „...felkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak”. A szegényeknek. Ki a szegény igazán? Az, akinek valami hiányzik. Valami hiányzik az életéből. Lehet nagyon gazdagnak és e világ szerint szegénynek lenni. Hogyha látjuk, hogy valami hiányzik, hogyha rájövünk, nem valami, hanem valaki hiányzik nekünk. Valaki hiányzik, Akit elvesztettünk. Hiányzik nekünk Isten. Hiányzik nekünk Jézus Krisztus. Vajon ilyen szegény vagy-e?

A laodiceaiakról úgy panaszkodik az Úr Jézus, hogy meggazdagodtak. „Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, és meggazdagodtam és semmire nincs szükségem; és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és a nyavalyás és szegény és vak és mezítelen” ... „végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, hogy gazdaggá légy” (Jel. 3:17. 18.) Jó lenne szegényen odaállni az Úr Jézus elé karácsonykor. Aki érettünk szegénnyé lett, hogy mi az Ő szegénysége által meggazdagodhasunk (II.Kor. 8:9.).

Elküldte Isten, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsa.

Ezért jött Jézus. Manapság nagyon sok a szívbeteg ember. De kevés a megtört szívű ember. Egyik testi, a másik „lelki is és testi is” jelenség. Pedig Jézus a megtört szívű emberekhez jött. A mi szívünk a bűneset óta kemény is meg kevély is. Az Istennek van hatalma és eszköze arra, hogy a mi szívünket meglágyítsa. Van, akít az Isten szeretete lágyít meg. Van, akinek a szívét Isten szeretete tör össze. Hogy Uram, még így is szeretnsz, ahogy vagyok? Hát látom, ki vagyok... Van, akít az Isten vesszője, az Isten ítélete tör össze. A megtört szívnek mindig az a jellemzője, hogy nem azért sír, hogy őt bántják, mellőzik, hanem azért sír, hogy ő bántott valakit. Ő bántotta meg Istent.

A megtört szív igazi bűnbánatra, Istenhez való megtérésre juttat. Isten szerint való szomorúságra. Ezekhez a megtört szívű emberekhez jött Jézus Krisztus. „Magasságban és szentségben lakom – mondja az Isten –, de a megrottottal és alázatos szívvel is” (Ézs. 57:15.). Ezért jött Jézus. Kell-e neked? Megtört-e a szíved? Vagy kemény és kevély még most is?

Jött, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessen.

Mondhatná valaki, hogy hát ez ránk nem vonatkozik. Hál' Istennek, nem vagyunk rabok. Hát kik is a foglyok? Kik a rabok? Isten igéje azt mondja, hogy „mindaz, aki bűnt cselekszik, rabszolgája a bűnnek” (János 8:34.). A bilincsek különbözőek lehetnek. Lehetnek nagyon ragyogók. Még ezüstből vagy aranyból is lehetnek a bilincsek. De mégis megkötöznek. Próbáld meg egyszer – magad elé tartva az Isten törvényét – teljesíteni! Az ember érzi, hogy nem megy. Az akarat megvan bennem, de a véghezvitelt nem találom. Meg vagyok kötözve. Szabadító kellene. Tudnám, hogy mi a jó, de nem tudom véghezvinni. Ott van a bilincs.

Van nekünk egyetlen Szabadítónk. Nézzétek, azért jött, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessen! És hogyha más bilincs nem lenne ott – pedig nagyon sok van –, mindnyájunkon ott van születésünk óta a halálfélelem bilincse. Ugye hogy megcsörren mindjárt, amikor szó van róla: Ó, ne beszéljünk erről! A halálról ne beszéljünk! Az egész más! Hagyjuk ezt a témát! Jézus Krisztus pedig azért jött, hogy megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok voltak. Olyan kedves nekem az az ige a János leveléből, hogy „a teljes szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem gyötrellemel jár” (I. János 4:18.). És tulajdonképpen mi az ítélettől, a büntetéstől félünk. Hát hogy szabadít meg Jézus Krisztus ettől a félelemtől? Úgy, hogy elszenvedte helyettem és helyetted a bűn büntetését. Magára vette, és elszenvedte. Nem muszáj félünk az ítélettől. Mert Valaki, a Bíró állt oda helyettünk, és szenvedte el a büntetést, hogy a foglyoknak, a raboknak szabadulást hirdessen.

A vakok szemeinek megnyílását hirdeti tovább az Úr Jézus Krisztus.

Isten igéje tud testi vakaságról és tud lelki vakaságról. Ha ép is a testi látásunk, lelkileg lehet az ember vak. És tudjuk, hogy lelki értelemben minden ember vakon születik. Miért? Mert már ott, a bűnesetkor az ősellenségünk

megvakította az embert. Elvakította az első emberpárt. Ókori királyok, amikor elfogták az ellenség királyát, kiszúrták a szemét. Sedekias királyról is tudjuk, hogy Nabukodonozor, amikor maga elé vitette, a fiait leölette előtte és a szemét kiszúratta. Vagy a magyar történelemből is ismeretes Vak Bélának az élete, őt is megvakították. Az ellenség, e világ fejedelme tudta, hogy mit kell az emberrel csinálni. Megvakítani. Kiszúrni a lelki szemét. Pál apostol olyan világosan beszél erről a II. Korinthus 4:4. és a következő versekben: „*Akikben e világ Istene megvakította a hitetlenek elméit, hogy ne lássák a Krisztus dicsőséges evangéliumának világosságát, aki az Isten képe. Mert nem magunkat prédikáljuk, hanem az Úr Jézus Krisztust; magunkat pedig, mint a ti szolgáitokat, a Jézusért. Mert az Isten, aki szólt: sötétségből világosság ragyogjon, ő gyújtott világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világoltatása végett.*”

Jézus Krisztus a földön jártában, amikor találkozott egy vakon születettel, azt mondta: „*Míg e világon vagyok, e világ világossága vagyok*” (János 9:5.). És a világ Világossága nem ment el úgy e vakon született mellett, hogy úgy hagyja, hanem meggyógyította. Az őszövetési próféciák úgy szólnak a Messiásról, hogy amikor eljön a Messiás, még a vakoknak is visszaadja a látását. Ez csak isteni cselekedet lehet. Az a meggyógyult vakon született is ezzel érvelt az őt kihallgató farizeusoknak: hogyha nem Istentől volna, akkor nem tehetne ilyet.

Hát kedves testvéreim, csakugyan az Isten Fia gyógyítja meg a testi és a lelki vakaságunkat. Mert azért jött, hogy a vakok szemeit megnyissa. Olyan kedves nekem Bartimeus történetében, amikor a vak koldust odavezetik Jézushoz, és azt mondja Jézus: „*Mit akarsz, hogy cselekedjem veled?*” Akkor ő nem pénzt, nem alamizsnát kér, hanem: „*Mester, hogy lássak!*” (Márk 10:51.). Ezt add meg nekem! Én látni akarok!

De jó volna így állni Jézus elé! Lelkiképpen. Testileg lehet, hogy megvan a látásunk. De, Uram, én látni akarok! Látni akarlak Téged, ahogy vagy! Látni akarom magamat, ahogy vagyok, amint vagyok! Látni akarom ezt a világot a valóságában, és nem szemüvegen keresztül! Látni akarom a jövőmet! És látni akarom azt, Aki jön! Látni akarlak lélekben Téged!

De jó látni! Vajon úgy állsz-e Jézus Krisztus elé: Uram, könyörülj én rajtam! Nyisd meg az én szemeimet is! Hiszen azért jöttél, hogy a vakok szemeit megnyissad.

Jött, hogy szabadon bocsássa a lesújtottakat.

Az elnyomottakat, az összetörteket. Igen sok ma a testileg, lelkileg összetört, sérült ember. A depresszió szinte népbetegséggé vált hazánkban is. Ő, de nagy szükségünk van az Áldott Orvosra! Aki jött, hogy szabadon bocsássa a lesújtottakat, hogy igazi szabadságot adjon – önmagunktól is, gondolatainktól is, gondjainktól is. „*Minden gondotok őreá vessétek, mert néki gondja van reátok*” (I. Péter 5:7.). Ez volt az esküvői meghívónkon az ige, és ott állt együttes életünkön 38 esztendeig, azóta is ott áll a kis szobámnak a falán, ahol magam vagyok. Igen, testvéreim, lerakhatjuk a mi terheinket, gondjainkat, nehézségeinket,

a lesújtottakat, az elnyomottakat felemelni jövő Jézus Krisztus lábai elé.

Neked nincs szükséged erre az Áldott Orvosra? Milyen jó, hogy állandóan rendel, éjjelnappal! Nem kell messze utaznod. Nem kell csodadoktorokhoz menned Ázsiába vagy Franciaországba! Csak el kell csendesedned, az Úr elé állni, és azt mondani, hogy Uram, itt vagyok lesújtottan, depressziósan, kilátástalanságban, de Te meg tudsz gyógyítani, szabadon tudsz bocsátani a kötelekeimből.

És végül azt mondja Jézus Krisztus: jött, hogy hirdesse az Úrnak kedves esztendejét.

Az üdvözléteinkben karácsonyt és az újesztendőt össze szoktuk kötni. Boldog karácsonyi ünnepeket és áldott újesztendőt kívánunk. Jézus Krisztus is összekötötte az Ő eljövételét az új esztendővel, az Isten kegyelmes esztendejével, az Úr kedves esztendejével. Ez egy őszövetési ünnep volt. Minden hetedik esztendő szombatév volt. Hétszer hét esztendő, 49 év után pedig volt az ún. jubileumi év, az elengedés éve. Örültek ennek az adósok és az elszegényedettek, akik elvesztették, talán elközölték a vagyonukat, mert ilyenkor minden adósságot elengedtek, és minden birtok visszajött az eredeti tulajdonosra. Jubileumi év, az örvendezés éve, az elengedés éve.

Amikor Jézus Krisztus ezt a kifejezést használja: jöttem, „*Hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét*”, akkor erre a régi ünnepre gondol. Mert tulajdonképpen Őbenne kapunk mi igazán elengedést. A bűnt sok helyen hasonlítja Isten igéje az adóssághoz. Gyűlik az adósságunk, rettenetesen gyűlik. Egy példázatban mit is mondott Jézus Krisztus? Egy szolga tízezer talentummal volt adós. Óriási pénz! És amikor hívja az ura: Fizessél! – akkor nem tud fizetni. De megkönyörül a szolgán, és elengedi a tartozását. Hát kedves testvéreim, ez a mi Istenünk! És miért engedte el a mi tartozásunkat? Azért, mert Jézus Krisztus kifizette. A Kolosséi levélben olyan szépen, az újfelfedezés szerint még érthetőbben beszél az ige arról, hogy Jézus Krisztus az adósságlevelünket odaszegezte a keresztfára (Kolossé 2:14.). Amiben összegezve volt a mi kifizethetetlen adósságunk. Odaszegezte a keresztfára, vagyis: érvénytelenítette. Ha van egy adóslevél, hogy mi valakinek ennyivel és ennyivel tartozunk, és kifizetjük azt az összeget, akkor azt a kötelezvényt szét kell tépni. Jézus Krisztus, amikor kifizette az én adósságomat meg a te adósságodat a kereszten, akkor érvénytelenítette az adóslevelet. Az elengedés éve érvénybe lépett. Elengedést hirdetett. Úgy tesz bizonyosságot az Apostolok Cselekedetei erről: „*bűneinek bocsánatját veszi az ő neve* (tudniillik a Jézus Krisztus neve) *által mindenki, aki hisz őbenne*” (Ap. Csel. 10:43.).

Kedves testvéreim, olyan jó lenne az újesztendőbe így menni, ugye! Az országunknak is jó volna, de ez lehetetlen. De jó lenne nekünk is! És ez lehetséges. Lehetséges úgy az újesztendőbe mennünk, de a holnapi napnak is lehet úgy örvendezni, hogy az adóssévelemet, ami engem vádol, ami engem kárhozza, ami engem az örök kárhozatra és az adósok börtönébe juttat, azt Jézus Krisztus érvénytelenítette a Golgotán. Jött, hogy kihirdesse az Úrnak kedves esztendejét.

Kedves testvéreim, így tisztogatja az Úr Jézus Krisztus a mi karácsony-képünket. Csakugyan így látjuk karácsonyt? Engedjük, hogy a szívünkben kitisztítsa a képet az Úr! Hogy ragyogjon fel karácsonynak valóságos képe! Ő, de sokszor hallottuk a szlogent: Corvin nélkül nincs karácsony. Hát hadd igazítsam ki úgy, hogy Corvin nélkül lehet karácsony, de Jézus Krisztus nélkül nincs karácsony!

Jézus Krisztussal van karácsony! Mert Ő jött, hogy a szegényeknek örömet mondjon, jött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsa, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessen, a vakok szeméinek megnyílását, hogy szabadon bocsássa a lesújtottakat, hogy hirdesse az Úrnak kedves esztendejét. Testvéreim, mi kell több? Drága kincsek ezek. Kibeszélhetetlen kincsek. Hát akkor ne cseréljük fel a talmi gyöngyökkel, az üvegyöngyökkel.

Visszaemlékszem 1944 decemberére. Nagyon esős idő volt, és két ökörrrel hajtottak ro-

botmunkára követ hordani. Követ kellett hordani az útjavításhoz, és hát bizony elég szegényes körülmények között éltünk. Egyszer egy román katona odajön hozzám, és azt mondja, hogy van vagy két kiló cukrom, nem kell neked, nem veszed meg? Nem tudják elképzelni, hogy '44 decemberében mit jelentett a cukor! Előveszem a pénztárcámat, volt benne egy kis kép, nagymamámnak és nagyapámnak a képe egy arany keretben. Mondom neki, hogy te, odaadom a két kiló cukorért ezt az aranyat. Azt mondja, hogy az neki nem kell. És akkor a pénztárcámban megláttam egy alumínium egy pengőst, ami már akkor is teljesen értéktelen, azt kivette, és azt mondja, ezért odaadom. Elkezdtem csodálkozni, de eltettem a két kiló cukrot, ami akkor igazán nagyon sokat ért.

Azóta olyan sokszor bennem van, hogy ember, nem így csinálsz te is? Nincs értékzavarod? Az igazi érték, az arany nem kell,

de kellene a csillogó semmiségek? Vigyázz! Karácsonykor nagyon sok csillogó semmiség, utánzat van. Jézus Krisztus az aranyat kínálja: „végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, hogy gazdaggá légy” (Jel. 3:18.). És Ő még az ajándéknál is többet ad, mert Magát adja!

Istenről azt mondja az ige, hogy „Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (Róma 8:32.) Mindent – de Jézus Krisztussal együtt! Össze van csomagolva az Isten ajándéka, Jézus Krisztus, és Vele minden. De nélküle tulajdonképpen semmi.

Én ezt a drága karácsonyi ajándékot kívánom néktek. Fogadjuk el, és adjunk hálát Isten kimondhatatlan ajándékáért! Ámen.

(Az ige hirdetés elhangzott 1998. december 20-án a pasaréti református templomban) ■

DR. TATAI ISTVÁN

A NAPKELETI BÖLCSEK AJÁNDÉK-ÜZENETEI

Máté 2,11

A tudós napkeleti emberek Jézus tiszteletére ajándékokat vittek. Ez a mozzanat ihlet meg ma is sok embert, hogy karácsonykor ajándékot adjon szeretteinek. A bölcsek ajándékai jelképes üzenetet is hordoztak. Ma erről lesz szó.

1. Arany – a királyokhoz illő ajándék

Amikor a Jézus-látogató bölcsek aranyat adtak át, jelképesen azt mondták: Te a KIRÁLYUNK vagy! Ezzel a gesztussal fejezték ki, hogy a megszületett gyermek a világ királya. Ezért hódoltak előtte *térhajással* is. Óriási esemény volt ez! Erre az ajándékra nyilván Heródes és Augustus császár is igényt tartott volna, de az akkori bölcsek és a mai bölcs ember is csak Jézusnak mondja: Te vagy a Király!

2. Tömjén – a főpaphoz illő ajándék

Mi is az a tömjén? Bizonyos fajták, így a tömjénfa gyantája, melyet megszilárdulás után porrá törtek. Parázsra hintve kellemes illatú füstöt árasztott. De kötelező volt bizonyos ételáldozatba is vegyíteni (3Móz 2,1 és 16).

A tömjén tehát alapvetően istentiszteleti kellék volt. Az oltárról felszállva fehér felhőként betöltötte a teret, és édes illata jelképesen összekötötte az embert Istennel, amiként ez már a salomoni templom felszentelésekor is történt. Hasonló jelenetről olvasunk Ézsaiás elhívásakor a mennyi szentélyben. Ott is füst töltötte be a szentély egészét (Ézs 6,4). Továbbá a tömjén a szentség kifejezője. Ezért némely egyház később a gonosz erők kiszorításának jelképét is látta benne. Ahol tömjénfüst és tömjénillat van, ott Isten szentsége van jelen.

Mit is mondtak ezzel az ajándékkal a bölcsek? – Ez a gyermek a világ nagy főpapja lesz, aki áldozatot mutat be a világért. Ő fogja világot a gonosztól megszabadítani, s bennünket Istennel Ő fog összekötni. Benne valóban megjelenik majd IMMÁNUEL, amely név annyit tesz, hogy velünk van Isten! (Mt 1,23) Ő maga is Isten jó illata lesz, akiben majd az Atya gyönyörködik, miként az evangéliumban erről olvassuk: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, őt hallgassátok!” (Mt 17,5)

3. Mirha – a halál és a gyógyulás jelképe

A mirhát egy tuskés cserjéből nyerték. Főleg folyékony formában

forgalmazták. Gyászolók is vásárolták, mert temetkezésnél ezzel kenték meg a testet, illetve illata miatt szórták meg vele azt. A mirha gyógyszer is volt. Bóditó hatása miatt borba keverték fájdalomcsillapítás céljából. Az evangéliumok elbeszélése szerint Jézust mirhás borral kínálták meg a kereszten (Mk 15,23).

Érdemes megemlíteni, hogy a mirha a szeretet-szerelem ellentmondásos jelképe is volt. Amikor szeretünk, annak ugyan édes az illata, de mégis keserű, mert elszáll. A mirha is ilyen édes-keserű ajándék volt. Jézus életében is lesz majd szenvedés és halál, de ott lesz a feltámadás és az élet is.

Te milyen ajándékot viszel Jézusnak?

Ma, 2020 karácsonyán, el tudánk-e jönni Jézushoz a bölcsek adakozó szívével és szándékaival? Éppen egy ilyen nehéz év szentes-téjén, amikor annyi szenvedés és halálos hír tölti be életünket, ki tudjuk-e mondani Jézusnak a bölcsek üzeneteit?

Jézus, Te vagy az én Királyom!

Isten népe csak egy királynak hódol. Közünk van ugyan e világ uraihoz is, hiszen ma is vannak Heródes királyok és császárok. De képesek vagyunk-e arra, hogy bölcsen és hittel egyértelműsítsük világunkban, hogy csak Jézus a király számunkra?

1948 decemberében a kommunista állam hazánkban egy EGYEZSÉGET kényszerített a református egyházra is. Ennek a lényege az volt, hogy bezárják iskoláink többségét, és az egyházat vagyontól megfosztják. Az állam mindezért némi kongruát (a lelkesíti fizetés állami kiegészítése – a szerk.) ajánlott fel, de alapvetően maradt a fő ideológiai elv, melyet némelyek kissé ironikusan így fogalmaztak meg: szabad államban és a szabad egyházban mindenki azt csinál majd, amit szabad. Mindez lefordítva azt jelentette, hogy a vallásos emberek is lelkesen építsék a szocializmust, és folytassák a békeharcot! Az Egyezés aláírásának pezsgős fogadásán megjelent Rákosi Mátyás és a református püspök is. Jellemző a nagy vezér, Rákosi elvtárs önhittségére, hogy ezt mondta Bereczky püspöknek: „Remélem, hogy húsz év múlva nem kell ezt a pohárköszöntőt megismételniünk, mert akkor már nem is lesz egyház...”

- Kedves Tamás... tulajdonképpen mi a te hivatalos megnevezésed itt az egyházon belül? Hiszen annyi minden vagy: egyházzeneész, orgonaművész, a budapesti Kálvin téri református gyülekezet kántora, karnagy, kórusvezető, egyetemi docens, egyházzenei előadó, sőt, a Zsinati Hivatal Országos Egyházzenei Irodájának vezetője, a Generális Konvent Liturgiai és Himnológiai Bizottságának titkára...

- Mindegyik, de lehet egyszerűen csak egyházzeneésznek mondani, csak ez nálunk nem jelent olyan sokat, mint például Németországban a Kirchenmusiker. A Zeneakadémia Egyházzene Tanszékén is dolgozom már negyedszázada. Itt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen három diplomát szereztem: a karvezető-énektanár képzőt 1986-ban, az orgona szakot 1988-ban végeztem. Utána 1990-ben indult el az egyházzene szak, és mivel az érdeklődésem oda vonzott, ezért a harmadik szakot is elkezdtem mint posztgraduális képzést. 1996-ban végeztem, de a tanulmányaim felénél már megkértem, hogy kapcsolódjak be az oktatói munkába. Különböző protestáns tárgyakban kaptam oktatói megbízást. Ezt azóta is csinálom mint résztvevénységet.

Az egyházi munkám előzménye pedig az, hogy 1990-ben alakult meg a Református Egyházzene Munkaközössége (rövidítve: ReZeM), amelyben tíz évet dolgoztam mint titkár, és ennek végén kaptam megbízást a Zsinati Irodán ennek a munkának a folytatására, amely megbízás az egyházzenei, a gyülekezeti ének-zenének, istentiszteleti zenének a gondozására, segítésére szolgált.

- Hogy kerültél kapcsolatba az új énekeskönyvvel, egyáltalán mikor merült fel a gondolata, hogy az énekeskönyvünket meg kellene újítani?

- Ez egy egyre erősödő gondolat volt. A '80-as évek végén a Doktorok Kollégiumának Himnológiai Szekciója dolgozott az énekeskönyv kiegészítésén. Akkor ezt egy pótfüzet formájában képelték el, én ebbe a munkába már folyamatában kapcsolódtam be. Aztán ez folytatódott a ReZeM-ben. A '90-es évek közepére létrejött egy több mint száz éneket tartalmazó gyűjtemény, amit aztán a Zsinat nem fogadott el, ezért külön kiadványként jelent meg „Ó és Új – 111 ének” címmel. 1993-tól a ReZeM hivatalosan már mint egyesület működött kottakiadóként, ennek kiadásában jelent meg ez a füzet.

1997-ben tettünk egy javaslatot a Zsinatnak, hogy az énekeskönyv ötvenedik évfordulójára ki kellene adni egy kottás kiadást, tehát hogy az énekeskönyv minden oldalán legyen ott a dallam. Akkor ez nem valósult meg, de a 2000-es években már konkrét munkák is elkezdődtek egy új énekeskönyv előkészítésére. Összegyűjtöttem Csomasz Tóth Kálmán cikkeket, hogy minél többet lehesen tudni a '48-as énekeskönyv keletkezéséről. A doktori disszertációm szintén erről szólt. Ezek mind azt a munkát készítették elő, ami aztán 2009-ben lett hivatalos, amikor a Zsinat döntött arról, hogy meg kell indítani az énekeskönyv megújításának a munkáját. Ennek érdekében megalakított egy bizottságot,

és innentől kezdve már ismert a folyamat, ami elvezetett az új énekeskönyvhöz.

- Mielőtt az új énekeskönyvről beszélgetnénk, mutassuk be röviden, hogy a református énekek hogyan fejlődtek, alakultak mai korunkig, és hogyan jutottak el végül ebbe az új énekeskönyvbe a kiválasztott énekek!

Dr. Bódi Tamás

- Legrégebbi énekeskönyvünk 1560-ból való, és alig több mint száz éneket tartalmaz. A reformáció első két évszázadában fokozatosan gyarapodott az énekek száma, mely a XVIII. században – a zsolnárokkal együtt – már meghaladta az ötszázat is. Ezt követően egy racionalista fordulat következett, melynek szellemében az addigi énekek nagy részét elhagyták, mondván, újabbakra, jobbakra van szükség. Így a XIX. századra szinte teljesen átforgalmódott az énekeskönyv: lecsökkent az énekek száma, és ekkor született zsolnárdallamra énekelt dicsőreink nagy része.

A XX. század elején egész Európában törekedtek visszanyúlni a reformációhoz kultúrában, teológiában, liturgiában, énekekben, „visszahozni a reformációt” jelszóval. Ennek részeként visszanyúltak a régi énekeskönyvekhez is. Észrevették, hogy

azok egy része jól használható lenne, már csak az irodalmi és a dallami örökség miatt is, kár, hogy elfelejtettük ezeket. A '48-as énekeskönyv volt az, amely merész következetességgel száz éneket hozott vissza az elhagyott háromszázból. Megpróbálta kiszélesíteni az ének-repertoárt, hogy a német és angol ének-irodalom fontos énekei is bekerüljenek, mint például a „Jöjj, mondjunk hálaszót”, vagy a „Ki Istenének átad mindent” kezdetű énekek. Mivel az egyház egy elég elnyomott, beszorított helyzetbe került a '40-es évek végén, az '50-es években, ez nem érhetett igazából célt. Aztán vannak olyan régebbi és újabb énekek, amelyeket most hetven év távlatából nézve ítéltünk meg úgy, hogy nem gyökereztek meg, így ötvenöt ének kikerült az új énekeskönyvből, hogy helyet biztosítsunk másik kétszáz-tíznek.

- A '48-as énekeskönyvnek nem is volt aztán semmilyen revíziója mostanáig?

- Nem. Az akkori rendszerben erre nem volt lehetőség. Pedig az egyház énekeskönyvének állandó megújulásban kellene lennie, ahogy Ravasz László püspök megfogalmazta: „Az énekeskönyv reformálása tulajdonképpen minden egyházban állandó folyamat kellene legyen. Minden egyházban szükség van egy tudós és kegyeletes bizottság munkájára, amely nem határidőre dolgozik ugyan, de szakadatlanul szűr, selejtez és új énekeket vesz fel.” Azért volt kezdetben a '48-as próbaénekeskönyv, mert készült egy istentiszteleti megújítási terv, ez azonban Ravasz Lászlónak az egyház éléről történt eltávolítása miatt nem ért cél. A másik pedig, hogy egy énekeskönyvet mindig a gyakorlat mérlegére kell tenni, és ennek eredményeként változtatni rajta vagy bővíteni. Erre nem került sor, így a '48-as próbaénekeskönyv végleges lett.

Csak a '80-as évek végén lehetett gondolkodni arról, hogy kellenének új énekek, mert hiszen a gyülekezetek énekelnének más énekeket is. A '80-as években volt egy ifjúsági énekgyűjtemény, a „Dicsérjétek az Urat”, amit Hamar István, Berkesi Gábor és Draskóczy László gondozott. Ez elindított egy folyamatot. Az „Ó és Új”,

Csomasz Tóth Kálmán

„Az Úrnak zengjen az ének”, a „Krisztus az énekem” című gyűjteményekben csak gyűltekk-gyűltekk az énekelhető énekek, részben frissen fordítottak, részben más felekezetektől átvettek, és végig a gyülekezetek használatában volt a Hallelujah énekeskönyv bibliaköri gyűjteményként. A Hallelujah számtalan utánnomáson ment át, és néhány évvel ezelőtt ennek átdolgozott, bővített kiadása is megjelent, az eredetivel hasonlóan szintén a Bethánia Egyesület gondozásában.

- És már el is jutottunk az új énekeskönyvhöz, ehhez a gyönyörű és hatalmas terjedelmű, több mint ezer oldalas kiadványhoz. Hogy ez megvalósulhatott, ebben neked óriási szereped, munkád, szolgálod volt. Amióta a Zsinati Hivatalban dolgozom, közelről láthattam, hogy mennyit dolgoztál ezen az énekeskönyvön, ennek alapján nyugodtan merem állítani, hogy ez a te édes-gyermeked...

- Nekem nyilván már régebben is volt egy elképzelésem az új énekeskönyvről, mégsem előzmény nélküli az én részem ebben, hiszen sokaknak szívügye volt az énekeskönyv megújítása. Már a '80-as években is volt egy csapat, a himnológiai szekció, akikkel együtt dolgoztam. Egyre világosabb lett előttünk, hogy mindezt szervezetben kell csinálni, és ahogy minden projektben így van, ezt is fel kellett vállalnia valakinek személyesen, és következetesen végigvinnie. Ugyanakkor az sem jó, ha ez kontroll nélkül történik. Szükség van munkatársakra, főleg az énekek esetében, hiszen vannak dallami, szövegi, teológiai alapvetések, amelyek szerint meg kell mérni egy éneket, aztán lenne kell egyfajta tapasztalatnak is, hogy milyen igények vannak az egyházunkban. Mert a szakmai szempontokon túl vannak a szolgálattunkban abszolút értékek, amelyek mentén gondolkodunk, de arra is figyelemmel kell lenni, mi az, amit a gyülekezeteink ismernek, elfogadnak és ezek hogyan hozhatók össze úgy, hogy azért a szívünk mindig megelőzze a szót (Kálvin). Csomasz Tóth Kálmán úgy fogalmazta ezt meg, hogy egy énekgyűjtemény mindig tükrözi az egyház aktuális állapotát, ugyanakkor mindig elébe is megy annak. A '48-as énekeskönyv ebből a szempontból talán túlságosan merészen lépett előre, és abban az időben nehezen is fogadták, amikor egyébként is nehézségek terheltek az embereket. Ebből is adódott, hogy nem minden részletében vált be.

Ebben a mostani énekeskönyvben megpróbáltunk továbblépni, ami a tipográfiát is érinti. Régóta tudjuk már, hogy minden énekhez kellene dallam, ne kelljen lapozni, és hogy jól olvasható legyen a szöveg is meg a dallam is.

- Mennyiben érvényesültek a végeredményt illetően a te személyes, saját elképzeléseid, mennyire kaptál szabad kezet az elképzeléseid megvalósításában?

- Nagy egészében – azt mondhatom – az valósult meg, amit korábban elképzeltem és magam előtt láttam, bár néhány éneket, amit szerettem volna, nem sikerült bevenni. Például az, hogy most milyen a beosztása az énekeskönyvnek, azt tizenegy évvel ezelőtt már leírtam egy tanulmányban, amelyben megindokoltam, miért kell változtatni. Az évek során beigazolódtam, hogy ez járható út, és fokozatosan sikerült elfogadtatni.

És volt még egy minta, ami az én vízióm életre keltésében segített: az európai egyházzenei körében szerzett tapasztalataim. A holland, a svájci és a német protestáns énekeskönyvek az elsődleges minták voltak számomra mind anyagukban, mind felépítésükben, de még kinézetükben is. Az ezek alapján kialakult kép élt bennem elérendő célként évek óta, és ez a legtöbb vonatkozásban meg is valósult.

- Egy Cseri Kálmánnal készített interjúban (Zenei igehirdetés) azt olvastam, hogy az egyházi énekeknel a szöveg hordozza Isten üzenetét, a zene emel rajta. Ennek a kétszázöt új éneknek a beemelése és a nem használt énekek elhagyása véleményed szerint emelték-e a lelkiségét az új énekeskönyvnek? Jobban megélhetjük-e ezek által a hitünket, illetve motiváltabb lehet-e az éneklésünk, összességében jobban szolgálhatják-e Isten dicsőségét a mi énekelte imádságaink?

- Én azt mondom, hogy igen, de a lelkiségnek többféle ága van. Pont ez határozza meg az énekek funkcióját, közegét, hogy melyik hol él inkább jobban. Felismertük, hogy

néhány régebbi énekünk – még ha jó is – dallamában nehezebb, és a szövege is távolabb van már tőlünk, míg az újabbak dallamosabbak, és a szövegük is jobban megindítanak; ezek jellemzője az egyéni, személyes hang.

A '48-as énekeskönyvünk énekei között is vannak, melyekben a közösség szólal meg, és vannak, amelyek inkább az egyén bizonygatóteleként születtek. Mind a kettőre szükség van. A „Nagy hálát adjunk az Atya Istennek” kezdetű régi énekünk többes számban fogalmaz, míg a „Jöjj, királyom, Jézusom” egyes számban. Mindkettő értékes ének, csak más-képpen fejezik ki a mondánivalót. Egyébként ez az egyháztörténetben is tetten érhető. Például amikor a XVII. században megjelenik a német pietizmus, akkor inkább a befelé fordulás, az énekek szövegeinek személyessé válása lesz a jellemző.

- Mondhatjuk talán, hogy az évszázadok hagyományára épült közösségi és egyéni lelkiség, a régi és az új harmóniája énekeskönyvünkben még inkább kiemelik a szentírási alapokat?

- Isten Igéje, mint az énekeskönyv szerkesztésének mércéje mindig is jelen volt alapelveként. Ha tehát figyelünk arra, amit énekelünk, nagy összefüggéseket láttathatnak meg velünk az énekelte szövegek, még a régi énekekben is. A reformáció előtti, középkori himnuszok szövege hihetetlenül tömör, mely tartalmú, az Ige által ihletett lelki táplálékot jelentenek. Egy IV. századi adventi himnusz („Ó, népeknek Megváltója”) például így fogalmaz: „Atyától lón kijövése, / És ahhoz lesz megtérése; / Pokolig lón leszállása, / De felmenny menyországra...” Ebben benne van az egész üdvörténet. A 375. énekből hasonlóképpen énekelhetjük: „Jöve ágyas házból, / Tiszta szívű szent méhéből; / Isten, ember ő egyben, / Eljött hozzánk már testben.” Másfél-ezer éves szöveg, mely alapvető üzeneteket, igazságokat fogalmaz meg, és így idézi föl a Megváltó testet öltésének lényegét.

Van új ének is a gyűjteményben a karácsonyi ünnepek énekei között, a 416-os „Hall, mint zeng az egész ég”. Ez egy Mendelssohn-dallam, világszeret ismert és énekelte karácsonyi ének. Az 1901-ben megjelent Hozsánna énekeskönyvből került ide, melyben ezt a szöveget találjuk: „Krisztus, kit az ég imád, kié az egész világ, / Mikor az idő eljött, embertestbe öltözött.” – És itt jön egy kiemelkedő sor: „Isten szemünk testben lát, dicsérjük e nagy csodát.” Ez egy megdöbbentő mondat, amin el kell gondolkodni.

Ez is alátámasztja azt, hogy ugyan általában is a művészet, a költészet egy magasabb szintre emeli az adott tartalmat, de még inkább az egyházi énekeink, mert azáltal, hogy ezek az énekek közelebb kerülnek a lelkünkhöz, közelebb visznek bennünket Istenhez is.

Ezt az emelkedettséget az is elősegíti, hogy bizonyos régi kifejezéseket megváltoztattunk. Például a 125. zsoltárban, „Akik bíz-
nak az Úr Istenben / Nagy hiedelemmel...” helyett „Nagy és erős hittel...” kifejezés került, hiszen a hiedelem szó ma már inkább pejoratív értelmű. Nem állítom, hogy mindenütt sikerült ez, meg nem is akartuk újraírni az egészet, de átnéztük a zsoltárokat és a régi énekszövegeket, és ahogy Csomasz Tóth Kálmán változtatott a '48-as énekeskönyv Szenci Molnár-féle szövegein, ugyanabban a logikában és szellemben próbáltunk mi is igazítani, javítani. Az érthetőbb szöveg által is emelkedik az énekeskönyv lelkesége, mert ezáltal közelebb jut az éneklőhöz, és jobban magáévá tudja tenni az énekszöveget. Hiszen az ének alapvetően az imádság egy közös formája, és ahogy Szabó püspök úr az énekeskönyv ajánlásában írta Augustinusra hivatkozva: „Aki jól énekel, az kétszeresen imádkozik.”

- Szóljunk néhány szót végül magáról az új énekeskönyvről, annál is inkább, mert több újdonság is található az elrendezésében, ami esetleg magyarázatot igényelhet. Ilyen kérdés például a sorszámozás vagy az oldalszámozás, vagy hogy minden oldalon található kotta. Magam is eltévedtem például, amikor a 440-es úrvacsorai éneket énekeltek a gyülekezetben, ami az új énekeskönyvben a 360. szám alatt található, és tizenégy versszak helyett csak tizenegyet találtam meg, mert nem figyeltem arra, hogy a következő oldalon a tizenkettedik vers kottájával folytatódik az ének.

- Az oldalak kialakítására már a kiadó részvételével került sor. Legfontosabbnak azt tartottuk, hogy az ének sorszáma jól látszódjék. Az, hogy melyik fejezetben vagyunk, alul jelenik meg, az oldalszámozás pedig –

ahogy az új kiadású Bibliában is – az oldalpáron belül található. A kiadónak komoly tapasztalata volt már a Biblia megjelenítésével, így formájában, alakjában sok tekintetben a Biblia édestestvére lett az énekeskönyv. A szokatlanságok tehát mind a praktikumból fakadnak.

A nem folyamatos, hanem fejezetenként induló sorszámozás például nem kötéshiba

eredménye, nem hiányzó lapokat jelent, hanem egyrészt áttekinthetőbb az egész szerkezet, másrészt az indokolja, hogy ha majd egyszer új énekek kerülnek be, azoknak legyen hely egy-egy fejezet végén, és ne kelljen egy új függeléket nyitni. Ha már az úrvacsorai énekeket említetted, például az úrvacsorai énekek a 364. számig találhatók meg, de még további hat úrvacsorai éneket lehet majd beletenni, majd ezután következnek az adventi énekek a 371-től. És amikor egy oldalpárra sem fér el, akkor lapozva, egy harmadik oldalon a dallamával együtt folytatódik az ének. Kevésbé ismert énekek esetében ez kifejezetten előnyös lehet annak, aki nem ismeri a dallamot.

Problémát okozhat az is, hogy az ismert, kedvenc énekek száma megváltozott, de erre egy régi-új számozást összehasonlító táblázat készült, amely betétlapként segíti az eligazodást. Ez a betétlap az internetről is letölthető.

- A megújult tartalom mellett az énekeskönyv beosztása, tagolása is újszerű...

- Az énekeskönyv hármassal beosztást követ: zsoltárok, dicséretetek, bibliaköri énekek. Ezek közül a dicséretetek a legnagyobb egység, amely önmagában is több részből áll. Mindegyik fejezethez kapcsolhatók zsoltárok, hiszen a zsoltárok sokféle alkalomra valók, így a fejezetek elején is található ajánlások, utalások, hogy még melyik zsoltárt énekelhetjük a témához, ünnephez kapcsolódva. A zsoltárok tehát átszövik az egész énekeskönyvet, mint ahogy át kell hogy hassák az egész életet. A zsoltárokkal tulajdonképpen naponta kellene táplálkoznunk, olvasnunk, énekelnünk azokat; nem véletlen, hogy a régi egyházi gyakorlatban, például egy szerzetesi közösségben az összes zsoltárt hetenként vagy havonta elénekeltek. Kálvin gyülekezetében, Genfben, előre meghatározott rend szerint évente kétszer végigénekeltek a teljes zsoltárkönyvet.

A zsoltárok használatát megkönnyíti, hogy az énekeskönyv végén, a függelékben van egy tematikus mutató is, amely különböző témák és ünnepek szerint rendszerezi a zsoltárokat. A zsoltárok és dicséretetek alapvetően istentiszteleti használatra, a bibliaköri énekek pedig elsősorban bibliaórák és egyéb egyházi alkalmakra valók, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy átjárás lehessen közöttük, ezért kerültek egy gyűjteménybe. A bibliaköri énekek inkább személyesebb hangvételű, a dicséretetek pedig többségében közösségi megfogalmazású énekek, de mindegyikhez kötődik a zsoltár. A három egység funkciója így elég jól körülhatárolható, mindez azt segíti elő, hogy az énekválasztásunk gazdagabb legyen.

Ezeket kívül az énekeskönyvünkben vannak imádságok is, sőt egy 1525-ből származó passióének a nürnbergi Sebald Heydentől, amit Szenci Molnár Albert fordított magyarra (keretversei a 488. számú énekekben található). A passióének a nagypénteki szenvedéstörténetet mondja el huszonhárom

versszakban a 68. genfi zsoltár dallamára, amit szereposztásban is el lehet énekelni. Tapasztalatom szerint – mivel sajnos az utóbbi két évben a járványügyi korlátozások miatt otthon kellett töltenünk a nagyhét napjait – nagyon sokat jelent, ha ezt a passióéneket dramatizálva énekeljük el; úgy elevednek meg

ekkor az események, mintha magunk is ott lennénk. Az énekeskönyvben gondolatjellel és dőlt betűvel jeleztük a passiótörténet szereplőinek szavait, amit ebben az esetben egyénileg lehet énekelni. Sok helyen találunk majd az énekeskönyv jobb oldali üres területein, a lap alján egy-egy odavalló bibliai idézetet, imádságot, hitvallási részletet a II. Helvét Hitvallásból vagy a Heidelbergi Kátéból. Ezek is a hitmélyítést, a lelki elmélyülést szolgálják.

- Most, hogy elkészült a nagy mű, hogyan tovább?

- Ez az énekeskönyv olyan, mint egy tankönyv, amihez hozzátartozik, hogy ezt valakiknek meg kell tanítani. Országosan nagy szükség van olyanokra, akik használják majd ezt az énekeskönyvet a saját gyülekezeteikben.

- Kántorképzés?

- Igen. A tankönyvnel szükség van kántorra illetve énekvezetőre. Meg kell újítani, ki kell terjeszteni a kántorképzés rendszerét. Ehhez el kell készíteni a különböző segédanyagokat, a most indult <https://enekeskonyv.reformatus.hu/> internetes honlapunkat fejleszteni kell, készül az énekeskönyv telefonos applikációja. Szóval nagyon sok még a feladat.

- Biztos vagyok benne, nem véletlen, hogy advent első vasárnapjától, november 28-tól lesz ez az énekeskönyv a Magyarországi Református Egyház hivatalos új énekeskönyve, mert ez tényleg az Úr legszébb karácsonyi ajándéka az egyház és minden Isten szerető, Őt dicsőítő református ember számára. Kérlek, tedd be a már most is bizonyosan súlyos és nehéz „dicséretetek zsákjába” a mi gyülekezeteink dicséretét is; hálásan köszönjük a kitartó, hűség és hősiesség szolgálatodat és mindazok munkáját, akik közreműködtek az új énekeskönyv megvalósításában. A menny Urának tisztelet, dicsőség, hála zengjen érte!

Puskás Attila

LOVÁSZ MIKLÓS BIZONYSÁGTTÉTELE

Áldás, békesség! A Reformátusok Lapjában olvastam: „Az emlékezés nem nosztalgia, hanem eszköz az Istenhez való hűséghez.”

Négy éve költöztünk Pomázra. Számunkra az Advent volt az első úrvacsorás istentisztelet. Záró imádsága a 103. Zsoltár 2. versével kezdődött: „Áldjad én lelkem az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről.” Aztán az emlékek úgy kezdtek torlódni ez ige kapcsán, mint a jégtáblák a malomárkunkban, elsős körömben február végén, jégzajláskor. A szomszéd fiúk ijedten szaladtak édesanyámhoz: „Miki becsúszott a jég alá!” Nem tudom, hogy másztam ki a jég alól, sírva szaladtam hazafelé. Édesanyám is szaladt, hozta a barnakockás pokrócot meg a palcát, hazáig jól kipurolta a hátamon.

Pomázra költözésünk előtti évben újíttottuk fel a szülői házunkat. A tisztaszobában minden visszakerült a helyére: a Rákóczi kép, a festett hollóházi tányérok, a vetett ágy és a tükör. A tükör alá édesanyám első cselédlánya fizetéséből vásárolt gipsztányért helyeztük, „Éljen a haza” felirattal, és egy színes üvegre festett igevers a 103. Zsoltár 2-3. versszakával, annak alkalmából, hogy Horthy Miklós bevonult Bánffyhyunadra 1940 őszén, és újra magyar világ jött el.

Aztán az emlékek csak jöttek: 2013-ban egy Északi-tenger parti német falu skanzenjébe voltunk hivatalosak egy kézműves vásárra. A derék frízeknek is volt tisztaszobájuk, és a falon egy szép ónémet írásos igeverses kép:

Lobe den Herrn, meine Seele, und vergiß nicht,
was er dir Gutes getan hat
Ps. 103,2.

Milyen jó is lenne, ha készítettem volna róla fotót – gondoltam. Az élet úgy hozta, hogy az 1989-ben alakult német-magyar hagyományörző baráti társaság 2019-ben jubileumi rendezvényt tartott, és mi azon szerencsések közé kerültünk, akiket újra meghívtak Münkeboe-ba. Siettem is az 1823-ban született első telepes családjának tisztaszobájához. Az ablakai olyan kicsik voltak, mint a mi falunkban az egyetlen ház ablakai, ami megmaradt 1848-ban, hogy a románok felégették a falut, a ház teteje meg olyan nádfődeles, mint Petőfi szülőháza Kiskőrösön. Minden németesen a helyén volt. Az ágy falvédőjén ugyanaz a fohász szólt Istenhez, mint nálunk: „Uram, amíg alszunk, légy őríző pásztorunk”. Csak az ónémet írásos igeverset nem találtam a falon. „Otto, hol a kép?” – kérdeztem a vezetőt. Közömbösen megvonta a vállát, úgy tűnt, nem hiányzik nekik.

Kedves testvérek! Az, hogy ide kiálltam az úrasztalához, a „Ravasz László református püspök – Bánffyhyunadtól Leányfaluiig” című csobánkai vándorkiállítás adott bátorítást. Anélkül, hogy bármi hasonlóságot képzelnek Ravasz László hatalmas, nagyívű életpályája és az én kis bukdácsolós, vargabetűs útja között Pomázig, egy metszőpont, egy közös pont mégis van a két életút között. Száz éve (igaz, 2020-tól száz esztendő nem a világ, de száz éve) az anyaországon kívül rekedt magyarok dilemmája ez a pont: menni, vagy maradni?

A vándorkiállítást még Kecskeméten ismertük meg évekkorábban. Akkor érettségi találkozóra készültem Bánffyhyunadra. 1990 előtt keveset tudtunk Ravasz Lászlóról, nagy örömmel vittem tőle egy csokor gondolatot Istenről, hazáról, nemzetéről. Jövőre az 55. éves érettségi találkozóra készülök. Mivel egy idő után az emlékek nemcsak gyarapodnak, de feledésbe is merülnek, Ravasz László „HÁLÁRÓL” szülő gondolatait újra meg szeretném osztani otthoni volt osztálytársaimmal:

„Csak a hálás ember lehet boldog ember,
csak a hálás ember elégedett ember,
csak a hálás ember egyensúlyozott lélek.
S mégis ezt az egyet, a HÁLÁDATOSSÁGOT
tanuljuk meg legkevésbé.”

„Áldjad, én lelkem, az Urat”! Ámen.

Lovász Miklós

Pomáz, 2021. november 28.; Advent első vasárnapján

Háromnapos evangélizációt tartott lelképásztorunk, **Nyilas Zoltán** esperes úr október 11-e és 13-a között a pomázi református templomban „**Őrizd meg szíved!**” összefoglaló címmel. Az igehirdetések szívünk és az Istennel való kapcsolatunk különböző állapotait, helyzeteit mutatta be. Arról beszélt esperes úr, hogy Isten szeretettel kínálja nekünk a Hozzá vezető utat Jézus Krisztusban, és most megállít bennünket és kérdéseket intéz hozzánk: **Hol tartunk ezen az úton? Olvaszuk-e, hallgatjuk-e az Ő szavát, meghalljuk-e az Ő igéjét, amit Jézus Krisztusban kijelentett nekünk? Hálás-e a mi szívünk és követjük-e Jézust a megkezdett utunkon engedelmesen? Milyen a mi szívünk állapota?**

Az evangélizáció során megszokhattuk már, hogy a közös éneklés után mindig egy bizonyoságtétel hangzik el. A hétfői első alkalommal **Szántó Lajos** bácsi, csobánkai testvérünk muzsikált elmaradhatatlan szájharmonikájával és fűzött igei gondolatokat az elhangzó énekekhez. Majd **Érfalvy Zsolt** presbiter testvérünk vallott egészen őszintén vizsontagságos útjairól, Istenre találásáról, Krisztusban kapott új életéről.

Az első nap evangélizációs igehirdetése a beteg szívről szólt Jeremiás próféta könyvének 8,18-23 versei alapján. Esperes úr rövid bevezető gondolatai után, melyek a Szentírás igéinek tükrében mutatta be a szív különböző állapotait, a beteg szív és az összetört szív szoros kapcsolatáról beszélt. „*A szív ismeri a maga keserűségét*”, idézte a Példabeszédek 14,10 versét, és mi bizony sokszor nagyon mélyen tudunk szenvedni összetörtségünkben, fájdalunkban. A nagy ellenség nem is akar mást, mint bezárni az embereket a fájdalom kelepcéjébe, elszigeteltségben akar tartani bennünket. Isten azonban éppen az ellenkezőjét akarja, Ő valami egészen újat szeretne velünk. Azt mondja Spurgeon, hogy sokféle beteg, sokféle összetört szív létezik, de Krisztus mindet meg tudja gyógyítani. Isten az, aki meg tudja gyógyítani a megtört szívet, és Ő az, aki tud szólni a beteg lélekhez, hiszen Ő a mi orvosunk.

Jól tudja Isten, hogy a megtört szív egyben nyitott szív is. Szólhat hozzá, gyógyítással töltheti meg, imával megújulhat. Nem véletlenül imádkozik Dávid így: „*A töredelmes és megtört szívet nem veted meg, Istenem.*” (Zsolt 51,19) És nem véletlenül mondja Jézus: „*Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak*” (Máté 5,4). Mert nekünk van valakink, aki tudja, látja azt, hogy milyen gyógyítani. Jézusban Isten tudja, hogy milyen a megtört szívű ember, milyen a megbzött lelkű ember. Bárcsak mi is megértenénk, meg tapasztalnánk, miért mondja olyan prófétikusán az Ószövetség nagy szenvedője: „*Mert ő megsebez, de be is kötöz, összezúz, de kezei meg is gyógyítanak*” (Jób 5:14.) Ezt élik át az Isten kezében lévő emberek.

Jeremiás szíve majd beleszakad abba, hogy az övéi nem fordulnak el a bűntől, és nem térnek vissza Istenhez. Pedig még a vándorló madarak is tudják, hogy melyik az en-

gedelmesség útja, hol van az otthonuk, csak az ember nem. Mi is gyakoroljuk ugyan a bűnvallást, de nem gyakoroljuk a valódi bűnbánatot. Megvalljuk bűneinket, mert Isten hű és igaz, megbocsátja a mi bűneinket, de figyelmen kívül hagyjuk Jézus szavát: „*Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre.*” (Lukács 5,32) Jézus

azt mondja: El kell fordulnunk a bűneinktől! Mert nagyon beteg a mi szívünk. Az őszinte bűnbánat megszabadít bennünket, a gyógyulás első formája éppen ez lehet számunkra.

A másik, amikor úgy törődik össze az ember szíve, hogy hallgatja Isten igéjét. És amikor nem hallja meg Isten szavát, akkor meg az Isten szíve roppan meg. Mert nem értjük meg, amit Jakab apostol mond: „*Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói, hogy be ne csapjátok magotokat.*” (Jakab 1,22) És nem véletlenül mondja előbb, hogy „*szelíden fogadjátok a belétek oltott igét, amely meg tudja tartani lelketeket.*” (Jakab 1,21) Alázatosan üdvözöljétek, köszöntsétek Isten szavát, az evangéliumot – erről beszélt bizonyoságtételében Lajos bácsi is.

A gyógyulásunk Jézus Krisztusban van. Ő Isten hozzánk kinyújtott keze, karja, amit meg kell ragadnunk. Ő az, aki hív, vár, hogy meggyógyítsa az életünket.

*

A második napon **Tatai Ferené Katika** bizonyoságtételét hallgatta meg a gyülekezet,

akinek a saját élete a bizonyosság arra, ami a nap témája is volt, hogy mindig a megtört szívből lesz megtért szív. Amikor a megtört szív fölsimeri, hogy gyógyításra van szüksége, és hogy ki az, aki egyedül meggyógyíthatja.

Az összetört szív gyógyításra vágyik – erről hallhattuk Isten igéjét Jeremiás próféta könyvének 17,5-14 verseiben. „*Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok*” (17,14).

Mi sok kísérletet tettünk arra, hogy az életünk megváltozzon, de ezek mind kudarcba fulladtak. Beláttuk, hogy nem mehetnek tovább így a dolgaink, változtatni kell, és fogadkoztunk, holnaptól másként lesz. Amikor az ember meg akarja reformálni az életét, az helyes és jó dolog, csak az a baj, hogy a reformok mindig kívülről érkeznek. Mindig valami külső dologtól várjuk, hogy megváltoztassa a mindennapokat. Ezzel szemben a Szentírás egy belső változásról beszél: a megtérésről.

Mi a megtérés? Teljes önátadás az élő Istennek. Teljes önátadás Jézus Krisztusnak. Hogy nem a saját magam akaratát akarom megvalósítani, és így megreformálni az életemet, hanem hogy Ő ad gyökeres változást bennem. Van, akinél ez látványosan történik meg az életében, van, akinél csendben, a belső szobában. Ilyenek a nikodémusok. Aztán van olyan ember, aki évtizedek óta küzd a maga bűneivel, gondoljaival. Ilyen a harmincnégy éve beteg ember, aki hiába próbálkozik, nem változik az élete. És egyszer csak találkozik Jézussal, aki azt kérdezi tőle: „*Akarsz-e meggyógyulni?*” (János 5,6) És harmincnégy év keserves élet után azt mondja, igen, most megtörténhet. És van olyan, aki a zsenije ennek a világnak, mint Saul, az okos, intelligens ember. Jézus megjelenik az életében, és leesik a földre. Azt mondja neki Jézus, hogy „*Én vagyok Jézus, akit te üldözöl*” (Ap Csel 9,5). Igen, így is lehetséges a megtérés.

Isten ismer bennünket, Ő a szívek ismerője. Ismeri a rejtett zugokat is, amelyeket nem akarunk senkinek megmutatni, amelyekhez talán még nekünk sincsen kulcsunk. Ismeri az állapotunkat, nem hazudhatunk Neki a végtelenségig. Ő az, aki meg tudja változtatni a mi életünket, szívünket. Bár „*Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan*” (Jer 17,9), a Szentírásnak mégis az a bizonyossága, hogy meggyógyulhat. Ezért könnyöröghetünk

Jeremiással együtt mi is: „Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok”; és imádkozhatunk Dáviddal együtt: „Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, és az erős lelket újítsd meg bennem!” (Zsoltár 51,12) Van megtérés! Van változás!

Ezt az életváltást a Szentírás három nagyobb összefüggésben jeleníti meg.

Az első Jézus nagy prédikációjában hangzik: „Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban!” (Márk 1,15) Jézus azt mondja: Gyertek vissza az élő Istenhez! Gyere vissza, mert hátat fordítottál neki! Rossz irányba halad az életed! Ez a halálba vezet! De közben nemcsak visszatérésről van szó, hanem valami egészen újnak az elkezdéséről is. „Térjete meg, és higgyetek”! Lépjete be Isten országába! Lépjete be az életbe! Erre hív bennünket Jézus Krisztus.

De azt is mondja: „Bizony mondom nektek, hogy ha nem tértek meg, és nem lesztek olyanok, mint a kis gyermekek, nem mehetek be az Isten országába.” (Máté 18,3) Annak az embernek az életrendezéséről szól ez, aki már belépett az Isten országába. Mert a tanítványi életben megjelenik a versengés: Ki a nagyobb? Már nem az a legfőbb aggodalom, hol van az Isten országa, hanem hogy ebben az országban hol van a saját helyem? Azt mondja Jézus, hogy Krisztusba belépve gyermekké kell lennünk. Vissza kell térnünk oda, ahol az elhívásunkkor voltunk, amikor először hallottuk a követésre szóló hívást, és irigység, versengés nélkül vagyunk Jézusnál.

A harmadik helyzet pedig az, amikor Isten döntésre hívja az embert. A Jelenések könyvében így szól hozzánk Jézus: „Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! Így mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból.” (Jel 3,15-16) Valaki úgy fogalmazott, hogy ez a középszerűség. Nincs lelki buzgalom, nincs tűz, nincs ott az Isten Lelke. És Isten megítél bennünket: Bárcsak hideg volnál, vagy forró – akkor tudnék veled mit kezdeni! Hát térj meg! Legyen benned tűz, tanítványság, küldetés, ne pedig csüggedés, beletörődés, aggodás és viszály!

Ezért hív Jézus, hogy megálljunk előtte, hogy megvizsgáljon bennünket. Isten a mi szívünk ismerője és gyógyítója. Ő a szabadító. Ő az, aki egészen új életet ad Jézus Krisztusban. Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban!

*

Az evangélicációs sorozat harmadik, záró alkalmán elhangzott igehirdetés az engedelmes szívről szólt, Jeremiás könyve 23,9-22-ig terjedő versei, valamint az 1Királyok 3,5-9 igéi alapján.

Uralkodása kezdetén Isten így fordult Salamon királyhoz: „Kérj valamit, én megadom neked” (1Kír 3,5). Salamon először hálát ad apjáért, Dávidért és a kormányzás lehetőségéért, amit Istentől kapott, majd ezt válaszolja:

„Adj azért a te szolgádnak engedelmes szívet, hogy tudja kormányozni népedet, különbséget téve a jó és a rossz között.” (1Kír 3,9) Azt kéri Istentől, hogy képes legyen mindig megérteni, mit akar Isten a néppel, azt kéri, hogy kormányozza őt az Úr, és hogy ezáltal a nép is jó irányba menjen.

Az „engedelmes szív” jelzős szerkezet egyedül itt szerepel a Szentírásban. Azt jelenti,

Szánthó Lajos bácsi

hadd legyen az életem halló, értő, értelmes élet. Isten irányítsa egész bensőmet. Hogy mindig tudjam, melyik út merre vezet, különbséget tudjak tenni jó és rossz között. Milyen fontos ez a kérdés akár személyes életünkben, hogy jó irányba tartson a mi életünk! Mi is folyamatosan keressük a választ: Uram, mi a Te akaratod? Mi az, ami jó, ami helyes? Vajon különbséget tudok-e tenni általad a jó és a rossz között? Ez azért is fontos kérdés, mert az ember általában éppen a fordítottját akarja megtenni. Függetlenné akar válni az Istentől, és a saját akaratát igyekszik megvalósítani. De amikor az ember függetlenedik az Istentől, megtompul a halála és megfogy a bizalma Isten irányába, és inkább a saját szívére kezd el hallgatni. Ezért kell kérnünk engedelmes szívet.

Mi az, ami engedelmes teheti a szívünket?

Például a hála. Salamon példát ad elénk azzal, hogy nem azonnal a kérését mondja Istennek, hanem először a háláját fejezi ki Isten iránt. De mindenekelőtt látnunk kell Jézus Krisztust, a mi Megváltónkat. Azt mondja Pál apostol a Rómaiakhoz írt levélben: „Mert ahogyan az egy ember engedetlensége által sokan lettek bűnösökké, úgy az egynek engedelmsége által is sokan lesznek igazakká.” (Róm 5,19). Tehát van alternatívája a bűnnek, van választási lehetőségünk. A bűn engedetlenség, a hit pedig az engedelmség.

Jézus Krisztus engedelmsége az, ami igazza teheti az embert. Jézus Krisztus keresztje az, ahol igazán megértjük, hogy Ő egészen a haláláig engedelmes volt az Atyának, és ott megfizette a mi bűneink büntetését, kifizette a mi engedetlenségünk árát. Ebben az értelemben Jézus Krisztus igazsága az engedelmség.

Nem véletlenül mondja a Zsidókhöz írott levél: „Jóllehet ő a Fiú, szenvedéseiből megtanulta az engedelmséget, és miután tökéletességre jutott, örök üdvösség szerzőjévé lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki.” (Zsid 5,8-9) Az engedelmség tehát az üdvösség kérdése is. A mi Megváltónk engedelmsége üdvösséget szerzett. Ez azért fontos, mert van egy másik törvény is, a vetés és aratás törvénye: „amit vet az ember, azt fogja aratni is.” (Gal 6,7) Az engedelmség megtanít bennünket Isten imádatára minden körülmény közepette.

A hit ugyan mindig megelőzi az engedelmséget, de a hit következménye mindig az engedelmség. Ezt nem lehet megspórolni. E nélkül hamis a mi keresztvétségünk. Egy nyári istentiszteleten Tatai István hatvani református lelképásztor prédikációján keresztül nagyon személyesen szólította meg esperes urat az Úr. Az a kérdés fogalmazódott meg benne: Vajon hol van az én szívem? Hűségesen vizsgálom-e az én Uramat, Jézus Krisztust? Engedelmes-e az én szívem? Az ember számára mindig drámai az a pillanat, amikor Isten személyessége megjelenik az életében. Tőlünk is ezt kérdezi az Úr: Vajon hol van a mi szívünk?

Amikor Isten a mi életünket, szívünket a kezébe veszi, akkor arra felelnünk kell. Engedelmeskednünk kell. Oda kell mennünk Jézus Krisztushoz. Lépnünk kell felé, és utána engedelmes szívben meg kell élni azt, amit Isten mondott.

Kálvin János jelmondata volt: „Cor meum tibi offero Domine, prompte et sincere” – „Szívemet felajánlom neked, Uram, áldozatul azonnal és őszintén”. Tatai István felhívta a figyelmet arra, hogy a *prompt* kifejezés (azonnal, rögtön, most) nem időhatározó, hanem módhatározó. A latin nyelvben azt jelenti, hogy úgy ajánlom fel neked, Uram, a szívemet, hogy az látható legyen. Hogy láthatóvá legyen az én hitem. Meg azt is jelenti, hogy: készségesen, elszántan, engedelmesen. Itt tehát nemcsak egy pillanatról van szó, egy életézésről, hanem arról, hogy örökké, vagy sohasem. A másik szó – *sincere* – pedig azt jelenti: őszintén, kendőzetlenül, hamisítatlanul.

Ha a mi szívünk Urunké, Istenünké, ha a mi szívünk Jézus Krisztusé, akkor nem kötünk az engedelmség tekintetében kompromisszumokat. Minden, vagy semmi. Ez az, amire hív bennünket Isten, ezért legyen a mi imádságunk, könyörgésünk: Uram, adj nekem engedelmes szívet!

P.A.

Érfalvy Zoltán

Tatai Ferencné

Jó lesz! Ugye nem úgy fest a világ, hogy ezt könnyű legyen elhinni? „*Mikor az emberek elhalnak a félelem miatt és azoknak várása miatt, amik e föld kerekéjére következnek: mert az eget erősségei megrendülnek.*” (Luk 21,26). Nem mondja az ige, hogy indokolatlan a félelem, nem lesz semmi baj, Isten majd elsimítja a dolgokat. Jézus közvetlen szavaiból és a próféta könyvekből azt olvassuk, hogy a világ Nőé-korabeli állapotba süllyed, és ez fokozódó ítéleteket von maga után. Akkor bújjunk el a sziklák hasadékaiba nagy adag túlélő készlettel, hátha miniket azért megsegít a Jóisten?

Ha a Szentlélek jelen van az életünkben, akkor nem ezt tesszük. A keresztyén embert minden próba az Úrához viszi közelebb. Sokszor elbukunk a próbáinkban, de az Úr mindig ad második, sokadik esélyt, hogy végül megértsük és megtanuljunk, hogy Isten jót akar, szent az Ő akarata. Számunkra még a világ-méretű ítéletek és az üldözések is lehetőségek lesznek a bizonyágtételre, de erre fel kell készülni. Most van itt a felkészülés ideje! Először a saját életemben kell meglátni a próbák értelmét, megérteni, hogy Isten szeretete hogyan működik, miért férnek bele fájdalmas dolgok. Megmarad-e a bizalmam akkor is, ha nem értem az engem ért csapásokat? Kikezdi-e a bizalmamat az a tény, hogy az Úr nem mindig segít, amikor azt kérem? Hígygük, hogy végül meglátjuk majd a nagy összefüggéseket is, hogy mennyivel bölcsőbb volt az Úr szeretete a saját elvárásainknál! Jób nagy alázattal ezt mondta, amikor elborították a szenvedések: „*Ímé, megől engem! Nem reménylem; hiszen csak utaim akarom védeni előtte! Sőt az lesz nekem segítségül, hogy képmutató nem juthat elébe.*” Bizik Isten igazságos és könyörülő voltában, akkor is, ha megöli őt. „*Ha tábor fog körül, nem fél szívem; habár had támad reám, mégis ő benne bízom én.*” (Zsoltárok 27,3). A zsoltáriró is tudomásul veszi az ellenség jelenlétét, de túllát rajta, szemét a győztes Urán nyugtatja. Vagy a babiloni fogságban lévő ifjak is bíztak az Úr hűségében akkor is, ha nem menti ki őket a tüzes kemencéből.

Ha a jelenben nem értem Isten felém irányuló bánásmódját, annak több oka is lehet. A kiskorú gyakran nem érti az atya cselekedeteit. A lelki kiskorú sem képes felfogni Isten összetett szempontrendszerét. Egyszerűen hinni kell, hogy Ő tudja mind, miért csinál vagy enged meg. A szenvedéseknek gyakran nincs köze a bűnösségünk mértékéhez. Jób sem a bűnei miatt szenvedett, de Jézussal együtt ő is engedelmességet tanult az ő szenvedéseiből.

Értetlenül csodálkozunk azon is, hogy a „testi” keresztyénekkel mintha kesztyűs kézzel bána az Isten. Nem bünteti őket olyan dolgokért, melyek miatt engem már megfenyített. A másik testvéremnek miért nem szól, hogy ez meg az nem helyes? Az ige univerzális, mindenkire érvényes igazság, de bennünk csak

lassan oszlik a sötétség, nem értjük meg azonnal, ezért Isten hosszútűrő. Kivárja, amíg tényleg összetörik a kemény szívburok, és már magunkra is vonatkoztatjuk Isten szavát, nemcsak másokra. Másrészt Isten a fiaikat bünteti, nem a csecsemőket. A földi apák sem büntetik a csecsemőiket, csak a fiaikat, ha már értik a büntetés célját. Ha idejekorán büntetne, csak harag és félelem lenne a következmény, nem pedig a belátás. El kell jönnie a terhelhetőség időszakának, amikor már elbírom azokat a szenvedéseket, melyek által Isten nagyobb engedelmségre nevel, és nagyobb kegyelmet/erőt adhat. A szenvedés iskolájából Krisztussal mindig szellemileg megerősödvé jövünk ki. A vége tehát jó lesz. „*Bármely fenyítés ugyan jelenleg nem látszik örvendetnesnek, hanem keserves-*

nek, ámde utóbb az igazságnak békességes gyümölcseivel fizet azoknak, akik általa gyakoroltatnak.” (Zsidó 12,11). Ne hagyjuk, hogy az, amit pillanatnyilag nem értünk, eltakarja előlünk Isten jóságát! Ő a jelenben is jó, nemcsak jó lesz. Minden esemény, amely velünk történik, bele van szöve az Ő jó tervébe felőlünk. Hisszük, hogy minden ígérete beteljesedik rajtunk is, és végül a mi szemünkön is letöröl majd minden könnyet.

„Úgy tűnik, Isten néha segít, máskor nem. Ha néha így is látszik, mégsem ez a valóság. Időnként éppen a szenvedésünket használja fel arra, hogy kimunkálhasson bennünk valamit, amit a jó időszak idején nem tudna. C.S. Lewis azt mondta: „A fájdalom figyelmet követel. Isten suttog hozzánk örömeinkben, beszél hozzánk lelkiismeretünkben, de kiált hozzánk fájdalmunkban: a fájdalom az Ő hangszórája, hogy felrzza a süket világot.” A lényeg, hogy bármi is legyen a kérdés, a válasz mindig ugyanez lesz: Bízz Istenben, és jó lesz!” (Mai Forrás magazin, 2021/3. Joyce Meyer írásából.)

Aki a világon nagy célokat akar elérni, lemondással és gyötrelmekkel járó felkészülésre szánja rá magát, mert a nemes célok

másként nem érhetők el. Isten is felkészít a földi és mennyei elhívásunkra egyaránt. Sokszor rácsodálkoztam már, hogy mennyire hasznos életem minden átélt eseménye a későbbi feladataim ellátásához. Van mennyei elhívásunk is, egészen biztos, hogy nem unatkozunk majd. Vajon készen leszek rá, és menni fog? Hú az, aki ezt megígérte, hogy elkészít az „Ő napjára”, tehát nem aggódom. Legföljebb nyafogok, ha fájdalmas a felkészülés. A bűneink egy része annyira összeforrt velünk, hogy nem is érzékeljük. Csak a külső visszajelzések mutatják, hogy rosszul működünk. Ezeket az összeforrt részeket már csak fájdalmas operációval lehet leválasztani rólunk. Mindezek eredménye lelki megtisztulás és öröm lesz, a gyötrelmek pedig elfelejtődnek.

Az utolsó időkről azt írja a biblia, hogy azok „nehéz idők” lesznek. (2Tim 3,1-4). Az EFO fordítás így írja: „*Az utolsó időkben nehéz lesz helytállni.*” Az ok pedig az, hogy az emberek önzölk... és mindenféle bűnökkel terhelték lesznek. A bűneset óta mindig jelen voltak ezek a bűnök, de a mértékük változó volt. Ha „betelt a bűn mértéke”, az azt jelentette, hogy abban a társadalomban élő emberek már nem akartak és nem tudtak megtérni, megváltozni. Az egész társadalom okkult erők uralma alatt élt, ahol a csecsemők is csak azt a kultúrát folytatták volna, amit szüleik. Amikor tehát a hitező az élet minden területét uralta, Isten véget vetett annak a kultúrának. Ez történt Nőé idejében, és ez történt a kánaáni népekkel is. Érdekes, hogy Ábrahám és közvetlen utódai idejében még azt olvassuk, hogy nem telt be az emoreusok bűne. 440 év múltával viszont már betelt ez a mérték. Volt tehát előképe a mostani utolsó-utolsó időknek is, amely miránk vár. Látjuk, hogy az emberiség történelmében átvonuló ítéletekben mindig megmaradt egy „maradék”, most is így lesz. Isten az újjáépítés Ura, ezért az időn felüli örökkévalóságban már el van készítve az Ő királysága számunkra. Ez ma is létezik, és az Ő népe már itt állampolgár, bár még látható módon nem jött el ez a világ. Mi hisszük, hogy ez így van és így lesz. Mindenki, aki befogadta szívébe Jézus Krisztust, mint megváltóját, belép az Ő örök örömébe, Ámen.

Haranginé Csuta Anna

Dietrich Bonhoeffer *A jászol hatalma és dicsősége*

E világ erősei és hatalmasai számára csak két hely van, ahol elhagyja őket a bátorságuk, amelyetől lelkük mélyén félnek, melyet félénken kikerülni próbálnak. Ez a jászol és Jézus Krisztus keresztje. A jászol közelébe egyetlen hatalmas se merészkedik, Heródes király sem mert a jászolhoz menni, mert éppen itt inognak meg a trónok, tisztítódnak le a hatalmasok és a gőgös szívűek, mivel Isten a kicsinyeket emeli fel, a gazdagokat pedig megsemmisíti. Isten ugyanis a szegények és az éhezők pártjára áll, őket tölti meg minden jóval, a gazdagokat pedig elbocsátja üres kézzel. Mária előtt, az asszony előtt, Krisztus jászola előtt, Isten előtt, a kicsinységben az erős elbukik, jogát veszti,

reményét veszti, ítélet mondatik felette... Ezért tisztán kell látnunk, hogy a jászol láttán a jövőben miként gondolkodunk a nagyról és a kicsiről az emberi életben...

Ki az, aki igazán meg tudja ünnepelni a karácsonyt? Aki minden hatalmat, minden tiszteletet, minden tekintélyt, minden hiúságot, minden gőgöt, minden öntörvényűséget végül letesz a bölcső mellé. Aki a kicsihez hajol, és egyedül Istent tartja nagynak, aki a bölcsőben fekvő gyermekben éppen annak kicsiségében ismeri fel Isten dicsőségét.

Dietrich Bonhoeffer: *Vademecum* című könyvéből ■

C.H. Spurgeon *Karácsony napja*

Mi minden napot egyenlőnek tartunk, de mivel a mai napnak emléke legkiváltképpen a kisdéd Jézus születésére vonatkozó gondolatokat ébreszt bennünk, így hát engedjük át magunkat drága Üdvözítőnk dicső születése fölötti gyermekies örömiünknek. Az újonnan született lélek számára kell hogy minden nap a Megváltó születésnapja legyen. Mindama megalázó körülmények közepette, dicső Immanuelünk születési eseményénél, hasonlíthatatlan dicsőség és tisztesség található.

Vajon kinek születése lett már évszázadoknak előtte, az ígéretek hosszú sorozata által megjövendölve, vagy kinek megjelenése után vágyódott annyi szív? Rajta kívül ki dicsekedhetnék valamely előhírmökkel, aki őt előre jelezte volna annak, mint azt, Akinek el kellett jönnie? Mikor zengedeztek angyalok éjjeli dicsőeneket valamely embernek születése fölött, vagy kinek tiszteletére helyezett be Isten egy új csillagot a mennybe? Kinek jászlához járult valaha szegény és gazdag, egyaránt hozván keresetlen és szívélyes hódolatot?

Igen, örüljön az egész föld, és annak minden lakosa szüntesse be munkáját, és ünnepelje meg „Urunk nagy születésnapját”! Óh, Betlehem, te kenyér-ház, benned látjuk minden reménységünknek teljességét! Ő az a régen ígért Megváltó, ki nekünk boldog időket

hirdet. Hassa át az öröm ezen üdvteli órákat, szent énekek és kellemes hangok pedig kísérik gyönyörben úszó lelkünket mennyei elragadtatásban.

Immanuelünk drágalátos neve kimondhatatlanul gyönyörűsége. A kerubok ajkára való szó az, oly teljes felségességgel, de egyszersmind teljes leereszkedéssel, hogy csak az emberek mondhatják: „Immanuel: *velünk az Isten*”. Ő nem a Szeráfokkal, hanem velünk van. Velünk természetünkben, szenvedéseinkben, gondjainkban, munkánkban, fenyítettségünkben, sírunkban és most is velünk van; azaz jobban mondva: mi vele feltámadásban, mennybemenetelben, dicsőségben és tündöklő ismét-eljövételében.

A betlehemi kisdéd látszólag hasonló lett hozzánk a gyengeségben és szegénységben; tehát ne felejtjük el, hogy éppen olyan közel van hozzánk dicsőségével és tisztességével. A hit karjaiba veszi ezt a gyermeket, a szeretet pedig elhalmozza azt szájának csókjaival.

Óh, bár még ma valóban lelki közösséget élveznénk drága Immanuelünkkel!

(C.H. Spurgeon: *Harmatgyöngyök és aranyugarak – Mindennapi házi áhitatok*) ■

HÍREK NYÁRÁDKARÁCSONBÓL

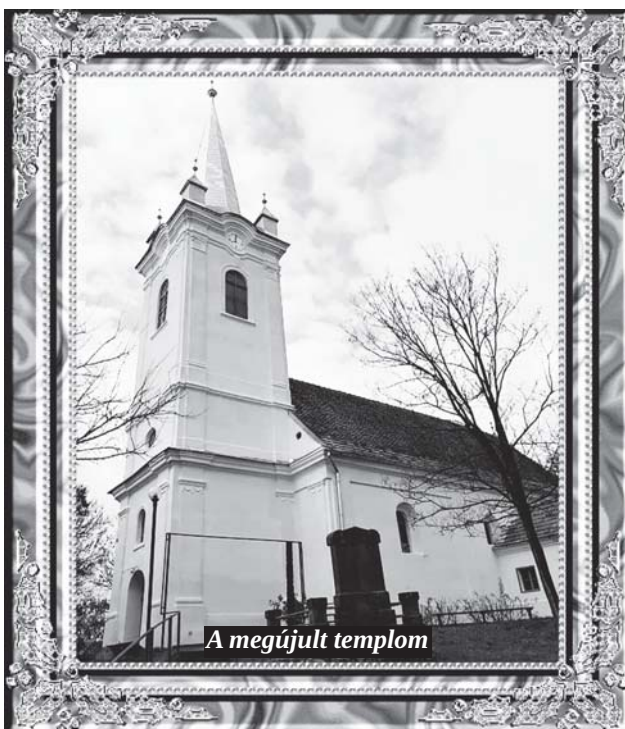

REMÉNYSÉG ÉVE

„Én pedig szüntelenül remélek, és folyton dicsérlek téged.”
(Zsoltár 71,14)

2021. január elsején, újrán istentiszteleten a 71-dik zsoltárt olvastuk. A szerzővel együtt könyörögtünk, hogy az Úr mentsen meg minden bajból, segítsen munkánk végzésében, adjon jó előmenetelt, életünk alapja legyen ezután is az igazi Kőszikla, Jézus, s ajkukon legyen ott az Ő dicsérete. Reménykedve imádkoztunk, s nem szégyenültünk meg, meghallgatott minket. Adott jó előmenetelt, nem volt hiábavaló az Ő segítségével által elvégzett munkánk. Ezért mi is így énekelünk az év vége felé: „Méltó vagy, Urunk és Istenünk, hogy tied legyen a dicsőség, a tisztesség és a hatalom...” (Jelenések 4,11)

Januárban megtartottuk az imahetet. A járvány miatt úgy döntött a Marosi Református Egyházmegye vezetősége, hogy az idén előre felvett ígéhirdetéseket hallgassanak az egybegyűlt hívek. A világ távolabbi tájain szolgáló lelképásztoroktól rögzített kép és hanganyagot kértek. Ebből összeállítottak egy közös programot, amit minden gyülekezet rendelkezésére bocsátottak. Így mi is ennek alapján tartottuk meg az imahetet. Jó volt hallgatni a Kanadában, Hollandiában, Magyarországon és Ausztráliában szolgáló lelképásztorok biztonyságtételeit.

A megújult templom

Március első vasárnapján az Ökumenikus Világ-imanap alkalmából, helyi szinten istentiszteletet tartottunk. A programfüzet szerint folytak az előkészületek és az alkalom menete is. Jó volt betekintést nyerni a vanuatui imádkozó asszonyok életébe, akik szüntelen remélnek és dicsérik az Urat.

Virágvasárnap nyolc elsőéves „kiskonfirmált”. Egyházkerületünkben a konfirmációi előkészítő két éven át folyik. Gyülekezetünkben is ez a gyakorlat, s első év végén a kis káté alapján vizsgáznak az ifjak. A járvány idején egy ilyen ünnepélyes alkalom felértékelődik. Hálásak és boldogok voltunk, hogy „élőben” együtt lehettünk a templomban.

Márciusban kisebb csodát éltünk át. Nem terveztünk nagyobb javítást, noha a templom és toronytest külső falai egyre lehangolóbb képet tártak elénk. Ekkor küldte ki *nt. Czirmay Levente*, egyházmegegyénk esperese azt a körlevelet, hogy a Rendkívüli Templomjavítási Projekt keretén belül, amit a Magyar Állam támogat, még lehet pénzt igényelni templomjavításra. Örömmel és nagy reménységgel állítottuk össze a pályázati iratcsomót. Hálaadással tártuk fel kérésünket az Úr előtt, hogy segítsen véghezvinni ezt az általunk nem, de általa eltervezett munkát. Augusztus közepére kész lett. Több mint húszezer euróba került a javítás, aminek felét pályázatból, felét pedig helyi alapról fizettük ki. Amikor átvettük a munkát, olyanok voltunk, mint az álmodók. Szánk megtelt nevetéssel, ajkunk vígadozással, mert jó az Úr, örökkévaló az Ő kegyelme.

Női imanap

A gyerekhét résztvevői

Augusztus utolsó vasárnapján hármast ültünk. Hálát adtunk az Új kenyérért, konfirmáció volt, és megkereszteltük *Sárkány Bencét* és *Fazakas Hunor Attilát*. *Takács Anita* és *Ráduly Ervin* tett vallást hitéről és fogadalmat az Úr és gyülekezet színe előtt, hogy sorsuk legyen boldog vagy mostoha, ők szüntelen remélnek, és Jézus Krisztus követői maradnak.

Szeptember elején gyereket tartottunk. Sajnos ez tavaly a járvány miatt elmaradt, de az idén Isten segítségével és az ifjak lelkes hozzáállásával megvalósult. Naponta több mint harmincan voltunk együtt a templomban. A hét mottója az „Újratervezés” volt. Nagyon időszerű téma, amit a Szentírásból kiemelt történetek alapján jártunk körbe. Jó volt együtt lenni, egymás hite által épülni. Azt terveztük, hogy október utolsó vasárnapján bemutatjuk a gyülekezetnek a tanulatkat. Meghívjuk az idős testvéreket is, hogy ifjak és vének együtt dicsérjék az Urat. Sajnos a járvány negyedik hulláma elsodorta ezt a tervünket.

November első heteiben egyre több lett a fertőzött községünkben. Napokig megyei szinten a vörös zónában elsők voltunk. Imádkoztunk és reménykedtünk, hátha megkönnyül rajtunk az Úr,

s meggyógyítja betegjeinket. Így lett. Hála az Úrnak, mindeddig mindenik gyülekezeti tagunk felépült, s egyre kevesebb a fertőzött.

Advent van. Túrmezei Erzsébettel hisszük és valljuk, hogy: „Jön a megváltó.”

**Jön a Megváltó, / meggel, fénnel / tölti be házunk!
Csak jól vigyázzunk, / hogy észrevétlen / el ne haladjon,
s itt ne maradjunk / mi a sötétben!**

Reméljük, hogy áldott lesz várakozásunk, amit örömteli találkozással koronáz meg az Úr, vagy itt a földön, Karácsonykor, vagy odaát a mennyei hazánkban, angyalok, megváltott szentek és drága Megváltónk közösségében. Reméljük, hogy a távolban élő egyháztagjaink is haza jöhetnek. Így együtt ünnepelhetünk, s énekelhetjük vígan az angyali seregekkel, s lélekben veletk, drága pomázi és csobánkai testvéreink, hogy: „Dicsőség mennyben az Istennek, dicsőség mennyben az Istennek...”

Reméljük, karácsonykor itt lesz köztünk a Pethő testvérpár is, akik a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémia harmadéves hallgatói. Rebeka akkor született, amikor én és családom 2000 tavaszán az új szolgálati helyemre, a nyárádkarácsoni gyülekezetbe költöztünk. Csaba akkor hároméves volt.

Pethő Csaba, édesapjuk szorgalmas, pontos szakember, autó villanszerelő. Példásan gondoskodik családjáról. Gyülekezetünk presbitere. Blanka, édesanyjuk a helyi tanácsnál tisztviselő. Másodállásban fodrász, de mindenekelőtt otthona melegét megteremtő és fenntartó édesanya. Mindig, mindenki előtt nyitva a kapujuk s szívük. Gyülekezetünk gyakorló és segítőkész tagjai. Ők a mi jó szomszédjaink.

Szemtanúi voltunk annak az útnak, amit eddig megtett a testvérpár. Láttuk, hogy Csabát pár éves korában milyen öröm töltötte el, amikor először gitárt foghatott kezében, és pengethette annak húrjait. Azóta se tette le. Érettségi után két évet Budapesten folytatta zenei tanulmányait, s közben Kolozsváron tanári oklevelet szerzett gitár szakon. Nagy álma is teljesült: 2019 nyarán felvették a már említett Akadémiára.

Rebeka is kedvet kapott a zenélésre. Először furulyán szólaltatott meg kisebb dalokat, s negyedik osztálytól a Marosvásárhelyi Zeneiskola fuvola szakos diákja lett. Hamar felfigyeltek rendkívüli tehetségére és szorgalmára. Versenyről-versenyre járt, előadásokat tartott. Országsszerte felfigyeltek rá és méltatták. Az anyaországban a Virtuózok, a Magyar Televízió komolyzenei tehetségkutató versenyében ismerhették meg, ahol szép eredményt ért el. 2019-ben – érettségi után – őt is felvették a Liszt Ferenc Zeneakadémiára, fuvola szakra. Amikor itthon éltek, minden egyházközségi rendezvényen szívesen zenéltek. Rebeka és Csaba szüntelen remélnék, és egyre inkább dicsérik az Urat, aki mindeddig megsegítette őket.

Reménységgel készülődünk a karácsonyi ünnepekre. Drága testvéreink, Ti is ezt tegyétek. Kívánjuk, hogy erősödjetek meg a hitben, gyarapodjatok szeretetben. Áldott Karácsonyt kívánunk mindnyájatoknak. Áldás, Békesség Istentől.

Labancz Gyula lelkipásztor - Nyárádkarácson

TÚRMEZEI ERZSÉBET GYERTYA

Kis karácsonygyertya. Szép fehér.
Felül törött. Talán semmit se ér.
A belén észrevenni már, hogy égett.
S én mégse dobom el mint semmiséget.
Nézem, elémbé állítom,
Majd a kezembe' forgatom.
A cirádáit, ferdeségét,
törött voltát, sok betegségét
mind tudom már, mind ismerem.
Igénytelen, értéktelen.
Szépsége, ékessége, ára
nincs semmi. Mégse dobom el.
Félreteszem karácsonyfára.
Majd a lángjába néz szemem,
s nem lesz nekem
igénytelen, értéktelen.
Sok betegsége, ferdesége,
törött volta nem semmiség-e,
ha ott lobog az ágón,
s vezérlőm, világom,
útmutató fény Betlehem felé?
Tekintetem sugarát issza,
lelkem száll századokon vissza:
a nagy csodát csodálja újra
és megremeg belé.
Magában semmi. Félredobnám.

De ha zöld fenyőről ragyog rám,
a szívem fölviszi az égig,
az eget meg lehozza hozzám.
Kezembe' forgatom, nézegetem,
s valami egyre azt súgja nekem,
hogy ez a kis gyertya az életem.
Görbe, törött, beteg.
Valami, amit senki nem keres,
mert észrevenni nem is érdemes.
Végigélni se volna érdemes,
ha nem lenne karácsony...
ha ki nem gyúlhatnék sokadmagával
karácsonyesti csodálatos fákon...
ha Betlehem felé utat mutatva,
nem ragyoghatna, nem világolhatna,
végigélni se volna érdemes.

De van karácsony, s én úgy szeretem
kis gyertyaéletem.
Ameddig karácsony a vártam,
értelmét, célját soká nem találtam.

Míg egy szép angyalénekes,
halk estén Betlehembe értem,
s fel nem ujjongtam: „Most már értem,
Most már tudom, miért is élek
ezen a nagy sötét világon:
hogy világítson kicsi gyertyalángom
előre, Betlehem felé
és megváltatlan, Megváltóra váró,
sok emberszív dobbanjon meg belé.”

Kis karácsonygyertya. Szép fehér.
Felül törött. Talán semmit se ér.
De ha zöld fenyőről ragyog rád,
a szíved felviszi az égig,
az eget meg lehozza hozzád.

ORVOSSÁG A MEGSZOKOTTSÁG ELLEN

ID. ASZTALOS ZOLTÁN REFORMÁTUS LELKIPÁSZTOR EVANGÉLIZÁCIÓS IGEHIRDETÉSE

Pomáz, 1997. november 24. – 29.

Textus:

Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiek elmúltak, ímé, újjá lett minden.
(II.Korinthus 5:17.)

Szeretett testvérek, ezen a héten azzal az összefoglaló címmel hallhattunk evangé-
lizációs ígéretek, hogy „Lelki házi-
patika”. „Lelki gyógyszertár”. Néhány
orvosságot próbáltam ajánlani a gyüleke-
zetnek a teljesség igénye nélkül, hiszen sokáig
lehetne folytatni még a sort.

Ma Isten segítségével arról szeretnék elót-
teket szólni, hogy van orvosság a megszo-
kottság ellen is. Tudniillik jó néhány
olyan dolog van az életünkben, amely
megkötöz bennünket. Amely jó, ha kar-
ban tart, ha rendben tart, de ne legyen
ez a megszokottság veszedelmessé és
bűnné számunkra. Gondolok arra pél-
dával, hogy nagyon jó, ha az ember
megszokja a rendet gyermekkorában,
tudja, hogy mikor kell felkelni, mikor
kell lefeküdni, mikor kell fogat meg-
kezet mosni, ezek olyan dolgok, ame-
lyek hozzátartoznak az életünk meg-
szokott kerékvágásához, azonban ott
kezdődnek mindig a problémák, ami-
kor kiderül, hogy a megszokottság már
az életünkre, a békességünkre tör.

Érdekes vallomásokot hall sokszor
az ember. Egy idős asszony testvérem
például elmondta, hogy annak idején,
amikor férjhez ment, nem szerette az
urát, de erőszakkal hozzáadták. El kel-
lett fogadnia ezt a házasságot. De aztán
leéltek egymással egy hosszú életet, és
lassan-lassan megszokták egymást.

Aztán vannak megszokottságok a
családi életben. Vannak szokásai a házi-
asszonynak, vannak szokásai a férjnek,
és mindenkinek alkalmazkodni kell
ehhez. Sokszor egészen furcsa és bizarr
szokásokat szoktak emberek fölvenni,
és nem tudnak ezekből kilépni. Vagy
hányszor el szokták mondani, hogy a temp-
lomba járásról le lehet szokni, vagy rá lehet
szokni a templomba járásra. Mint hogyha az
Isten országába is be lehetne szokni. Mintha
rá lehetne szokni arra, hogy Isten országának
valami módon az örökösei vagyunk, hogy
Isten országához tartozunk. Sajnos azt kell
mondani, hogy bizony ezek a megszokottsá-
gok üressé teszik az életünket, és fásulttá

tesznek bennünket. Unalmassá válnak, és
olyan áporodott levegőjű, szellőzetlen lakást
juttatnak eszünkbe, ahol nincs friss, üde le-
vegő, nincs se ablaknyitás, se ajtónyitás.
Hányszor el szokták panaszkodni emberek,
hogy taposómalom ez az élet. Reggel fölke-
lünk, megyünk a munkába, este vár a család,
a gond, a gyerekek, a sok egyéb otthoni
munka – taposómalom ez az élet.

nak. Beszélék arról, amiről mások szoktak
beszélni. Olyan gondolataim vannak, mint
másoknak. Testvérek, ez veszedelmessé vál-
hat az életünkben, mert nyájlékültre juttat el
bennünket. Az, hogy úgy kell élni, és úgy kell
viselkedni, ahogyan mások viselkednek, ez is
megszokottsággá válik.

Egyszer egy megdöbbentő beszámoló
olvastam Abesszíniáról. Ott hihetetlenül ros-
szak az utak, a hegyi utak kanyargó-
sok, hepehupások. Sokszor konvojban
közlekednek a gépkocsik éjszaka.
Mindegyik az előtte levő hátsó lám-
páját kell hogy figyelje, hogy annak
nyomán jó irányba vezesse a saját
autóját és az utána jövő sofőrök hadát.
Mert sokszor egész sor gépkocsi megy
egymás után. Egyszer az történt, hogy
a megszokottság egy egész gépkocsi
konvojt elpusztított. Az első gépkocsi
huppant egyet egy mély gödörben, és
észre sem vette a vezetője, már zu-
hant lefelé a mély szakadékba. A kö-
vetkező ment utána, mire észbe kapott,
az is lezuhant, és így tovább, az egész
gépkocsi karaván elpusztult.

Miért mondom ezt el? Azért, test-
vérek, mert ilyenén tehet bennünket a
megszokottság. Veszedelmes dolog
megszokni az Isten országának dolgait.
Miért? Mert Isten bennünket sok-
kal többre akar eljuttatni, nekünk sok-
kal, de sokkal többet akar ajándékozni.
Friss, üde levegőt, hogy szüntelenül
megújuljunk annak ábrázata szerint,
aki teremtett bennünket.

A keresztyén élet és a hitre jutás,
testvérek, nem egy olyan állapot, hogy
megérkeztem egy kikötőbe, és nincsen
tovább. Naponta lehet friss számunkra

az ige, az Úr Jézussal való találkozás, a vele
való kapcsolat. Mert lehull a lepel a Bibliáról,
és lehull a lepel a mi szívünkről is (ahogyan
olvassuk a Bibliában), és csodálatos új és új
fényben tündököl Isten ígéje előttünk. Sokszor
olyan csodálatos megtapasztalás, hogy a bib-
liaolvasó ember számára egyszer csak föl-
ragyog egy ige, egészen új fényben, új
összefüggésben, és öröm és boldogság tölti be

Sajnos sokszor mi, bibliaolvasó emberek
is úgy gondolkodunk, hogy a bibliaolvasást is
meg lehet szokni. A bibliaolvasás is, az imád-
kozás is megszokottá válik, hadd mondjam,
egy kicsit üressé, unalmassá válik. Mindez
egy lelki megüresedéshez, lelki megtompult-
sághoz vezet el bennünket. Megyünk a többi
után, ahogyan a többi csinálja. Ez is egy meg-
szokottság. Csinálom azt, amit mások csinál-

a szívünket, egészen odáig, hogy kiábrázolódik bennünk a Krisztus. Jézus élete látható lehet és látható kell hogy legyen a mi földi életünkben, a mi földi tagjainkban is.

Miért? Mert a keresztyének, testvérek, új teremtés. Nemcsak egy befejezett teremtés, hanem egy állandóan előresiető, fejlődő és növekedő keresztyén élet. Ilyeneket olvasunk a Bibliában: „*ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra újul*”. Mert Jézus Krisztus nemcsak teremtője, hanem megújítója Isten gyermekeinek. Nekünk. Ezért nagyon fontos dolog az, amit felolvastam itt a Bibliából, hogy „*a régiek elmúltak, ímé, újjá lett minden*”. Nagyon érdekes, hogy az eredeti szövegben olyan igemódban olvasható ez, ami egy folyamatos időt jelöl. Azt jelenti, hogy nemcsak egyszer történt meg, hanem újra meg fog történni a jövőben. Istennek az a célja az életünkkel, hogy legyen mindig új a mi életünk Jézus Krisztusban, hogy napról-napra újuljon meg a szívünk őbenne.

Sokszor szoktuk mondani, hogy az öreg emberek a múltjukból élnek. Emlékszem ilyen megöregedett hívó emberekre, ilyen lelki öregekre. Arról beszéltek, mi volt az ébredési időben, amikor Alcsúton voltunk ennyien meg annyian, milyen nagyszerű volt akkor! De hogy most mi van, arról nem tudtak számot adni. Miért? Mert megöregedtek a hitükben, és nem volt bennük új a Krisztussal való kapcsolat. Nem volt számukra új teremtés a keresztyén élet. Márpedig pont erről van szó, kedves testvérek, hogy mi nem a múltunkból élünk. Nagyon drága számunkra a múltunk. Emlékszünk, amikor elhívtott bennünket az Úr, amikor csodálatos időket éltünk át. De a legdrágább az, hogy előttünk áll a jövő. Mi a jövő emberei vagyunk. Nem a hátratekintés, hanem az előreigyekevés. Ebben az egyre sötétedő világban várjuk a világminőség legdicsőségesebb és legcsodálatosabb jelenségét, jelenetét, amikor visszajön Krisztus. Amikor a menyasszony-gyülekezet találkozik a mennyei Vőlegénnyel, mint egy férje számára felékesített menyasszony. És amikor megkezdődik a királyi menyegző, újra látjuk Őt színről színre.

Egyszer egy nagyon érdekes képet láttam, egy félig tréfás, félig komoly rajzot. Le voltak rajzolva az elmúlt idők nagy alakjai, hadd ne soroljam fel őket, és az volt a mottója a képeknek, hogy „A világ urai mennek, Krisztus pedig jön, és mi Őt várjuk”. Igen, testvérek, ez az, ami új az életünkben: mi várhatjuk Jézus Krisztus visszajövetelét. Várhatjuk, hogy találkozzunk vele. És így fiatalodik, frissül az életünk, valaki úgy fogalmazott: belefiatalodunk az örökkévalóságba.

Hogyan történik ez? Úgy, hogy naponta találkozunk Jézus Krisztussal. Az Ige által, a bibliolvasás, az imádságaink által, sőt benne elrejtve a szívünket betölti újra és újra a hálaadás. Mert a keresztyén ember egész élete hálaadás – mondja a Heidelbergi Káté. Egy ige új lesz a számunkra, egy beszélgetés, egy szolgálat, egy élet születése, amelynek tanúi lehetünk. Olyan kedves volt az elmúlt hét a mi számunkra Berekfürdőn! Azt mondtuk a feleségemmel, hogy úgy éreztük magunkat,

mint egy szülőszobában. Sorra születtek az új életek. Csodálatos ajándéka a mi életünknek, hogy ott lehetünk, tanúi lehetünk annak, hogy Isten hogyan formál ki egy életből egy új életet, hogyan lesz újjá minden valakinek az életében, mert beleszólt az életébe az élő Krisztus.

Van egy kedves ének, amelyik azt mondja: „Minden nap új lapot kezdhetünk, újat ír rá Isten uja. Új éneket énekelhetünk újra meg újra”. Igen, ez az a keresztyén élet, amelyet Isten munkálni akar mindannyiunk életében. Hogy legyen számokra új, amit az Úr mond, legyen számokra mindig örömteli alkalom, amikor elcsendesedsz és imádkozol vagy Bibliát olvasol, és növekedhetsz abban a kegyelemben, amelyet számokra Ő hozott, az Úr Jézus Krisztus.

Miért lehetséges ez? Azért, mert szívedet betöltheti Isten kegyelmének csodálatos világossága. Új ajándékot és új örömet ad a benne elrejtett élet. Naponta hálát adhatsz Jézus Krisztus áldozatáért, sőt adj is hálát! Naponta magasztalhatod Őt azért, mert megbocsátotta bűneidet, azért, mert benne van elrejtve az életed, azért mert tőle senki el nem szakaszthat, és lehetne tovább sorolni ezeket a csodálatos ajándékokat és örömeiket, amelyeket neked ad az Úr, az Isten.

Azt is olvassuk a Bibliában: „*Hála pedig az Istennek, aki mindenkor diadalra vezet minket a Krisztusban, és az ő ismeretének ilatját minden helyen megjelenti mi általunk*.” Csodálatos ajándék ez. Egy diadalmenet az élet. Az apostol felidézi a római diadalmenekeket, amikor a győztes hadvezér ment elől, utána pedig a győztes katonák, akik együtt vívták a harcot a hadvezérrel. Testvérek, mi nem egy vert sereghez tartozunk, hanem egy győztes sereghöz. Bármilyen legyen ennek a világnak az arculata, bármennyire talán nem látszik rajtunk ez a győzelem, de belül, a szívünk mélyén öröm tölthet el bennünket azért a kimondhatatlan kegyelemért, hogy mi hozzá tartozunk, Jézus Krisztus csapatához, nyájához, hogy Ő a fővezér, Ő a diadalmas Úr, Ő az uraknak Ura és a királyoknak Királya.

Ez akkor is így van, hogyha a szokástól eltérő, váratlan fordulatok következnek be az életedben. Ebben az egészen váratlan és új helyzetben, amibe talán belekerülsz vagy beleszóppensz, vagy ami rád zuhan, mégis lehet számokra új ez a kegyelem, és odafordulhat a szíved a te megváltóhoz, Jézus Krisztushoz.

Egy kedves ének azt mondja: „Egy nappal ismét közelebb a célhoz, bús vándorutam”. Egy esti ének ez. Valóban. Vajon tudunk-e így imádkozni naponta: Uram, köszönöm neked, hogy egy újabb nappal megint közelebb kerültem tehozód, a Te országodhoz, a veled való találkozáshoz. Ez még akkor is igaz – újra mondom –, hogyha rettenetes katasztrófák következnek el az életünkben.

Emlékszem, annak idején, amikor a második világháború borzalmai folytak már, Debrecent – ahol én is laktam – egy iszonyú bombázás érte. Egy nagy emeletes ház pincéjében volt az óvóhely. Annak rendje-módja szerint mindenki levonult az óvóhelyre, és leültek a fal mellett elhelyezett székekre, mert ez volt a szabály. Iszonyú robbanások sora

reszkettette meg a házat és a levegőt. A szomszéd házba beleszapott egy bomba, melynek minden törmeléke rázúdult erre a házra, és minden kijáratot eltemetett. Aztán egy újabb bombázási hullám jött – iszonyú recsegés, ropogás és robbanás. Egyszer csak egy hatalmas bomba áttört a pince födémét, és belefűrödött a pince közepén a betonba. Gondoljátok el, mit élhettek át az ott lakók! Mert tudták, hogy van időzített bomba, és van azonnal robbanó bomba. És nem tudták, hogy mi lesz ezután. Voltak ott hívó emberek is, akik azonnal elkezdtek imádkozni, és magasztalták az Úr Jézust, hogy Uram, köszönöm, hogy nem sokára nálad leszek. Volt, aki őrvongott, és azt mondta, hogy jaj, csak még egy kis időt kaphatnék az életemhez, hogy rendezném a dolgaimat! Mások azt mondták, bárcsak még egy napom lenne! A történet folytatása az, testvérek, hogy két nap múlva tudták csak kiásni az egész csapatot a pincéből, addig társbérletben kellett élni egy fel nem robbant bombával. Hála Istennek, a bomba nem robbant fel. Mindenki túlélte. De számosan az ott lévőkhöz közül hófehér hajjal kerültek ki, félig megöregültek. Miért? Mert ezzel nem számoltak. Annyira megszokottá vált az életükben, hogy egyik nap megy a másik után, és majd csak megérkezünk valahová. Senki sem számolt azzal, hogy egy szempillantás alatt át lehet menni ebből a földi életből az örökkévalóságba.

Drága testvérek, jó lenne, hogyha mi, Isten gyermekei, készen lennénk mindig a veled való találkozásra. Az Úr Jézus olyan nyomtatékosan mondja nem is egyszer, hogy legyetek készen! „...mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok, amelyen az embernek Fia eljő.” Vajon, testvér, te készen vagy-e? Várod-e Őt? Biztos vagy-e abban, hogy ha most éjszaka ki kellene lépni ebből a földi életből, akkor hozzá mennél, nála lennél örökkön-örökké? Biztos vagy benne, hogy ha a te földi életed elmúlik, ha a te földi sátorházad elbomlik, van örökkévaló háza a mennyben, nem kézzel csinált, örök, dicsőséges hajlékod? Testvér, biztos vagy-e ebben? Mert ha nem, akkor ma itt az alkalom, hogy találkozz a te megváltóddal, Jézus Krisztussal, és belépjél az Ő országába. Bizonyosságot nyerhetsz, és boldog, hálás szívvel Őt magasztalhatod azért a kegyelemért, amely megtart téged.

Majd fogjuk énekelni az éneket (bárcsak szívből énekelhetnénk): „Emeljük Jézushoz szemünk, / Jön már királyi győztesünk, / Mennyből leszáll s együtt leszünk. / Lelkünk vigyázni meg ne szünjön, / Felséges várastól feszüljön, / Az álmat őrzi el, készen állj, / Krisztusnép, jön, jön a Király!” Testvérek, a megszokottságból, életünk taposalmából ez emel ki, és ez tölt el bennünket örömmel, fénnel és ragyogással, hogy egyszer meglátjuk Őt, amint van. Egyszer majd találkozunk vele. Egyszer majd véget ér földi életünk, és ott leszünk nála.

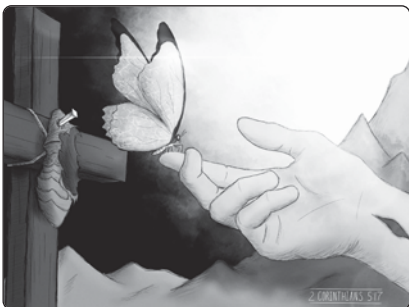
De addig is naponta megvigasztalhat és örömmel tölthet el fiatal és időst egyaránt. Mert „*ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiek elmúltak, ímé, újjá lett minden*”. Hadd mondjam így, ahogy az ige valójában hangzik, hogy ímé, újjá lett és újjá lesz minden.

A te szíved is, a gondolatvilágod is, a vára-
kozásod is, az Igével való kapcsolatot is, az
Úr Jézussal való együttléted is, minden újjá
lesz. És lehetne sorolni tovább: újjá lesz a
családi életed, újjá lesz a kapcsolatot az em-
berekkel, másképpen fogod látni a világot, a
munkádat, időtöltésedet, másképpen fogod
látni az életet, az emberek nyomorúságát,
szenvedését, baját, más szívvel fogsz tekin-
teni emberekre, mert benned ott fog dobogni
Krisztus indulata, és benned él a te meg-
váltód, Jézus Krisztus.

Áldassék az Ő neve, mert kiemel ben-
nünket a megszokottságból, és megajándé-
koz egy csodálatos belső megújulással,
amely átforgalmazza egész életünket. Áldassék
ezért az Ő neve örökkön-örökké! Ámen.

*

Úr Jézus Krisztus, áldunk és magasztalunk
Téged, hogy Te nemcsak megteremtetted
bennünk az új embert a Te hatalmas munkád,
szavad által, hanem meg is újítod bennünk a
saját Magad képére és hasonlatosságára.
Magasztalunk, hogy Te vagy az új ember
teremtője, formálója, újítója, továbbsegítője.
Kérünk Téged, könyörülj meg rajtunk, hogy
hadd kezdhesünk minden nap új lapot, és a
Te szereteted és kegyelmed írjon mindig egy
új üzenetet életünk lapjára, ami új örömmel
tölt el, és új reménységet ajándékozz meg a
bajokban, szenvedésekben is. Magasztalunk,
drága Megváltónk, hogy minden nap, amely
eltelik felettünk, egy nappal közelebb visz
Tehozzád, és hogy egyszer színről-színre lát-
hatunk majd és magasztalhatunk Téged
örökkön-örökké.

Kérünk Téged, könyörülj meg rajtunk, és
engedd meg, hogy magunkkal vigyük ennek
az ígének, ennek a ma estének drága üzene-
tét, és hadd tudjunk elcsendesedő szívvel
gondolkodni azon, hogy a megszokottságokat
félre lehet tenni, és a megszokottság helyett
lehet új számunkra a Veled való kapcsolat.
Tégy, Urunk, bennünket hálás szívű embe-
rekké, Téged dicsőítő és magasztaló gyer-
mekeiddé, hadd tudjunk áldani Téged hűsé-
gedért és szeretetedért.

Kérünk Téged, maradj velünk kegyel-
meddel, és ha jönnek a nehéz órák, váratlan
fordulatok vagy éppen tragédiák, könyörülj
meg rajtunk, hogy akkor is Feléd forduljon
és Feléd ujjongjon a szívünk, és Tőled várja
a megújulást, az életet és a békességet. Ál-
dunk, hogy Te megadod kegyelmedből. Le-
gyen érte dicsőség, tisztesség és hálaadás
most és mindörökké! Ámen.

(A befejező rész elhangzott 1997. november 29-én
a pomázi református templomban)

BETLEHEMI KERESZT

Sokat hallottam már a golgotai ke-
resztről beszélni, a betlehemiről azon-
ban még aligha. Azt már megszoktuk,
és úgy is könyveljük el, hogy Jézus
szenvedett a Golgotán. Arra azonban
nemigen szoktunk gondolni, hogy tulaj-
donképpen már Betlehemben is szenvedett.

Karácsony örömnep, nagypéntek a
gyász ünnepe. A valóság pedig az, hogy
Jézus szenvedése már a betlehemi jászol-
bölcsőben is jelen volt. *Már ott a jászolban
az volt Ő, aki vettett sokaknak elestére és
feltámadására. Az, akinek sokan ellent-
mondanak a világon. Már akkor fájdalma-
k férfia és betegség ismerője volt.*

Baj lenne, ha Jézus csak a Golgotán
lett volna a világ Megváltójává. De nem
így van, sőt **„elvéte el volt rendelve a világ
megalapítása előtt”**. Az a Jézus, aki a já-
szolbölcsőben feküdt, már ott, akkor az ál-
dozati Bárány volt, aki elvette a világ
bűneit.

Aki igazán keresztyén, karácsonyt sem
ünneplhet úgy, hogy a gyermek születése
fölött érzett öröm mély megalázkodásra ne
késztesse a kereszt előtt, mely már Betle-
hemen osztályrésze volt Annak, aki Isten
létre emberré lett érettünk.

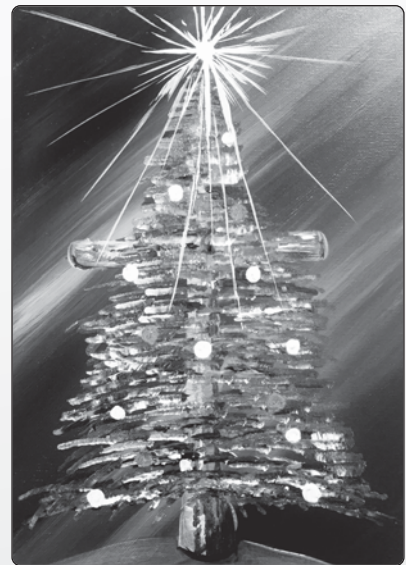
Bizony van betlehemi kereszt, mert
Annak, **aki Betlehemben érettünk szüle-
tett**, a Golgota kínja sem volt nagyobb fáj-
dalom, mint az, hogy Istensége dacára
emberré kellett lennie. Ő volt az élet, és ha-
landóvá, Ő volt a tisztaság, és bűnné lett
érettünk. Akit az egek egei be nem fogad-
hattak, magára öltötte korlátozott emberi
testünket, hogy ebben, a számára rettenete-

sen szűk öltözetben szenvedjen har-
minchárom esztendeig.

Miért? Csupán azért, hogy a törvény
által halálra kárhoztatott ember Benne
találja meg a szabadulását. A kereszt az
egyetlen út, melyen át megmentés készít-
tetett számodra. A törvény a kárhoztatás
kardjával üldöz, és jaj neked, ha utolér, de
a kereszt előtt megtorpan, mert nincsen
azoknak semmi kárhoztatásuk, akik a
Jézus Krisztusban vannak.

A betlehemi kereszt az, hogy az Igé-
nek testté kellett lennie ahhoz, hogy mi
Isten igazsága lehessünk Őbenne.

Szikszai Béni

SZIKSZAI BÉNI

ENDEM, ÉS NE ŐT

Engem, és ne őt.
Ne büntesd, Uram, vétkem miatt
Hogy nekem
A szám szitokra jár.
Kár
Lenne miattam verved,
Nem ő vétkezett, hanem én.
Vén fa göcsörtös, csomós ágát
Verje a villám kopaszágát.
Miért ütnél fiatal fába,
Miért vernéd virágát
Pocsolyába, sárba?
Kárba veszejteni elért eredményét,
Sötétbe takarni
Éltető reményét?
Csapjon a villám szitkozódó számba,
Akadjon a vihar lombja vesztett fámba.
Kíméld az ifjú fát,
Hadd árásson árnyat!
Segítsd meg, hogy hite
Hadd növesszen szárnyat!

SZÜLETÉS NAPRA

Nem késik el az ígérettel,
Amiként olykor szorongva véled.
Véled az Isten,
Malmal lassan járnak.
A kétely halmal nem mindig
Azonnal hullanak a mélybe.
Az éjbe sokszor csak csillag ragyog,
Halkan biztat pislogó fénye.
De a nyomasztó sötétben
Körülvesz Isten nyugtató lénye.
Szakadék szélén vezet az út,
De, ha lépteid Hozzá méred,
Utad célját bizton eléred.

(1973. szeptember 16.)

A karácsonyi ajándék

Egész álló nap havazott, sűrű hópelyhek lepték be az ajtókat, ablakokat, fehér kárpittal vonták be a mezőket, és valahol a kanadai préri egyik magányos farmján egy gyermek készült erre a világra jönni. John, az apa nyugtalanul járkált fel-alá a nappali szobában.

Jessie a felesége, harmadik órája vajúdott első gyermekükkel. Nem volt már éppen fiatal, de nagyon akarta ezt a gyermeket.

- Remélem, a Doktor időben ideér – gondolta John –, csak ez a sok hó ne esett volna!

Később így morfondírozott:

- Aggodalomra semmi ok, évezredek óta így történik, és Jessie anyja is fenn van, hogy segítsen neki, ha kell.

Odakinn a sötét csendben csak a hópelyhek halk suttogása hallatszott, és csak néha jajdult fel egy-egy fa jeges terhe alatt. John a fahasábokat nyaldosó lángokat nézte elmélyülten, amikor kopogtattak.

Gondolta, a Doktor érkezett meg, de meglepítésére, egy idegen állt az ajtóban.

- Bejöhetek? – kérdezte. John habozott kis ideig, de látva átfagyott, szomorú ábrázatát és a haját, melyben jégcsapokká állt össze a ráolvadt hó – beengedte. Havas ruháit lesegítette, és helyet készített a tűz előtt, ahol az éjszakát tölthette a jövevény. Vacsorát is adott, amiért nagyon hálás volt az idegen.

- Mit kerestél odakinn ilyen havas éjszakában? – kérdezte John.

- Nagyon sok dolgom van – felelte az idegen. – Nagyon sok helyre kell mennem.

- De hát hová kell menned ilyen időben?

- Bárhová – mondta a különös idegen –, mindenhová elmegyek ezen a világon, ahol szívesen látnak.

John nem igazán értette, mit beszél, de nem faggatta tovább, az idegen pedig csendben melegedett tovább a tűz előtt. Később John elmondta, hogy felesége éppen most ad életet első gyermeküknek.

- Tudom – felelte az idegen.

- De hát honnan tudod?

- Már odakinn hallottam a sírást.

John nem értette, hiszen ő semmit sem hallott.

Hajnal kettő volt, mire megszületett – élettelenül. Jessie kimerülten mély álomba zuhant. Az anyja – aki végig mellette volt – tette a halott csecsemőt a bölcsőbe, csak ez után ment le elmondani, hogy mi történt. Johnon dermedt kétségbeesés lett úrrá. Látva az asztalt

borító ajándékokat, a történetek után már nem volt képes hinni a karácsonyi csodában.

- Lány volt, vagy fiú?

- Fiú – felelte Jessie anyja. – Akarod látni?

- Igen. Aztán elviszem, nem akarom, hogy Jessie így lássa.

John szeretettel nézett a sápadt, mély álomban lévő feleségére. Hálás volt Istennek, hogy legalább őt meghagyta neki. Majd pár pillanatra meredten nézte a szájalmas kis testet a bölcsőben, aztán óvatosan karjaiba vette, és lement vele a lépcsőn. Ahogy állt, csendben tartva a gyermeket, végtelen bánat fogta marokra a lelkét. Az idegen törte meg a csendet, kérte, hadd foghassa meg a fiút. John szó nélkül átadta. Karjába véve ringatni kezdte, és megsókolta a fiúcska homlokát.

- Miért csinálja ezt, hiszen halott? – kérdezte Jessie anyja.

- Meleg kell neki!

- De hát meghalt! – mondta szinte kiabálva a nagymama.

Az idegen azonban, csak mosolygott, és tovább ringatta a gyermeket. John arra lett figyelmes, hogy a kicsi fiú szeme kinyílik, és halkán sírdogálni kezd.

- Csoda! Hiszen csodát tettél! – kiabált John. – Visszahoztad a halálból a fiamat!

- Nem volt halott – válaszolt a férfi. – Nem halhat meg, aki még nem is élt!

A nagyanyja karjaiba tette a gyereket:

- Gyorsan, tegye az anyja mellé, mielőtt felébredne! – Azután Johnhoz fordult: – Men-nem kell tovább.

John azt sem tudta hirtelen, mit is tegyen, sírjon, nevéssen, vagy csókolja össze az idegent?

- Maradnod kell, maradj velünk, kérlek – örökre!

De az idegen vette a kabátját, és már az ajtóban állt.

- Akkor legalább a karácsonyt töltsd velünk! – kérte John. – Nézd, teli az asztal mindenféle jóval, szívesen megosztjuk veled.

Hiszen a legnagyobb ajándékot tőled kaptuk!

Az idegen azonban nem maradhatott. Megköszönte a szíves marasztalást, de mennie kellett. Halkan becsukta maga mögött az ajtót, és lassan elindult a friss havon.

Elállt a hóesés. John állt az ajtóban, és nézte-nézte a vendéget, amíg eltűnt a messzeségben. Befelé indulva döbbsen rá, hogy a távolodó idegen lépte nem hagyta nyomot a frissen esett hóban.

Hugh Oliver

A Psalmus kórus szolgálata a reformáció napi ünnepi istentiszteleten október 31-én

Kedves testvérek! Ahogy olvassuk a zsolnáárokat, sokféle ember sokféle élethelyzetben elhangzó imádsága van előttünk. Jó, hogy olvashatunk olyan nagyon őszinte imádságokat is, amiben a zsolnááros elmondja Istennek szíve minden indulatát akkor is, ha azok egyébként nem túl szép, kedves gondolatok, amiket bátran vállalhatnánk mindenki előtt. Arra bátorít ez bennünket, hogy mi is tárjuk ki Isten előtt szívünket teljesen Isten előtt akkor is, ha az tele van mások előtt nehezen vállalható gondolatokkal.

A zsolnááros ebben az imádságban felvállalta belső vívódását, sőt haragját. És bűnét, amit egyszerűen így fogalmazhatunk meg: „Irigy lettem”. Azt a gondolatot és érzést fogalmazza meg, ami talán közülünk is sokakban ott van. Látom a magam helyzetét, aki hívó ember vagyok, az Úr útján járok, de sok nehézség, próbatétel ér; és látom más, hitetlen emberek sorsát is, akiknek sokkal jobban megy a dolguk anyagilag és más szempontból is. Hogy lehet ez?

Nézzük meg részletesebben, milyennek látja mások életét és a maga életét a zsolnááros.

Azt látja a bűnösökről: „*halálukig sincsenek kíniaik és kövér a testük, nincs részük emberek gyötrelmében, nem érik őket csapások, mint más embereket*” (4-5. vers). A kövérség itt nem negatívumot jelent, hanem a gazdagságnak, bőségnek, jólétnek a jele. Megtehetik, hogy annyit és azt esznek, amennyit és amit csak szeretnének. És elkerüli őket a baj. Sőt, jólétükben kevélyek, erőszakosak, kérkedők, önteltek is lettek. „*Ezért a kevélység nyakláncát hordják, és az erőszak köpenyébe burkolóznak. Jómódjukban kérkedve néznek szét, szívükben öntelt gondolatok járnak.*” (6-7. vers) Gazdagságukat nem tudják úgy látni, mint ami Isten ajándéka, ami Isten jóságának jele, nem gondolják, hogy a kapott javaikkal el kell számolniuk majd Isten előtt. Felfuvalkodnak, dicsekszenek és még vissza is élnek hatalmukkal, befolyásos voltukkal. „*Gúnyolódnak, gonoszul beszélnek, elnyomással fenyegetőznek dölyfösen*” (8. vers). Az egyszerű, szegényebb embereket gúnyolják, fenyegetik, de a nép mégis felnéz rájuk, „*mohón isszák szavaikat, mint a vizet*” (10. vers). Az akkori kor celebjei, hírességei ők, akik nagy hatással vannak az emberekre. Nem baj az, ha valakit valamilyen okból ünnepelek (hiszen ezt jelenti a celeb szó: híres, ünnepelet ember), csak legyen oka, amiért

VÁGYAINKKAL ISTEN ELŐTT

Olvasandó: 73. Zsolnáár

méltó lesz rá. Ma viszont sok esetben olyan embereket (TV műsorokból ismertté vált embereket, bloggerek, youtubereket) is sztárolnak, akik semmi olyat nem tettek, amivel kiérdemelték volna, sőt életmódjukat nézve inkább méltatlanok rá. A zsolnáárból pedig azt látjuk, régen is voltak ilyenek. Istent is gúnyolják, és azt gondolják, bármit megtehetnek, Isten úgyse avatkozik közbe, mert nem is tudja, nem látja, amit tesznek. „*Az ég ellen is feltátják szájukat ..., ezt mondják: Honnan tudná ezt az Isten? Lehet-e tudomása erről a Felségesnek?*” (9,11. vers) Összegzésül azt mondja róluk a zsolnááros: „*Háborítatlanul gyarapítják vagyónukat szüntelen*” (12. vers).

Milyennek látja saját magát? Tisztán tartja a szívét, de úgy tűnik hiába, minden nap csapások, fenyítések érik (13-14. vers).

Mindezek nyomán az fogalmazódik meg benne, hogy érdemesebb lenne, ha ő is úgy élne, mint a bűnösök. Vagyis megfordul a fe-

jében felindultságában, hogy nem éri meg hűséggel az Úr útján járnai, hiszen a bűnösöknek jobban megy a sora, mint a hívőknek. És talán bennünk is megfogalmazódik néha, hogy igen, jobb, könnyebb a hitetleneknek. Nem törődnek Isten törvényeivel, és még jobban is megy a soruk. Megirigyeljük a hitetlenek sorsát. Sőt, talán néha a bűnüket is. Csak mi annyival különbek vagyunk, hogy nem tettük meg. Talán vágyunk rá, hogy megtegyük, de nem mertük megtenni...

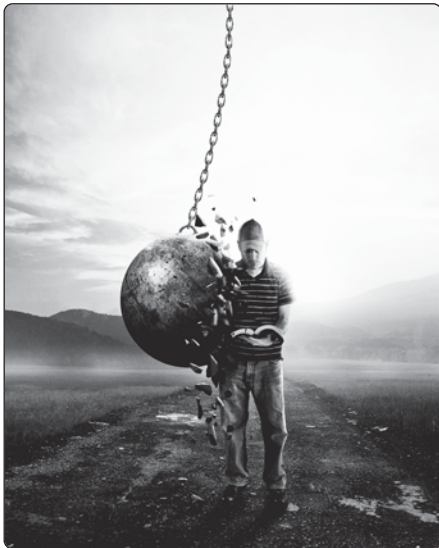
„*Az én lábam majdnem megcsúszott*” – írja, majdnem elfordult az Úrtól, de „akkor megtagadtam volna fiaid nemzetségét” (2., 15. vers). Mégsem tudja hitét és gyökereit megtagadni. Legalább szeretné megérteni ezt az igazságtalan helyzetet, de túl nehéz neki (16. vers).

Szavai mögött ugyanaz a gondolkodásmód van, amit Jób könyvének a háttérben is láthatunk, csak ő fordított helyzetben van. Jób barátai úgy gondolkoznak, hogy ha Isten útján jársz hűséggel, akkor az abban is megmutatkozik, hogy Isten megáld bőven anyagi javakkal, sikerekkel. Tehát ha csapások érnek, akkor az biztosan azért van, mert letértél Isten útjáról, vétkezted. A zsolnáárosban pedig

úgy fordult meg ez a gondolat, hogy ha tisztán tartom szívemet Isten előtt, akkor őt nem kellene bajok ériék, a hitetlenek pedig nem kellene jómódban éljenek. Valahogy ez következne az emberi igazságérzetből. És ez az Őszövetségben elterjedt gondolat jelen van bizonyos mai hívő, egyházi körökben is. De a bibliai történetek és tanítások nem ezt erősítik meg! A régi és a mai keresztyén ember hite és tapasztalata is azt erősíti meg, hogy Isten nem ilyen emberi elgondolások és elvárások szerint cselekszik. Bár a földi javak valóban Isten áldásai számunkra, amikben örömmünk lehet, és amik mögött megláthatjuk az áldások forrását is, de azt is tudjuk, hogy Isten „nem vétkeink szerint bánik velünk, nem bűneink szerint fizet nekünk” (103. Zsoltár), Krisztust büntette a mi bűneinkért, és viszont tapasztaljuk azt is, hogy egy-egy tettünknek a földi életünkben vannak következményei.

Mielőtt a zsoltár második felére figyel-nénk, nézzük meg kicsit távolabbról is a zsoltáros gondolkodását. Jól látja-e magát és a másikat? Valóban objektívan, reálisan látja-e a maga helyzetét és a kérkedő gazdag helyzetét? Mert amikor előtörnek az emberben az ilyen gondolatok, hajlamosak vagyunk a magunk helyzetében csak a rosszat látni, és a másik helyzetében pedig csak a jót látni. Hajlamosak vagyunk egyre jobban el-szüllyedni abban, hogy a magunk helyzete milyen nehéz, nyomorúságos, és mennyivel jobb és könnyebb a másinak. Nem látunk túl a magunk helyzetéből fakadó önsajnálát-

ból a másikig, és nem látjuk meg, hogy a másik kívülről jönnek, könnyűnek, kívánatosnak látszó élete mögött milyen nehézségek, fájdalmak vannak. Igen, nem látunk bele igazán a másik életébe, nem látunk be otthonába, a négy fal közé, nem látjuk meg, milyen betegségekkel küzd, milyen tragédiák érték őt vagy szeretteit az elmúlt időkben. És valljuk be, sokszor nem is érdekel minket. Nem érdekel, a felszín mögött valójában milyen a másik élete, milyen nehézségekkel küzd, milyen terhei vannak. Nem látunk túl magunkon. Belekerülünk egy spirálba, amiben csak magunkat sajnáljuk és a másikat irigyeljük.

Nincs kilépés ebből a spirálból, hacsak nem teszünk úgy, mint a zsoltáros.

Ha a zsoltáros megmaradt volna abban a gondolatkörben, amiről a zsoltár első fele szól, amire eddig figyeltünk, akkor imádsága lezárulna azzal a keserűséggel, hogy Isten elé vitte panaszát, keserűségét, irigységét, és nem tud mást tenni. De a 17. versből egy fordulat áll be a zsoltáros gondolkodásában és imádságában. Isten az, aki kizökkentti őt ebből a magába forduló, önmaga körül forgó keserűségből. Hogyan? A zsoltáros elment Isten szent helyére. Isten elé állt, teljesen Isten elé vitte életét, szíve gondolatait, ér-zéseit, Isten pedig adott neki egy másik látás-módot. Az Istennel megélt szoros közösség mozdítja ki őt ebből. Isten jelenlétében tudja már máshogy látni a másikat (irigylet) embert és önmagát is.

Mit ért meg az irigylet, gazdag, de hitelen emberrel? Isten ráirányította a figyelmét arra, hogy milyen vége lesz az életüknek. Hogy egyszer majd Isten megítéli az életüket, és pusztulásba tart az életük. „Bizony el-pusztulnak azok, akik eltávolodnak tőled.” Így már azt is ki tudja mondani, hogy „ha keseregne a szívem, ... akkor olyan ostoba és tudatlan volnék veled szemben, mint az állat”.

Magáról pedig megérti azt, hogy jó neki Isten szoros közelségében lenni. Isten vezeti őt, és majd dicsőségébe fogadja. A mai hívő embernek is kedves, megerősítő mondatok ezek: „Nincs senkim rajtad kívül a mennyben, a földön sem gyönyörködöm másban. Ha elenyészik is testem és szívem, szívemnek kőszik-lája és örökségem te maradsz Istenem örökké!... nekem olyan jó Isten közelsége! Uramat, az Urat tartom oltalmamnak. Hirdetem minden tettedet!” (25-26. 28. versek)

Mi is ilyenek vagyunk, mint a zsoltáros: előttünk vannak hiányaink, betöltetlen vágyaink, és azok vezetnek minket. Látjuk magunk és mások életét. Neki van, nekem nincs. Hiányvezérelt emberek vagyunk. A zsoltárban Isten ígéje viszont arra hív bennünket, hogy tegyük Isten kezébe hiányainkat és vágyainkat. Bűnbánattal vallhatjuk meg, ha eluralkodik bennünk az irigység. Ha beleszüllyedünk az önsajnálatba, és már nem látunk túl magunkon. De mindebből Ő tud kimozdítani, ha eléállok imádságban, ha Isten szoros közelségébe helyezem életemet. Ő ismeri életemet, jobban mindenki másnál. Tudja, látja, mire van szükségem. Ezért bátran bízhatok Benne, hiszen Ő be tudja tölteni nemcsak földi, testi szükségleteimet, de legmélyebb lelki hiányaimat is. Ő annyira szeretett, hogy megszülött Fiát, Jézust értem küldte a földre, és a földön a halálba. Krisztusban a legtöbbet: örök életet, bűnbocsánatot, sőt Önmagát adta nekünk Isten. „Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyan ne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?” (Róma 8,32)

Isten közelségében betöltődnek hiányaink. Adja Isten, hogy ezt megtapasztaljuk! Így legyen! Ámen!

Stift János b. lelkipásztor
(A 2021. október 28-án, Csobánkán elhang-zott igehirdetés szerkesztett változata) ■

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA BETLEHEMI KENYÉR

Már nem tudtuk megkérdezni:

a bölcsőben sírt-e...

Pedig szívünkben hittük: Ő gyermeké lett igazán,
s a betlehemi éj emlékét vittük magunkkal,
mint amikor kincset húz a hóban a szán.

És nem tudtuk megkérdezni: a kereszten

félt-e...

Csak álltunk távol, mint aki nem is lázad,
s az ablakok mögött lázasan vacogtak
a félelemtől elsötétlő házak.

S nem tudtuk megkérdezni: merre indul

tovább...

Csak néztünk felfelé konokul az égre,
és nem sejtettük még, hogy majd válasz
érkezik:
szelíd titkokkal a számtalan miéért.

Mert a válasz egyszerű és tiszta,
mint a kéz, mely rég az ételt kimérte:
Tested érettünk lett kenyér, Urunk,
s Te nem kértél semmit érte.

EMLEKSZEL MÉG?

Emlékszel még a régi telekre,
mikor hótól roskadoztak a fák?
S bár kézzel is érintettük,
mégis hittük: fényből van a világ.

Míntha becsomagoltak volna minket is
e szikrázóan fehér lepelbe,
még a hétfő reggel is ünnep volt:
a csöndet csöndben ünnepelve.

Csak a cinkék szárnyának moccanása
súrolta e mozdulatlanúságot,
s mi rálehelünk az ablaküvegre,
hogy életre keljenek a jégvirágok.

Karácsony előtti áhítattal vártuk,
hogy a fényből lehajló kegyelem,
megtöltse újra és újra a szobánk,
s a szívünk Isten hajléka legyen.

Rég volt. Messziről jönnek e pillanatok...
Nem akarom elfeledni őket,
és felnőttejjel is álmodom tovább
a gyermekkori hőmézőket.

Új sorozat indult útjára gyülekeztünkben „Teológiai Esték” címmel, mely alkalmakon református egyházunk teológus-lelkipásztorai tartanak előadásokat különböző teológiai kérdésekről. Az első alkalomra október 20-án került sor, melyen DR. PECSUK OTTÓ teológus, a Károli Gáspár Református Egyetem docense, a Magyar Bibliatársulat Alapítvány főtítkára szolgált közöttünk a pomázi templomban. Előadásában Pál apostol Rómaiakhoz írt levelének a reformációra gyakorolt hatását elemezte.

Mi okozta a reformációt?

A reformáció elindulásában több tényező együtt játszott szerepet. Hívó emberként azt valljuk, hogy semmi nincs véletlenül, hiszen Isten nemcsak az egyháznak, hanem a történelemnek is az Ura. Az Ő akarata szerint történt, hogy a XVI. század elején Németországban megérett a helyzet arra, hogy diadalra jusson a reformáció.

Mindez már hosszú idő óta érett, amit olyan események jeleztek előre, mint a reneszánszból kinőtt humanizmus és az előreformáció, amely már jóval korábban majdnem ugyanazokkal a gondolatokkal lépett fel, mint Luther: a középkori egyház kritikájával, a Bibliához való visszatérés szükségességével, a lelki megújulással. A Biblia újrafelfedezése kétségkívül az egyik legfontosabb faktor volt, és ebben sok melléktényező, mint a nyomtatás felfedezése, a gondolatok könnyebb utazását elősegítő könyvterjesztés is fontos szerepet játszott.

Hogy a Biblián belül mely könyv, levél gyakorolta a legnagyobb hatást, azt könnyű megmondani: a Római levél. Végre helyesen kezdtük érteni a Bibliát (bár ma ezt sokan megkérdőjelezzik). A Római levél azért olyan fontos a Biblia újrafelfedezése körében, mert az üdvösségünkről szól. Arról beszél, hogyan lesz örök életünk. Ma már nincs benne minden emberben ez a szorongató érzés, hogy van-e üdvösségem, de a középkor, kora újkor embere ezzel a kérdéssel foglalkozott leginkább: Mit kell tennem, hogy üdvözüljek? Egy felfokozott üdvösség-centrikuság jellemezte a kort. A Római levél helyes megértése ugyanakkor alapjaiban intézett támadást a középkori üdvösségfelfogással szemben.

A középkori üdvösségfelfogás

Az üdvösségről való korabeli gondolkodás gyakorlata a szemipelágiánus szótériológiában figyelhető meg leginkább. A szótériológia az egyház tanítása volt arról, hogyan üdvözülünk. A szemipelágiánus szó egy technikai kifejezés, amely Pelágiánus szerzetes-teológus nevéből ered, aki Szent Ágostonnak volt a kortársa. A szemi azt jelenti, hogy félig, tehát félig-pelágiánus üdvösségtan. Pelágius üdvösségtanát az egyház – főleg Szent Ágoston hatására – eretneké nyilvánította még az V. században.

Pelágius egy rendkívül elkötelezett szerzetes volt, aki nagyon komolyan vette az aszkézist, és meggyőződése volt, hogy ha az ember elég komolyan veszi az önmegtartózkodást, akkor ezzel a maga üdvösségét is ki-munkálhatja. Ezt a nézetet ugyan eretneké nyilvánították, de tovább élt a félig-pelágiánus gondolatban, amelynek lényege az volt, hogy

ezt a megközelítést. Ebből származnak a „Magad, uram, ha szolgád nincsen”, meg a „Segíts magadon, az Isten is megsegít” bölcsességek is.

A Luther korabeli egyház úgy gondolta, hogy tedd meg, ami rajtad áll (*facere quod in se est*), a többit majd az Úristen kegyelme kipótolja. Ez a késő középkori egyház hitbéli megromlásának egyik tünete. A kegyelem ebben a rendszerben csak „járulékos segítség” az üdvösség elnyeréséhez, és mindent megtettek, hogy a Biblia ennek ellentmondó részeit valahogy kimagyarázzák.

Népszerű gondolat volt az üdvösség létrája, ti. hogy az ember minden apró jócselekedetével egy kicsit feljebb lép, közelebb a mennyhez. A Jákób latorjája gondolatmenetéhez kapcsolódik ez az ábrázolás. Jákób álmában a mennyből angyalok jártak fel s le egy létrán, ehhez hasonlóan az üdvösség létráján az emberek egy-egy fokot tudnak feljebb lépni a jócselekedeteik által, ebben az angyalok őt segítik, közben pedig a bűn – az ördög és démonjai révén – lehúzzák. Ha nem sikerül a létrán maradni, akkor a pokolra kerülünk, ha viszont sikerül, akkor felérhetünk a mennybe.

Ennek az elképzelésnek volt a következménye a purgatórium, amely szintén egy népszerű gondolat, hiszen a legtöbb ember nem az üdvösség bizonyosságával halt meg, hiszen nem tudhatta biztosan, eleget tett-e életében az Úristen elvárásainak. A purgatórium ennek a teológiai megfogalmazása, hogy nemcsak menny és pokol van, hanem az ún. tisztulás helye is, amelynek azonban semmilyen bibliai alapja nincs. Lényegében a döntéseink következményeinek relativizálását jelenti, ami egy – ma már katolikus teológusok által is kritizált – teológiai kényszermegoldás, hiszen nagyon kevés emberről lehetne elmondani, hogy biztosan a mennybe jut, vagy elkárhozik, mert a legtöbb ember nem fekete vagy fehér, hanem szürke. Éppen ezért volt szükség a tisztulás helyére, ahol az ember eleget tesz a bűneiért.

A purgatóriumban szenvedő lelkek megtisztulása felgyorsítható azáltal, hogyha

Az üdvösség létrája

bár az ember a maga üdvösségét nem idézheti elő, azt az Úristen privilégiuma megadni, de azért nekünk szabad akaratunk van abban, hogy döntünk, elindulunk-e az üdvösség felé. Az ember elég messzire eljuthat ezen az úton, és munkálhatja a maga üdvösségét, noha szüksége van az Úristen kegyelmére. Kicsit később ugyan ezt is eretneknek minősítették az egyik zsinaton, de az egyház gyakorlatában mégis jelen volt. Végül is logikusnak tartották

az életünk során a jócselekedeteket felhalmozzuk, ha pedig a szeretteinkről van szó, akkor értük tesszük olyan jócselekedeteket, amelyeket Isten majd nekik tulajdonít be. A középkori teológiai gondolkodásban a mise, az eucharisztia, a miseáldozat is ilyen jócselekedet volt, amellyel az ember a saját üdvösségét előmunkálhatta, illetve arra is lehetőség volt, hogyha valaki a vagyonából adott az egyháznak, akkor akár évekig miséket mondhat érte, még halála után is, hogy az ő tisztítóztűzbeli szenvedését lerövidítsék. Ereklék tisztelete és birtoklása is lehetőséget adott arra, hogy a szentek jócselekedeteiből valami a hívőre háruljon; a zárándoklatok szintén jócselekedeteknek számítottak, és a zárándok búcsút, vagyis bűnbocsánatot kapott érte.

Érdekes, hogy a mai római katolikus egyházban ezek már nincsenek jelen, a mai egyház már nem az, amely ellen Luther fellépett. Mégis, ha elmegyünk egy katolikus templom elé, akkor most is látjuk, hogy mik a feltételei a teljes vagy részleges búcsú elnyerésének. A búcsú gyakorlása ma is megmaradt bizonyos értelemben, még ha nem is olyan visszaélészerűen, mint Luther idejében.

A búcsúcédulákat eredetileg a keresztesháborúkra találták ki. Ugyanis a keresztesháborúkban adtak a pápák teljes búcsút azoknak a katonáknak, akik vállalkoztak arra, hogy a Szentföldön visszafoglalják a muzulmánoktól Krisztus sírját és a Szentföldet. Aki elment – ahol nyilvánvalóan sok embert fog megölni –, már előre teljes bűnbocsánatot kapott. De voltak, akik nem tudtak vagy nem akartak elmenni, ők pedig megvásárolhatták a búcsút búcsúcédulákkal. Tehát befizethettek az egyháznak, és megkapták a teljes búcsút. Így lett általánossá ez a gyakorlat, és a XVI. század elején már olyan nagy költségű építkezéseket is ebből finanszíroztak, mint a Szent Péter bazilikát. A korabeli egyházvezetők kiterjesztették a búcsúcédulák rendszerét oda, hogy a közember is megvásárolhatta Isten kegyelmét. Ez a gyakorlat az egyházat a jócselekedetek tárházává, bankjává tette, amelyből – mint egy pénzautomatából – az üdvösség egy-egy szeletét lehetett kivenni a búcsúcédulák megvásárlásával.

Ez az a közeg, amelyben megjelent Luther és a reformáció.

Az ismeretlen Pál apostol

Fölmerülhet a kérdés: hogy létezik az, hogy a Bibliát olvasó egyház ezt helyben hagyta? Hogyhogy nem tűnt föl valakinek, hogy ez hamis, hogy az üdvösséget nem lehet megvásárolni? Ennek oka az volt, hogy a Biblia elég ismeretlen volt, Pál apostol levelei pedig teljesen ismeretlenek voltak. Történt ez annak ellenére, hogy volt egyfajta reneszánsz a humanizmusban, egy páli reneszánsz. A humanista tudósok újra felfedezték Pál apostolt, de ez nem jutott el az egyház nagy részébe. Pál apostol leveleinek ismerete így hiányzott az egyház gyakorlatából. Elég arra utalni, hogy a szemipelagiánus üdvösségtant már az V. században eretnek tanítással minősítették, mégis ez lett a fősodor.

A másik ok, hogy ha az emberek olvasták is a Bibliát és Pál apostol leveleit, akkor hiába olvasták benne azt, hogy nem a cselekedetek

által, hanem hit által üdvözülünk. A középkori bibliaolvasásnak ugyanis bevett szokása volt az, hogy sokféle (akár hármast vagy négyest) értelmet tulajdonítottak az olvasott igének, és ezek közül a szó szerinti értelem volt a legértéktelebb. A lelki, erkölcsi, az anagogikus, ami Istenhez felvezet (*anagógé* = jelképes értelmezés, mely a Szentírás reális képeit az istenivel köti össze – *a szerk.*), vagy az allegorikus értelem, ezek voltak a leginkább értékelt írásmagyarázati eszközök. A történeti, literális értelem nem volt kötelező Pál leveleinek olvasásakor, ezért sem tűnt fel, hogy a gyakorlat szembemegy a Bibliával.

Pál apostolt a népek apostolaként az egyház természetesen ismerte és tisztelte, de messze nem ő volt a legbefolyásosabb apostol. Pál apostolt leginkább úgy ismerték, mint az aszkézis, az önmegtartóztatás megalapítóját, így a legtöbb gondolata nem is jutott el mindenkire.

Luther felfedezi a Római levelet

A reformáció elindulásához kellett, hogy valaki felfedezze a Római levelet. Ezt Luther tette meg. Mi indította Luthert arra, hogy kiszögélje 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára mindenszentek előestéjén? Nem volt véletlen, hogy mindez éppen október 31-én történt, mert az egész város annak lázában égett, hogy mi van az elhunyt szeretteikkel. Tetzelt egy sikeres bűnbocsátó cédula árusító szerzetes volt, olyannyira, hogy már Luther hívei között is terjesztette a búcsúcédulákat. Luther teológiai és lelkipásztori felelőssége miatt is fellépett ez ellen a gyakorlat ellen, és mint szerzetes is úgy érezte, hogy ez tévút. Ugyanis ő azért lett szerzetes, mert biztos volt benne, hogy ha valaki az üdvösséget el tudja érni, az egy szerzetes. Egy önmegtartóztató szerzetes. De nem sikerült. Luther azon gyötörődött, hogy Isten olyan magas mércét állít elé, amit nem tud megugrani, és – a saját bevallása szerint – haragban volt Istennel.

Luthert nagyon fiatalon kinevezték a wittenbergi egyetem professzorává. Korábban is olvasta már a Szentírást, de olyan mélységben, ahogy a Biblia professzorának kellett a Szentírást ismerni, korábban ő sem ismerte. Sokkal többet olvasta Szent Ágoston iratait vagy az egyházatyákat. Belevetette hát magát a Szentírás tanulmányozásába, hogy taníthassa a fiatal papnövendékeket. Ekkor éri őt a híres „toronyélmény”, amikor a Római levél 1,17 verse alapján mint egy villámcsapás hasít bele a felismerés, és megérti, mit jelent Isten előtt igaznak lenni. Amit az ő erőfeszítése, aszkézise, önmaga nyomorgatása, sanyargatása nem tudott elérni, amikor ezt a mondatot olvassa, hogy az

evangéliumban „Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki hitből hitbe, amint meg van írva: „Az igaz ember pedig hitből fog élni”, villámcsapásként éri a felismerés, hogy Isten Igéjéből származik a hit, és az ember hit által nyeri el az örök életet, mert aki hisz, az Isten előtt igaz ember.

Ezt az igét Pál apostol Habakuk próféta könyvéből idézte. Ha a mondat szavait egy kicsit átrendezzük, akkor úgy is mondhatjuk, hogy a hit által megigazult emberek üdvössége van. „Az igaz ember pedig hitből fog élni.” A „fog élni” a görög eredetiben azt jelenti, hogy örök élete van. A hit általi megigazulás gondolata ebből az egy ószövetségi idézetből már készen állt Luther számára. Tehát az az ember, aki hisz Jézus Krisztusban, az Isten előtt igaz, vagyis megigazult. Ez az evangélium.

Luther saját bevallása szerint ezzel egy új világ, a Biblia egészen új szemlélete nyílt meg előtte. Isten nem egy zsarnok despotá, hanem szeret minket, és azt kéri tőlünk, amire képesek vagyunk, hogy higgyünk benne, Jézus Krisztusban. Ehhez pedig elvezet minket az Ő Szentlelkével. Még a hitet sem nekünk kell kiizzadnunk magunkból, hanem rá kell hagyatkoznunk.

Luther szentül meg volt győződve arról (ahogy mi is), hogy ez a felismerés a Biblia egész olvasatát megváltoztatja. Isten lehetőséget ad arra, hogy higgyünk benne, és ez az, ami a kapcsolatunk helyreállításához szükséges. Mert a kapcsolatunk megromlott. Isten igaz, az ember pedig Ádám óta bűnös. Az igaz Isten és a bűnös ember nem férhet össze egymással, ezért ezt a távolságot csak a Jézus Krisztusban való hit tudja áthidalni. Ez a gondolat a Római levél egész teológiáját meghatározza, és mindvégig visszatér rá.

Luther találmánya?

Luther kétségtelenül szembenem kora katolikus egyházával, annak bibliaértelmezésével és szotériológiájával, üdvösségfelfogásával, de amikor már

megkapta a pápa kiátkozó bulláját, még akkor is azt mondta, hogy valójában ez mindig is az egyház tanítása volt. Az egyház is így gondolta egészen a nagy romlásig, a középkor hitűl való nagy eltávolodásáig. Mint Ágoston-rendi szerzetes, fölismerte azt is, hogy valójában Szent Ágoston (Augustinus) is ugyanezt tanította, a Pelagius elleni írásaiban már így tanított. Luther csupán egy nagyon régi bibliai tanítást fedezett fel újra.

Említettem már, hogy vannak, akik azt mondják a reformációval kapcsolatban, hogy alapjaiban Luther félreérti Pált. Ugyanis Luther a saját életére, a saját korára alkalmazta azt, amit a Szentírásban olvasott.

Pál apostol a Rómaiakhoz írt levelében küzd egy nagy kérdéssel: tudniillik, hogy valaki a törvény megcselekvésével tud-e üdvözülni. A mózesi törvény szerint Isten azt azért adta, hogy az Ő népe a szövetséget megtartsa, tehát, aki megtartja a törvényt, az bennmarad a szövetségben, aki nem tartja meg, az kiesik a szövetségből. Pál apostol valahogy meg akarta érteni a keresztyén hitre jutott zsidó emberekkel, hogy nem kell a törvény kívánalmainak továbbra félve-rettegve eleget tenni, hanem igenis Jézus Krisztusban van az üdvösségük. Ahogy Luther ezt olvasta, Pál apostol korát és a törvényt a hívektől is elváro, judaizáló áltanítóknak a tanítását összevetette a saját kora katolikus egyházával, amelyik szintén elvárta az emberektől a jócselekedeteket az üdvösség érdekében. Luther úgy érezte, hogy amit Pál apostol tanított, hogy csak Jézus Krisztus és a benne való hit az, ami üdvözít minket, az teljesen ellentétes a korabeli egyház gyakorlatával.

Mai kritikuskai azt mondják, hogy Luther összemosta a saját korát Pál apostol korával. Sok ellenérvet lehetne erre felsorolni, de hadd emeljek ki most csak egyetlen dolgot. Ha én olvasom a Szentírást, és azt nem értem magamra, akkor nincsen értelme a Szentírás olvasásának. Luther is tisztában volt azzal, hogy ő nem Pál apostol, és a korabeli egyház papjai, teológusai sem zsidó tévántatók, mégis magára értette, amit olvasott, mert csak így lesz hathatós az evangélium. Ha az ember nem engedi, hogy a saját jelenét és a saját gondolatait átítassa az evangélium, hanem az megmarad valamiféle objektív valóságnak, akkor az Ige nem éri el a célját. Valójában ez

a kritika egy alapvető követelményt ró fel Luthernek, hogy magára értette a Bibliát.

A Római levél mint a reformáció „motorja”

A Római levél inntől kezdve a reformáció motorjává vált. Nemcsak Luther, hanem a reformáció szinte minden nagy alakja – amikor tisztázni akarta magában, hogy mit tanít – írt egy kommentárt a Római levélhez. Mondhatjuk Zwinglit, Melancthon Fülöpöt, Luther munkatársát, a magyar reformáció nagy támogatóját, Martin Bucert, aki Strassburgban volt lelkész, Heincich Bullingert, aki Zwinglinek volt az utóda, Kálvin Jánost vagy Petrus Martyrt.

Maga a Római levél új megértése, amit Luther hozott, nemcsak ezekben a kommentároknak, hanem számtalan traktátusban, igehirdetésben, kathekézisben, fametszetben, sőt festményen szétsugárzott egész Európára, és magyarázta a levél jelentését a nem teológusoknak. Ennek egyik szemléletes példája idősebb Cranachnak „A törvény és az evangélium” című festménye. Cranach Luther munkatársa, és egyik legnagyobb hatású propagátora volt.

Nézzük meg a képet! Középen egy életfát látunk, amely kettéválasztja az emberiséget. A bal oldalon az emberiségnek az a része, amely Ádám és Éva bűnesetétől fogva arra törekszik, hogy a mózesi törvényt betartsa. Egy zsidó írástudó rámutat a tízparancsolatra, és a háttérben ott állnak a katolikus papok, akik az egyház törvényét akarják az emberre kényszeríteni. A szerencsétlen hívó embert a halál és a bűn – mivel az nem tudja betartani

a törvényt – a pokol felé taszigálják. Ezzel szemben a kép jobb oldalán a szegény hívő ember mellett Keresztelő János a kereszten meghalt, de feltámadott Jézus Krisztusra mutat, és az Őt jelképező Isten Bárányára, aki legyőzte mind a bűnt, mind a halált, rajtuk tapos. A Bárány vállán a kereszt azt jelezte, hogy elvette a világ bűneit. Az embernek csak hinnie kell Jézus Krisztusban, és akkor nem a kárhozható jut, hanem üdvözül. Ez a törvény és az evangélium kettőssége.

Nem kellett teológusnak lenni, mindenki, aki nézte ezeket a festményeket, metszeteket, megértette a reformáció tanítását.

Kálvin és a Római levél

Kálvin Római levél kommentárja a reformáció korának egyik betetőzését jelentette. Petrus Martyr művét leszámítva már valamennyi reformátor kommentárját ismerte, melyekre gyakran hivatkozik is, így tulajdonképpen tömören összefoglalta a reformációnak a Római levéllel kapcsolatos ismereteit.

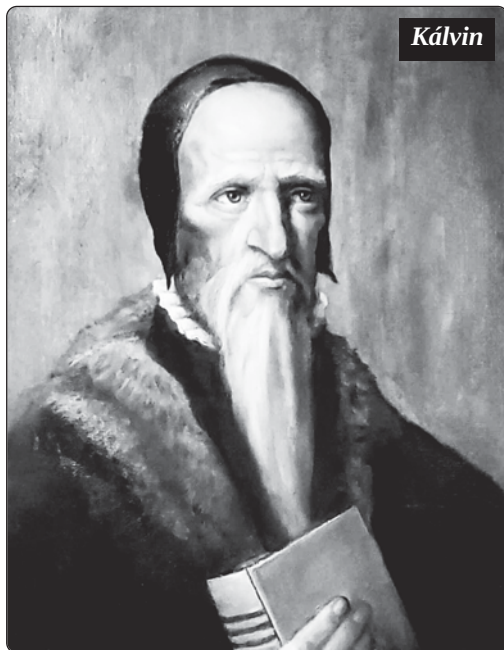
Érdekes, hogy annyira komolyan vette a Római levél szerkezetét, hogy az Institutio is azokban az egységekben építkezik, mint a Római levél: Isten megismerése. Önmagunk megismerése. Az ember a bűneset óta Isten haragja alatt van, ebből Jézus Krisztus váltászműve és a benne való hit ad megigazolást és üdvösséget. Ezek után az ember továbbra is itt marad a földi világban, testben továbbra is itt élünk, ezért küzdünk a testünkkel, mert a testben való lét az embert vissza akarja vonni az őemberéhez, a régi világába,

és csak a Szentlélekben való életünkkel emelkedhetünk felül mindezen. A predestináció kérdése: miért van az, hogy mindenki hallhatja ma már az Igét, mégis olyan kevesen mondanak rá igent, olyan kevesen hisznek? A megszentelődés útja pedig mindannyiunknak egy életen át tartó feladatunk. Az Institutionak is tehát ugyanaz a szerkezete, mint a Római levélnek.

Kálvin is hangsúlyozza, amit Luther, hogy semmi újdonság nincs a hit által való megigazulás tanításában, ez az egyház ősi hagyománya. Ezért a Római levél kommentárja Kálvinnál tele van az egyházatyáktól vett idézetekkel, néhol vitatkozik velük, néhol megerősítésként idézi őket. Leginkább Aranyszájú Szent Jánost (Crysostomost) és Szent Ágostont idézi. Ha szükséges, akkor idézi a kortársakat, a nagy reformátor írásmagyarázókat, Luther, Bullinger, Melancthon, Erasmus nevére nagyon sokszor hivatkozik.

Mai alkalmazás

Végül néhány mai alkalmazási lehetőségről szeretnék szólni, hogy mi az, ami mindből ma is érvényes és aktuális üzenet számunkra.

Kálvin

Az egyik, hogy a cselekedetekre építő külsődleges vallásosság nem tűnt el; az, hogy az emberek vallásos cselekedetek által akarnak Istenhez közel kerülni, ma is benne van az emberek gondolkodásában. Néha magunkat is felül kell vizsgálni: jól közelítünk-e az Úr Jézus Krisztushoz? Naponként levetkőzzük-e az ömbert és felöltözzük-e az újat, ahogy egy hívő embernek kell élnie az életét? Vagy pedig van néhány vallásos szokásunk, amibe kapaszkodunk? Ez önismeretre, önkritikára és a környezetünk jobb megismerésére is indít.

A másik, hogy Luther fölismerése arra figyelmeztet, hogy egyáltalán nem mindegy, hogy olvassuk a Bibliát. Persze, olvassuk a

Bibliát, de nem elég olvasni, meg is kell érteni. Aki nem volt olyan szerencsés, mint néhányunk, hogy öt-hat évet teológiára járhatott, annak is adatnak lehetőségek arra, hogy megismerje a Szentírás jelentését. Ma már az internet szélesre tárta a lehetőségeket, számos egészséges tanítást találhatunk rajta. Nagyon fontos az is, hogy közösségben maradjunk. Az egyház nem véletlenül a szentek közössége, mert egymás hite által épülünk – ez is a Római levélből vett idézet.

Szintén velünk maradt a „segíts magadon, az Isten is megsegít” nézőpontja, pedig az igazi evangélium az, hogy Isten azt segíti meg, aki nem tud magán segíteni („lelki szegények”). Az Úristen azoknak az Istene elsősorban, akik nem magukban bíznak, az olyan, mint a gazdag ifjú, aki találkozik Jézussal, és azt mondja, hogy igazából ő már tökéletes. Jézus pedig azt válaszolja, „hát akkor add el a vagyonodat”. Mert az volt az ő igazi mentsvára. Hány ember épít fel ma is valamilyen mentsvárat az életében!? Ha a mélyére néz önmagának, akkor igazából nincs szüksége Istenre. Olyan, mint a bolond gazdag, akinek jó termése volt, fölépítette a magtárait, és azt mondja: „Örvendj, lelkem, évekre el vannak téve a javaid!” Isten pedig azt mondja: „Bolond, még ma éjjel elkérem a lelkedet”. Az az evangélium, ha fölismerjük, hogy Isten annak segít, aki magán nem tud segíteni. A legkisebbeknek, a lelki szegényeknek, azoknak, akik üres kézzel állnak Isten előtt.

A Róma 12,1-2 továbbá azt mondja: „Ne szabjátok magatokat ehhez a világhoz, hanem változtatok meg elmétek megújulásával, és azt keressétek, mi az Istennek kedves akarat a életetekben”. Ez tulajdonképpen a kálvini elv: úgy éljünk, hogy mindent az Isten dicsőségére tegyünk. Mi az, ami Istennek tetszik? Az, hogy háládatossággal és mindenben Isten dicsőségére éljünk. Ez egy mindent átfogó hittétel, a „soli Deo gloria”, az „egyedül Istené a dicsőség” alapelve. Az ember úgy éli az életét, hogy mindent, amit tesz, megpróbálja az Isten dicsőségére tenni. Bármit tesz, azt az

Adam Elsheimer:
Szent Pál

Úristennek teszem. Nem magamnak, és nem azért, mert remélem, hogy a végén majd nekem is jut valami, hanem az Úristennek. Aki így él, annak a lelkiismerete tiszta, és boldog ember lehet.

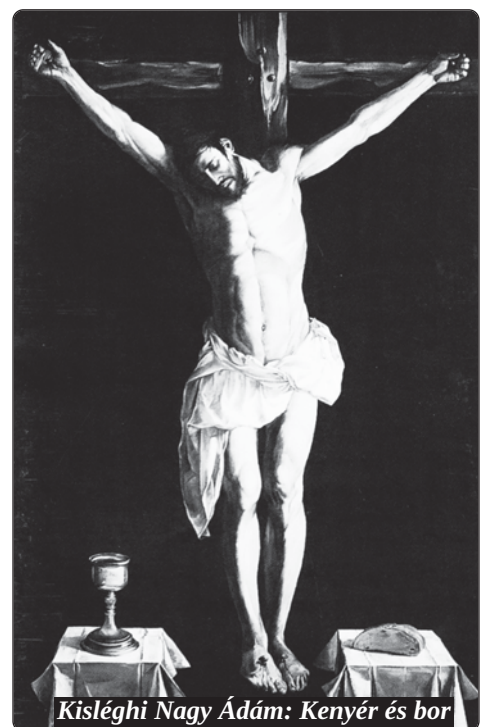
Mi az emberi élet célja?

És hogy ez lehetséges, vissza kell lépni a hitvallásainkhoz. Mindannyian ismerjük a Heidelbergi Káté első kérdés-feleletét. „Mi életedben és haláldobban egyetlen vigasztalásod?” „Az, hogy testestől-lelkéstől – akár élek, akár halok – nem az önmagamé, hanem az én hűséges Uramnak és Megváltómnak, Jézus Krisztusnak a

tulajdona vagyok. Ő drága vérével minden bűnömért maradéktalanul megfizetett, és az ördög hatalmából megszabadított. Úgy megőríz, hogy mennyei Atyám akaratára nélkül egy hajszál se hullhat le fejemről, sőt mindennek üdvösségemre kell szolgálnia. Ezért Szentlélekkel bizonyosságot ad örök életemről, és szív szerint hajlandóvá és késszé tesz arra, hogy szüntelenül néki éljek.” Ez az egyik gondolat, ami a „soli Deo gloria” hittételéből fakad.

A másik: a Westminsteri Hitvallásnak van egy ún. rövidebb hitvallása (Shorter Catechism). Azt kérdezi, mi az ember legfőbb célja? (What is the chief end of man?) Hogy Istent dicsőítse és öbenne gyönyörködjék mindörökké. (Man's chief end is to glorify God, and to enjoy him forever.)

Vigyünk magunkkal ezt a mondatot! A Római levél újrafelfedezését ez teszi lehetővé. (Az előadás elhangzott 2021. október 20-án a pomázi református templomban) ■

Kislégghi Nagy Ádám: Kenyér és bor

A Dera partján járok, a Bihari utcában. Kora este van, sötétedik már, az udvaron gyerekek játszanak. Mögöttük egy idősebb asszony, aki vigyáz rájuk. Oskolás Ildikó édesanyja, aki néhány napot velük tölt, és most is lefoglalja a gyerekeket. Ezt az alkalmat használjuk ki a beszélgetésre, hogy közelebről megismerkedhessem és bemutathassam a gyülekezet két viszonylag új tagját, Fehér Tibort és Oskolás Ildikót.

A szót a beszélgetés során elsősorban Tibor viszi, ő is az, aki először bemutatkozik. Sem ő, sem Ildikó nem tósgyökeres pomázi, Tibor Kazincbarcikáról származik, Ildikó Kecskemétről.

Tibor vegyes vallású családban nőtt fel. Pedagógus szülei Nyíregyházán ismerkedtek meg a főiskolán, édesapja földrajzszakos, édesanyja magyarszakos. Édesapja Edelényből származik és római katolikus, édesanyja szentpéterszegi református. De volt a családjában görögkatolikus is, a ruszin dédnagy-mama.

Amolyan kulturális keresztyén családból származik, ahogy Tibor kifejezi magát. Nem elleneztek a vallást, de nem is volt életük része. Leginkább még az anyai nagymamája gyakorolta a vallását Szentpéterezegen, ahol a nagypapa a gyülekezet gondnoka volt.

Esküvő

A mama a pénztárosi szolgálatot vállalta. Ők őrizték az anyakönyveket is, amit Tibor a nyári vakációk alkalmával nagyon szívesen bújt. A szentpéterszegi gyülekezetben confirmált is.

Hamar elérkezett a pályaválasztás időszaka is. Kiskorától szerette a nyelveket, óvodáskorában már tanult németül, a kazincbarcikai gimnáziumban angolul, franciául, s hamar jöttek a nyelvvizsgák is. S mivel az Országos Középiskolai Tanulmányi versenyen történelemből az első között végzett, felvételi nélkül került az általa választott Budapesti Közgazdasági Egyetemre, ahol a nemzetközi tanulmányokra szakosodott.

Diplomázását követően 2008-ban került a Külügyminisztériumba. A következő évben pedig megismerkedett későbbi feleségével, Oskolás Ildikóval. Poroszlón találkoztak, strandfoci-bajnokság közben, mivel Tibor egyik külügyes

Rebus keresztlője

KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK

KULTURÁLIS KERESZTYÉNEKBŐL HÍVÓ REFORMÁTUSOK

kollégája Ildikó főiskolai baráti társaságához tartozott.

Ildikó tehát kecskeméti, és az ugyancsak ritka Oskolás nevet viseli. Olyannyira ritka név, hogy aki ezt viseli, az szegről-végről bizonyos, hogy rokona is.

Tiboréhoz hasonlóan ő is kulturális keresztyén családból származik. Megkeresztelték, volt első áldozó is, járt hittanra, de bérházi már nem akart. Idős papjával nem találták meg a hangot, igazából nem gondolta, hogy megértené egy kamasz lány lelkét.

Érettségi után az államigazgatási főiskolára járt, majd a jogra. Negyedéves volt, amikor Poroszlóra indult...

Mindez 2009 júniusában történt, decemberben pedig összeköltöztek, immár Budapesten, közelebről a békásmegyeri lakótelepen. Ildikó akkoriban Zuglóban dolgozott a Kormányhivatalban.

Két éve laktak már együtt, amikor Tibornak felajánlották a külügyi szolgálat lehetőségét, mégpedig Kijevben. S mivel ekkor már tudták, hogy az életüket együtt képzelik el, Ildikó is ment Tiborral. Ez azonban nagyon macerás lett volna, ha kapcsolatukat nem köti össze a házasság, ezért még a kiköltözésük előtt megesküdtek.

Kijevben egy kis magyar közösség él, természetesen volt számukra, hogy kapcsolódni kezdjenek hozzá. A közösség elsősorban egyrészt kárpátaljai magyarokból állt, másrészt külkereskedelmi cégek munkatársaiból.

A városban nincs református templom, ezért a német lutheránusokét vették igénybe.

Lelkész Kárpátaljáról érkezett, Beregdédáról, 16-18 órányi vonatozást követően. Tibor és Ildikó csodálta Pocsai Vincét, hogy értük, 15-20 magyarért, akiknek a többsége ráadásul ötven év feletti, idősen és betegen is ennyit fárad.

Közben úton volt az első gyermekük, Rebeka. Ildikó itt aktívabban kapcsolódik a beszélgetésbe. Hogyne, hiszen a terheségének bizonyos szakaszai azóta is emlékeztetések számára. Vérömlennyel több hetet kórházban is töltött. Fontos momentum volt ez Tibor életében is:

A gyülekezeti napon
2019. május 1-jén

- Addig nagyon bíztam magamban, de rájöttem, hogy egymagam milyen kevés dolgot tudok megoldani, bizonyos dolgokra mennyire nincs ráhatásom. Azóta imádkozom minden nap.

2013 decemberében egészségesen és viszonylag könnyen megszületett az első gyermekük.

Időközben felgyorsultak körülöttük az események. Kitért az ukrán forradalom, s felkészültek arra, hogy bármelyik pillanatban menniük kell. A nagykövetség kiürítési terve készen állt.

Erre végül nem került sor, de 2015-ben lejárt a négyéves kiküldetésük (amit ugyan még egy évvel meghosszabbítottak). Tibor mindennapjaiban – a követségben energetikával foglalkozott, uniós koordinációs üléseket vezetett, elemzett és felelős volt a protokollért is – lassan változáshoz közelítettek. Döntés előtt álltak, hogy életük végleg a diplomáciához kötődik, vagy mást akarnak.

Végül a változtatás mellett döntöttek. Megpályáztak ugyan még egy állást Zágrábban, de az nem jött össze. Azért éppen ott, mert ott a gyerekek magyar iskolába tudtak volna járni. Máshol viszont a részben diplomáták csemetéi által látogatott angol

ahonnan könnyen elérhető Tibor munkahelye, a Külügyminisztérium.

A Bihari utcában vettek házat 2015-ben, és a rákövetkező évben be is költöztek. Ildikó májusban, Tibornak még le kellett zárnia dolgokat Kijevben, így egy hónappal később jött utána. Ekkor született meg 2016. júliusban második kislányuk, Veronika.

És ekkorra már megérlelődött bennük a döntés arról, hogy Isten színe előtt is összekötik az életüket. Az esküvőre 2016 augusztusában a Kerekgyház külterületén lévő Kunpusztán, az ottani református templomban került sor, az eskető papnak pedig Pocsai Vincét hívták meg Kárpátaljáról.

Verát viszont már Máthé Zoltán akkori pomázi beosztott lelkész keresztelte meg, a 2018-ban született Olivért pedig Stift János beosztott lelkész.

A család tehát hazaköltözött, Tibor pedig viszatért a Külügyminisztériumba, de már nem hosszú időre. Főosztályvezető-helyettesi tisztet be a posztiszovjet osztályon, amikor meghívást kapott a Magyar Villamos Művekbe, dolgozzon az orosz-ukrán ügyeken a nemzetközi osztályon.

Igent mondott rá, és nem bánta meg, hamarosan ő lett az osztály vezetője.

És bekapcsolódtak, betagozódtak a gyülekezet életébe is. Különösen rokonszenves volt számukra a lelkész házaspár, Nyilas Zoltán és Andrea, aki mintaszerű házasságban nevelte, neveli három gyermekét. Ildikó a baba-mama körbe, Tibor pedig a gyermekmunkába kapcsolódott. Múlt nyáron vállalta, hogy elkíséri a gyerekeket az ottalvós nyári táborba Lengyel-Annafüredőre, s ez olyan jól sikerült, hogy Stift János kérte a gyermekmunka folytatására.

Tibor ekkor választás elé került. Addigi kevés szabadidejét, ami a családjá és a munkája mellett maradt számára, azt kedvenc foglalatosságára, a családfakutatásra, illetve a vele összefüggő genetikai kutatásokra fordította. Erről társszerzőként könyve is megjelent. Ez tehát lezárult az életében, viszont egy új szolgálat nyílt az ő és Ildikó életében, immár a gyülekezet tagjaként.

Hardi Péter

Verus keresztelője

iskolákba járathatták volna őket, ahol kitűnő képzést kapnak, a világ számos egyetemén helyt tudtak volna állni, amit követően egyszerű állások vártak volna rájuk – viszont nem eresztettek volna seholy mély gyökeret, és óhatatlanul el is távolodtak volna tőlük.

Nem ilyen jövőt szántak a gyermekeiknek, hanem olyant, hogy legyenek biztos pontok, fogódzók az életükben. Kötődjenek valahová.

Ehhez viszont nekik is meg kellett találniuk az otthonukat.

Ez lett Pomáz.

Miért éppen itt? Azért, mert megfelelték a feltételeiknek: legyenek hegyek, legyen víz – ez a Dera – legyen kötött pályás közlekedés,

2018 karácsonyán

A konfirmandusok köszöntése október 31-én

László Lajosnak (1826-1886), a református iskola 32 éven át volt (1852-1866) kántortanítójának és az orgona alapítvány (1877) létrehozójának egyszerű síremléke szerényen húzódik meg a régi református temető 5. sorában, a bejárati út közelében, mint védelemre méltó sír.

Személyes adatok híján egyéniségéről, munkájáról és hivatása iránti elkötelezettségéről a presbitéri jegyzőkönyvek lapjai valának, melynek tanítói működése során 32 éven át lejegyzője volt. Jól olvasható kalligrafikus betűi, az egyformán szép külalakú oldalak bizonyítják igényességét, munkamorálját. Tanítói működésének negyedszázados évfordulóján, 1877. október 5-én így emlékezik vissza az elmúlt 25 évre a jegyzőkönyv lapjain:

„Egy negyed századnak majd derült, majd viharos napjai vonultak el felettünk 1852 évi Octob hó 5-e óta, mely napon sorsom Pomázra vezérelt, hogy a mélyen tisztelt reform: egyházközség iskolájában üresedésben állott tanítói állomást elfoglaljam.

Ezen elmúlt 25 év lefolyása alatt szerény, de igényeimnek megfelelő tisztességes állásomnak, kitartással párosult szorgalommal, és erős akarattal, legjobb tehetségem szerint megfelelni mindig iparkodtam: S bár eltűnt, elviselni kellett ezen idő alatt mind azon súlyos napok terhét, mellyel a végzet hazánk és általa az egyes polgárra is nehezedett. Sem akkor, sem a váltakozó jobb napokban nem felejtkeztem meg hivatásomról – a serdülő ifjúság nevelését oly irányban vezetni, hogy tanítványaim az ABC megismertetésével első sorban a hazaszeretet a.b.c.-jét is megismerjék, és ez által közös édesanyánk, szeretett hazánknak, honszerető polgáiraivá legyenek.”

Ezeket a sorokat pedagógiai hitvallásának is tekinthetjük. Tanítói működése embert próbáló időkben, az önkényuralom éveiben kezdődött, amikor a református egyház külön is szálla volt a császáriak szemében. A frissen önállósult pomázi egyházközség szolgálóinak sok hiányossággal kellett megküzdnie, de ezekről a visszaemlékező szót sem ejt, csak a

Régi Historiák

LÁSZLÓ LAJOS
református iskolai tanító
munkássága és védendő sírja

hazát sújtó nehéz napokat említi. (Kezdetben például a tanító és a pap közös hajlékba kényszerült.) A sokretű tanítói munka mellett (a kántorság minden istentiszteleten és szer-

tartáson, a vasárnapi iskola, a teológusok és szuplikánsok ellátása, írásból való „papolás” stb.) szőlőtelepítés és művelés munkájából sem vonta ki magát, amit a presbitérium a jobb anyagi lehetőségek megteremtése érdekében határozott el. Ez azonban nem kamatozott, mert amit az időjárás viszontagságok meghagytak, azt elvitte a századvegi szőlőpusztulás... Végigtekintve az iskolaügyekről szóló bejegyzéseken, László Lajos a nehézségek dacára eredményes életpályát mondhatott a magáénak, s az orgona-alapítvánnyal pedig örökre beírta magát az egyházközség aranykönyvébe.

Ugyanis ez a negyedszázados jubileum indította 1877 októberében arra, hogy szerény anyagi lehetőségeihez mérten pénzt ajánljon fel:

„...a református egyházban nélkülözött, az istentisztelet díszét és meghatóságát fokozni hivatott, s mára majdnem nélkülözhetetlenné vált orgona beszerzése végett alapítványt tenni bátorodom...”

S minthogy anyagi lehetőségei nem voltak oly bőségek, így részben a hagyatéka terhére ajánlott fel 50, azaz ötven forintot, melyet közvetlenül halála után kell egy összegben örököseinek leírnia, másrészt 1875. október 5-től kezdődően kötelezte magát évi 5 forint megfizetésére egészen haláláig, mely összeg mint az orgonaalap része

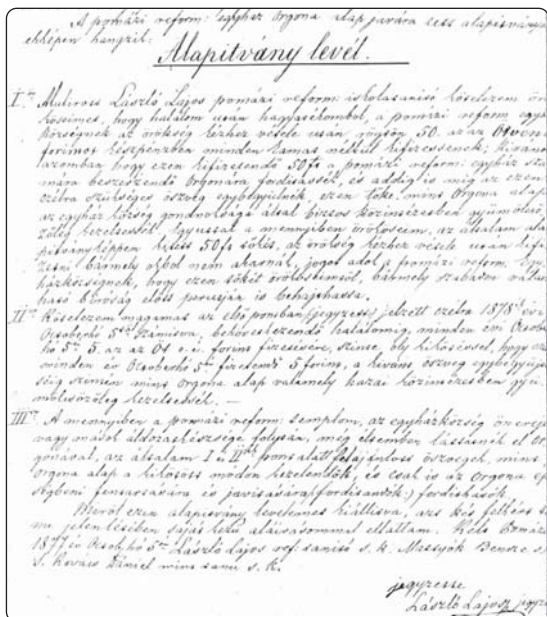
„...valamely hazai közintézményben (bankban) gyümölcsözőleg kezeltessek.” Az orgona beszerzését és megszólaltatását László Lajos nem érthette meg, 1886-ban megtért Teremtőjéhez, de közadakozás indult, s az orgonával kísérte templomi ének 1898/99-re valósággá lett. A Szalay Gyula székesfehérvári orgonaépítő műhelyében készült 8 regiszteres, egy manuális mechanikus rendszerű (1964 óta elektromos fűjtatású) hangszer 1100 akkori forintnyi költségéhez 100 forinttal László Lajos tanítói alapítványa is hozzájárult.

László Lajos itt Pomázon az elsők között volt azoknak a református iskolai tanítóknak a sorában, akik ezt élethivatásul választották, szemben azokkal az időekkel, mikor az iskola közbülső állomása volt a lelkesítő szolgálatnak. Ezt a gyakorlatot a 19. század közepén az élet már túlhaladta. 1836 májusában

gr. Teleki Sámuel főkurátor kinyilvánította, hogy a „...nagykőrösi oskolát oly módon feljebbemeltetni óhajtaná, hogy ... abban egy oskolai tanítókat formáló intézet ... állíttatnék fel”. Hasonló gondolatra jutottak a kecskemétiak is, de az iskola alapításához a nagykőrösiak nyerték el a bizalmat. Azt nem tudni, hogy László Lajos is ott szerelte-e pedagógiai ismereteit, de az azóta megszakítás nélkül ott működő tanítóképző sok ezer kiváló pedagógust adott a hazának – köztük a mi Erdélyi Károly tanítónkat is –, s ma a Károli Gáspár Református Egyetem főiskolai karaként működik – Isten áldásával.

Könczöl Dánielné

A muszlim családból származó, de már Amerikában született hithű Nabeel Qureshi, Jézussal való találkozásának és megtérésének történetét írta meg az „Allahot kerestem, Jézusra találtam” című könyvében, melyet most az olvasók figyelmébe szeretnék ajánlani.

A fiatalon elhunyt Nabeel Qureshi könyve intim betekintést nyújt egy pakisztáni származású, nyugaton letelepedett muszlim család életébe. A teherésztsztként dolgozó apa 'Umar ibn al-Khattábig, a négy kalifa egyikéig vezet vissza származását, és Nabeel édesanyja is neves muszlim hittérítő felmenőkkel büszkélkedhet. Így hatalmas tragédiaként élük meg fiuk növekvő érdeklődését a keresztyénség iránt. Minden tiltakozásuk ellenére azonban Nabeel egyre közelebb sodródik a végleges-végzetes döntéshez.

A muszlim hittérítőből lett keresztyén egyetemista srác életútja nemcsak arra döbent rá, hogy milyen kockázatokkal kell számolnia annak, aki muszlimként enged Jézus hívásának, hanem személyes tapasztalatai révén mutatja be a két hitrendszer és vallásgyakorlat közötti különbségeket. Belső és külső küzdelmei, álmai és sajátos istenélményei mellett lenyűgöző annak az egy-két ke-

Rávettem magam a Bibliára, és minden egyes szavát úgy szívtam magamba, mintha víz lenne a kiszáradt lelkemnek, amely soha nem ivott még az élet kútjából. Nem tudtam letenni a Bibliát.

A következő pár napban a szívem megtelt örömmel, az Istennel való találkozás örömeivel. Egész életemben azt gondoltam, hogy ismerem, de az, hogy most valóban tudtam, hogy ki Ő, összehasonlíthatatlanul más volt. Semmi sem fogható az egyetlen igaz Istenhez.

Lesznek, akik azt kérdezik, miért nem léptem tovább, miért nem mondtam el a bűnvalló imádságot. A válasz meglehetősen egyszerű: soha nem hallottam a bűnvalló imádságról. Csak annyit tudtam, hogy szeretem a Biblia Istenét, a nyomába eredtem, és szeretnék, amennyit csak lehet, megtudni róla a Bibliából.

Egyik késő este, valamivel éjfél után találtam rá erre az igeszakaszra a Máté 10,32-33-ban: „Aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt, aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt majd én is megtagadom mennyei Atyám előtt.”

Elszorult a szívem. Még Jézusnak sem ismertem el, hogy elfogadtam Őt, nemhogy másoknak is megvallottam volna. De ha megvallanám Őt, az azt jelentené, hogy tönkretenném a családomat. Tényleg kérheti ezt tőlem?

És mintha a Biblia élő szava párbeszédkapcsolatban lett volna velem, Jézus versről versre válaszolt a szívem kérdéseire: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet hozzak, hanem hogy kardot. Azért jöttem, hogy szembeállítsam az embert apjával, a leányt anyjával, a menyét anyósával, és így az embernek ellensége lesz a háza népe.” (Máté 10,34-36)

De hát ez hogy lehetséges? Hogy állíthatna szembe engem Jézus Ammival és Ábbával (a szerző szülei – a szerk)? Ők olyan nagyszerű emberek. Miért tenne Isten ilyesmit?

Jézus a következő versben válaszolt: „Aki jobban szereti apját vagy anyját, mint engem, az nem méltó hozzám; aki jobban szereti fiát vagy leányát, mint engem, az nem méltó hozzám.” (Máté 10,37)

Nem arról van szó tehát, hogy Jézus fordít szembe engem a szüleimmel.

Könyvajánló

Aki rátalált Jézusra

Egy elkötelezett muszlim találkozása Jézussal

resztyén barátoknak az őszinte szeretete és állhatatos ragaszkodása, amellyel kitartottak mellette a legsötétebb órákban is.

Az itt következő rövid részletben arról tesz bizonyosságot Nabeel, hogyan szólalt meg számára a Biblia, és hogyan vezette Jézushoz.

Nabeel Qureshi: *Allahot kerestem, Jézusra találtam* – Koinónia, Kolozsvár, 2019

Hamar Jánosné Enikő

Hanem hogy a családom szemben áll Istennel, és nekem válasznom kell kettejük közül. Isten nyilvánvalóan jobb, még akkor is, ha miatta szembe kell szállnom a szüleimmel. De hogyan?

Megnyugtató, hogy a felfoghatatlan fájdalom és az emberek elutasítása része a keresztyén életnek: „aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, az nem méltó hozzám” (Máté 10,38). A keresztyénség azzal jár, hogy szenvedünk Istenért, mély hálával, mint Isten gyermekei, akikért Isten előbb szenvedett, mint ők érte.

- Nabeel, gyermekem – mintha az Ő hangját hallottam volna –, „aki megtalálja életét, az elveszti azt, aki pedig elveszi életét érterem, az megtalálja azt” (Máté 10,39).

Fel kellett adnom az életemet, hogy megtalálhassam az Ő életét. Ez nem valami közhely vagy sablonos szöveg volt. Az evangélium meghalásra szólított fel.

Súlyosan rám terhelődtek ezek a szavak, álmatlanul forgolódtam azon az éjjelen. De nem azért, mert nem akartam volna pihenni, hanem mert nem jött álom a szememre. Éppen elég ideig utasítottam el Isten. 2005. augusztus 24-én, hajnali három órakor arccal leborultam Isten előtt az ágyam végében, és imádkozni kezdtem:

„Elfogadom, elfogadom, hogy Jézus Krisztus Úr mennyen és földön. Azért jött erre a világra, hogy meghaljon a bűneimért. Azzal bizonyította be az Ő istenségét, hogy feltámadt a halálból. Bűnös vagyok, szükségem van az Ő megváltására. Krisztusom, befogadjak az életembe.”

Végre megvallottam az evangélium igazságát. Végre hívó lettem. ...

Miután Jézus az alázatos élete és szörnyű halála által bebizonyította, hogy szeret minket, így szólt: „Ahogyan én szeretlek titeket, ti is úgy szeressétek egymást!” (János 13,34) Hogy tarthatnám magam Jézus követőjének, ha nem vagyok hajlandó úgy élni, ahogy Ő élt? Ha nem vagyok kész úgy meghalni, ahogy Ő meghalt? Szeretni azt, akit senki sem szeret, és reményt adni a reménytelennek? Ez nem rólam szól. Ez Róla szól, és arról, ahogy az Ő gyerekeit szereti.

Most már tudom, mit jelent követni Isten. Azt jelenti, hogy az Ő Lelkének, a kegyelem és a szeretet Lelkének bátorságával megyek előre, azzal a szilárd bizalommal, hogy örök életet adott nekem az Ő Fia által, és örök célt, hogy hirdessem és dicsőítsem az Atyát.

Rátaláltam Jézusra.

Örömmel tapasztalható a pomázi ifjúsággal kapcsolatban, hogy van, létezik, él az ifi. És nem is csak takaréklángon, hanem egy erős, folyamatos izzás tapasztalható. November végére, körülbelül három hónap alatt kialakult a rendszeresen alkalomra járó csapat.

Ez nagyjából nyolc-tíz főt jelent, ami azért is nagy szám, mert egy-két kivétellel mindig voltunk legalább ennyien egy alkalmon. Az elmaradásokat külső körülményeknek tudom be: például a Szentendrei Református Gimnázium szalagavatóját erősen „megérezte” az ifi.

Nagy örömmel fogadtuk a magas részvételt az ún. „Ottalvós ifin”, amely október 29-30-án volt. A két nap alatt körülbelül tizennyolc fiatal fordult meg az ifiben. Volt, aki az elejétől a végéig, voltak néhányan, akik csak a filmezésre vagy pizzázásra jöttek. Nagyon örültünk ennek, hiszen ez mutatja, mennyi erő van az ifisekben, milyen potenciál és hogy van hova növekedni.

Sok olyan ifis korosztályúról tudunk, aki a nyáron megrendezett mátraházi csendesnapokon még jelen volt, azóta viszont nem láttuk őket. Imádságban és sok rájuk gondolással hordozzuk őket. Bízom benne, hogy egyszer majd még ők is eljönnek megnézni, mi is a helyzet a gyülekezeti teremben péntekenként 19 órától.

Ám nem jelentenek mindent a számok. Azért is örülünk egyelőre a kisebb arányú részvételnek, mert így több alkalom nyílik a beszélgetésre. Az igazat megvallva, erre engem az ifisek tanítottak meg. Én egy frontális-kommunikáció elképzelésével kezdtem el ifialkalmakat tartani. Elég gyorsan ráébredtettek arra, hogy ez nem működik. Nem igazán figyeltek, és az arcukra kiült egyfajta rezignáltság. Őszintén, így belegondolva, abszolút megértem őket! Részt vesznek az iskolában kb. 36 tanórán, nyilván nincs kedvük még egy hasonlóra. Így igyekeztünk változtatni a megközelítésen, azóta már sokkal beszélgetősebbek az alkalmaink. Tény, hogy van még hová fejlődünk ebben, nekem is tanulnom kell még ennek metódusát. Továbbá ki kell alakítani azt a bizalmi közeget és azt az ifis kultúrát, amiben fel merünk oldódni, meg merünk nyílni.

Ifiseink hozzáállásáról sokat elárul az, hogy többen hoznak rágcsálnivalót, nasit vagy üdítőt az alkalmakra. Ezt a talán kevésnek tűnő kedves gesztust mégis nagy jelentőségűnek tartom, mert nem jönnek üres kézzel! Ez olyan lelkiültre utal, mely nem kivenni akar az ifiből, nem csak hasznát venni, hanem hozzáadni, társsá válni benne. Nem csupán kiszolgáló személyzetként akarnak ifiseink igénybe venni minket Dóri és a magam személyében, hanem ők is bele szeretnének tenni, sőt ők akarják megtölteni az ifit. Nekik is fontos, hogy mi lesz az ifin, nekik is szívügyük a közösség.

Hála Istennek, Osváth Dórral is jól tudunk együtt dolgozni – remélem ő is így vélekedik erről ☺. Az egyetemi tanulmányok miatt megesik, hogy nem tudok megtartani egy-egy ifit, ekkor Dóri készségesen vállalja az alkalom megtartását. Hálásak vagyunk a gyülekezet anyagi, illetve imádságbeli támogatásának. Érezzük, hogy tartozik és tart valahová az ifjúság.

Az alkalmakkal kapcsolatban még egy különleges esetet hadd osszak meg. Előfordult az egyik ifin, hogy sem én, sem Dóri nem tudtunk ott lenni. Az izgalom csak fokozódott, amikor fény derült arra, hogy esperes úr sem ér rá. Ebben a helyzetben hívtam fel Kovács Gergőt. Hivatkozva egy régebbi beszélgetésünkre, megkérdeztem tőle, nem tartana-e egy társasjáték-estet. Örömmel vállalta! Így történt, hogy az ifisek maguknak szerveztek és vezettek le egy alkalmat. Ez is bizonyítja az előző bekezdésekben írtakat. Hihetetlen öröm volt ezt megtapasztalni!

Azt érzem, hogy Isten ráhelyezett minket egy útra: Krisztus megismerésének az útjára. Ha mi ezen a kijelölt keskeny úton haladunk, akkor tudunk növekedni Benne. A János apostol leveléből idézett fenti igéből felsejlik, hogy először azzal kell tisztába lennünk, hogy szeret minket a mi mennyei Atyánk, ezután tudunk mi is szeretettel viszonyni a másikkhoz. Az ifinek ez a két lépés a hosszútávú célja. Így válhat és így válik az ifi fokozatosan egy olyan helyé, ahol mindenki otthon és biztonságban érezheti magát. Ez a kettős cél nem kis munka, ezt mi is tudjuk. Ám bízunk abban, hogy az Úr megadja majd a növekedést ebben.

Köszönjük, ha továbbra is imában hordozzák az ifjúsági munkát, illetve az ifisek egyéni hitéletét.

Boross Sámuel ifivezető

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA MONDD, LESZEK-E?

Mondd, leszek-e elég bátor,
vagy minden csak sodródik magától,
és sodródom én is, mint toll a patak vizén,
ha harcolni kell, leszek-e elég bátor én?
Harcolni azokért, akiket szerettem,
kiket egy angyal is őrizett felettem,
kiket rám bízta az úton, hogy sorsuk vigyem,
mint törekeny terhet át a nagy vízen,
s tanuljam meg, míg haladok előre:
nem lehet mindig leülni a földre,
nem lehet pihenni, mindig másra várva,
nehogy az út végén a kapu legyen zárva.

S az igazság nehéz palástját
meg kell védeni, mint harcokban a bástyát,
de minden kő benne szeretet legyen,
fénylőn öleljen, mint templom fönn a hegyen,
legyen áldó, ha kell, földig hajolva,
mert úr csak az lehet, aki egyben szolgál.
Mondd, leszek-e elég bátor,
nem rettege majd a végső számadástól,
s ha egyszer visszajössz és arcomba nézel,
csodálhatlak-e a hűség reményével?

Nagyapánk ott ült szokott helyén a kandalló mellett, s olykor egy-egy bükkfahasábot vetett a sziporkázó tűzre. A szűzdohány füstje kék felhőbe burkolta pipázó alakját ott a nagyszoba végiben, s ezüstös szakállán olykor megcsillant a láng.

Mi gyermekek a mennyezetig érő, gyertyafényben izzó karácsonyfa körül álltunk elfogódottan és izgalomtól elmeredt szemmel, és sóvár pillantásokat vetve a karácsonyfa alatt fölhalmozott ajándékokra, hűségesen elénekeltük a Mennyből az angyal összes verseit. Ének után apám fölolvasta a betlehem csillag történetét a Bibliából, elmondtuk közösen a karácsonyi imádságot, s azzal nekiestünk a játékoknak, akár karámba szorított birkanyájnak az éhes farkascorda. Kis idő múltával nagyapánk megszólalt ott a kandalló mellett a maga érdes vénemberhangján:

- Aztán tudjátok-é – kérdezte –, hogy mi képpen keletkezett tulajdonképpen a karácsony?

- Akkor született a Jézus Krisztus – felelte Margit húgom okosan új babaháza előtt térdepelve, s nagyapánk bólintott rá.

- Ez igaz – mondta –, mert hogy ő volt az Úristen legnagyobb karácsonyi ajándéka az emberi világ számára. De maga a karácsony már régen megvolt akkor. Ha ideültök mellém a tűzhöz, elmondom, hogyan keletkezett.

Köréje gyűltünk a szőnyegre, mindegyikünk valami új játékot cipelve magával, s figyelmesen lestük a száját, mert nagyapánk nagyon szép és érdekes meséket tudott ám.

- Hát az úgy volt – kezdte el, miután nagyot szippantott a pipájából –, hogy réges-régen, amikor Noé apánk unokái megépítették volt a Babel tornyát, s annak ledőlte után nem tudták megérteni egymást többé, mert az önzés összezavarta a nyelvüket, az irigység és az elfogultság egyre jobban és jobban kezdett elhatalmasodni ezen a földön. Aki nem volt olyan ügyes, mint a szomszédja, azt ölte az irigység, hogy a másiknak szebb háza van. Aki rest volt megművelni a földjét, az irigyelte azt, akinek szebb búzája termett, s mikor az irigykedés már igen-igen elhatalmasodott az embereken, akkor megszületett benne a gonoszság. A rest lopni kezdett, a tolvaj gyilkolni, s a kéregető rágyújtotta jótévőjére a házat. Addig-addig, hogy egy napon aztán az Úristen odafönt az égben megsokallotta az emberek gonoszságát, s rájuk szabadította a sötétséget és a hideget.

A nap eltűnt az égről, a vizek befagytak, s a rablógyilkos számára nem termett többé semmi az elrablott földön. Nagy fázás, éhezés és pusztulás következett ebből az egész emberi világra. Mikor pedig már közeledett erősen az idő, mikor minden emberi életnek el kellett volna pusztulnia a földön, az Úristen odaintette maga mellé kedvenc angyalát, a Világosságot, és ezt mondta neki:

„Eridj le, hű szolgám, s nézz körül a földön, melyet gonoszsága miatt pusztulásra ítélttem. Vizsgálj meg minden embert, asszonyt és gyermeket, s akiben még megtalálsz egy csöpp kis nyomát a jóságnak, annak gyűjtsd gyertyát a szívében. Én pedig majd az utolsó előtti napon alánézek a földre, s ha csak egy kicsike világosságot is látok rajta, megkönyörülök az emberi világon, s megváltoztatom az ítéletet, amit kiróttam rája.”

Ezt mondta az Úristen, s a Világosság angyala alászállott a földre, hogy teljesítse a parancsot. A föld sötét volt és hideg. Mint a csillagtalan, zimankós téli éjszaka, olyan. Az emberek tapogatózva jártak az utcákon, s akinek még volt egy darabka száraz, fagyott kenyere, az elbújt vele a pincék mélyére, hogy ne kelljen megossza mással. Egy birkabőr bundáért meggyilkolta apját a fiú, s akinek

még tűz égett a kemencéjében, az fegyverrel őrizte szobája melegét a megfagyóktól. Az angyal nagyon-nagyon elszomorodott, hogy hasztalan járta az emberi világot, mert nem talált benne sehol egy fikarcnyi jóságot sem.

Lassanként kiért a városból, s ahogy a dűlőúton haladt fölfele a hegyek irányába, egyszerre csak összetalálkozott a sötétben egy emberrel, aki egy döntött fát vonszolt magával kínlódva. Kiehezett, sovány ember volt, s csak szakadt rongyok borították a testét, de mégis húzta, vonszolta magával a terhet, bár majdnem összeroskadt a gyöngeségtől.

„Minek kínlódsz ezzel a fával? – kérdezte meg az angyal. – Hiszen ha tüzet gyújtánál belőle magadnak itt, ahol állsz, megmelegedhetnél mellette.”

„Jaj, lelkem, nem tehetem én azt – felelte az ember. – Asszonyom, s kicsi fiacskám van otthon, kik fagnak meg, s olyan gyöngék már, hogy idáig nem jöhetnének el. Haza kell vigyem nekik ezt a fát, ha bele is pusztulok.”

Az angyal megsajnálta az embert, és segített neki a fával, s mivel az angyaloknak csodálatos nagy erejük van, egyszerre csak odaétek vele a sárból rakott kunyhóhoz, ahol a szegény ember élt. Az ember tüzet rakott a kemencében, s egyszeriben meleg lett tőle a kicsi ház, s míg egy sápadtra éhezett asszony s egy didergő kisfiú odahúzódtak a tűz mellé melegedni, az angyal meggyújtott egy gyertyát az ember szívében, mert jóságot talált abban.

„Édesanyám, éhes vagyok...” – nyöszörögte a gyermek, s az asszony benyúlt a rongyai közé, elővett egy darab száraz kenyeret, letörte az egyik sarkát, s odanyújtotta a gyermeknek.

„Miért nem eszed meg magad a többi? – kérdezte az angyal. – Hiszen magad is olyan éhes vagy, hogy maholnap meghalsz.”

„Az nem baj, ha én meghalok – felelte az asszony –, csak legyen mit egyék a kicsi fiam.”

S az angyal ott nyomban meggyújtotta a második gyertyát is, és odahelyezte az asszony szívébe. A gyermek leharapott egy kis darabot a kenyér sarkából, aztán megszólalt:

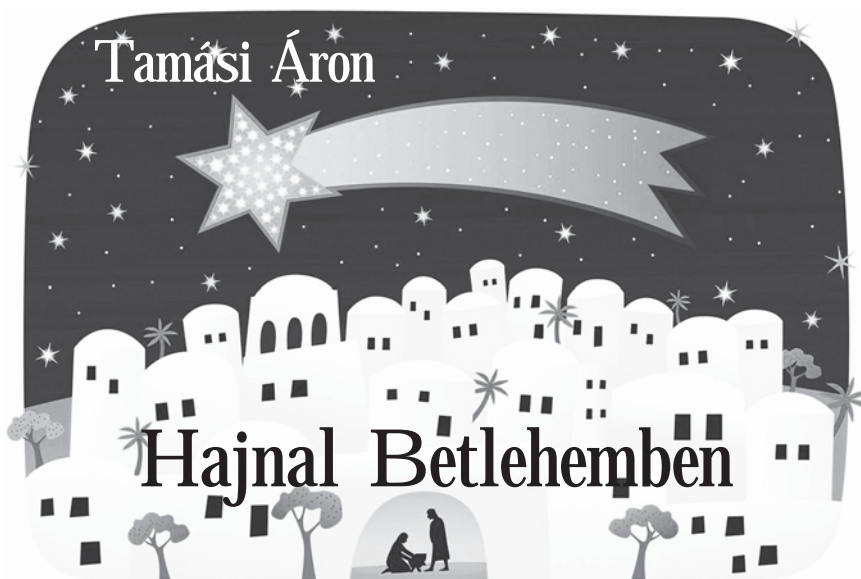
„Édesanyám, elhozhatom két kis ját-szótársamat a szomszédból? Ők is éhesek, s nincs tűz a házukban. Megosztanám velük ezt a kis kenyéret, meg a helyet a tűzhöz!”

Az angyal pedig meggyújtotta a harmadik gyertyát is, és odaadta a kisfiúnak, aki boldogan szaladt ki a gyertyával a sötét éjszakába, hogy fénye mellett odavezesse kis társait a tűzhöz és a kenyérhez.

S pontosan ekkor érkezett el az utolsó előtti nap, és az Úristen alánézett a földre, s a nagy-nagy sötétségben meglátott három kis pislákoló gyertyalángot. És úgy megörvendett annak, hogy az angyal mégis talált jóságot a földön, ha nem is többet, csak hármat, hogy azon nyomban megszüntette a sötétséget, visszaparancsolta a napot az égre, s megkegyelmezett az emberi világnak.

S azóta minden esztendőnek a vége felé az Úristen emlékeztetni akarja az embereket arra, hogy a gonoszság útja hova vezet, s ezért ősszel a napok rövidülni kezdenek, a sötétség minden este korábban szakad alá, és minden reggel későbbben távozik, hideg támad, és befagynak a vizek, s a sötétség uralma lassan elkezd megfojtani a világot. Mi emberek pedig megijedünk, s eszünkbe jut mindaz a sok rossz, amit elkövtünk az esztendő alatt, és amikor eljön a legrövidebb nap, és a Világosság angyala alászáll közénk jóságot keresni, egyszerre mind meggyújtjuk a karácsonyfák gyertyáit, hogy az Úristen ha alátekint, fényt lásson a földön, s megbocsássa a bennünk lévő jó miatt a bennünk lévő rosszat.

– Ez a karácsony igazi meséje – fejezte be nagyapánk ott a kandalló mellett azon a régi-régi karácsonyestén –, én pedig azért mondtam el nektek, gyerekek, hogy megjegyeztétek jól, és emlékeztetek reá. Mert ez a mi emberi világunk újra építeni kezdi a Babel tornyát, melyben egyik ember nem értheti meg a másikat, jelszavakból, hamisságokból, elfogultságokból és előítéletekből, s jönni fog hamarosan az irigység is, a rosszindulat, meg a gonoszság, melyek miatt az Úristen újra pusztulásra ítéli majd az embert. Tolvajlás és gyilkosság fog uralkodni a földön, s ha a nyomorúság és a nagy sötétség rátok szakad majd, akarom, hogy emlékezzetek: csak a szívetekben égő gyertya menthet meg egyedül a pusztulástól. ■

Öreg pásztor ült a betlehemi pusztán. Sok borús és csillagos éjszakát töltött ő már ezen a földön, de olyan különös éjszakára, mint ez a mai, nem tudott emlékezni.

Mert este, amidőn elérkezett volna a hold és a csillagok ideje, akkor haragos felhők jöttek, melyek elölték a holdat és a csillagokat. Aztán gomolyogva leszálltak a felhők a földre, mintha a földet is meg akarták volna ölni. Csodálatos volt ez, mert az évnek ebben az idejében máskor a felhők mindig rejtekükben ültek. Mind eléjtek és a rossz karám ágai között sírva szakadtak rá a juhok hátára s onnét jajgatva mentek ki másfelől.

Vajúdik a világ.

A karám szélében rettegve kuporgott az öreg pásztor és azon gondolkodott, hogy eme különös éjszaka vajon a világ végét jelenti-e vagy talán egy újnak kezdetét. Néha megtapogatta a fiát, aki kámszájában úgy aludt mellette, mint a mag.

A juhok egymáshoz bújva pihentek a karámban.

Éjfélre járt az idő, majd az is elmúlt a szegény föld fölött. Aztán úgy hajnal felé,

mintha az Isten egyszerre kicserélte volna a világot, nagy hirtelenséggel megváltozott minden. A szelek elbújtak egy pillantás alatt. A felhők semmibe mentek. De a csillagok nagy ragyogással egyszerre felragyogtak s fényükben a karám vesszői ezüstben csillogtak. A juhok pedig táncolni kezdtek.

Mintha új világ született volna.

Az öreg pásztor ámulva pislogott a csodás változatban. S miközben megszállta szemét a könny, a fia is világra serkent, ámbar senki fel nem ébresztette. Ott állott a fiú mellette, örömben borult arccal, a major felé fordulva és felemelt karral mutatott valamit. Amerre mutatott, egy csillag ragyogott ott, éppen az istálló fölött, amely elhagyottan állott a majorban. Tündöklő nagy csillag volt, leszállva az égből, s fénybe borította a rongyos istállót.

Egymásra támaszkodva, úgy nézték ketten a csodát, szegény boldog pásztorok. Aztán észrevétlenül angyal érkezett a mennyből, aki dicső hajlon az istálló felé vezette őket.

(Reformátusok Lapja - 43. évf. 52. sz., 1999. december 26.) ■

A KERESZTYÉNEK ÁLDÁSMONDÁSA

Nem kívánom neked, hogy a szenvedések halvány árnyéka se hulljon rád az új esztendőben. Nem kívánom azt sem, hogy minden napod sikerekből álljon, mint ahogy azt sem kívánom, hogy soha ne kelljen a bánat egyetlen könnycseppjét sem ejtened. Még azt sem kívánom, hogy ne eméssze fájdalom lelkedet valakiért.

Mindezeket nem kívánom neked, hiszen te is tudhatod: az emberek minden újévi fogadkozásuk ellenére jószívrrel ugyanazok maradnak.

Azt kívánom, hogy megsejtsd, megértsd, sőt megéld: a könnyek megkönnyíthetik a szívedet, a szenvedés megtisztítja lelkedet, a fájdalom és a szükség közelebb visz a betlehemi Isten-gyermekhez, akinek mosolyánál, mint égi harmat a szomszédhoz földre, vigasztalás hull szívedre.

Szívből kívánom neked, hogy az új esztendőben is maradjon mustármagnyi hited, kelljen bár nem várt keresztek emelked, tűnjön úgy, hogy minden igyekezeted ellenére kicsúsznak kezdeből a dolgok, lábad alatt elporlik a szilárdnak vélt talaj, s egyre távolibb óhajtott célod. Szívből kívánom, hogy annak az ajándéknak értéke, amit Isten szeretett Fiában karácsonykor neked is adományozott, napjaid számával növekedjék benned.

Ő segítsen abban, hogy örömet ébressz azok lelkében, akiket szeretsz, s akiket nem. Azt kívánom, hogy e hamis korban is legyen barátod, aki minden nap érdemes barátságodra, aki felé bizalommal nyújthatod ki a kezéd, amikor támaszra szorulsz, akivel együtt szembeszegülhetsz ordító oroszlánokkal, s akikkel a legmeredekebb utat is mered vállalni. Azt kívánom neked, hogy az új esztendő minden másodpercében maradjon veled az emberré lett Isten gyermekien tiszta, és feldajkáló mosolya, Ővele pedig te is maradj minden szempillantásban Isten áldó keze alatt.

(Ismeretlen szerzőtől)

Egy kisbaba születését mindenki nagyon várja. Rengeteg készülődés előzi meg a születését. Sok mindenről kell gondoskodni, hogy minden készen álljon a baba érkezésekor. Biztos te is fel tudod sorolni, hogy mi mindenre van szükség. Kiságy, fürdőkád, pelenkázó, babakocsi, babaruhák, pelenka, mérleg, játékok. Az anyukák egy nagy listát kapnak a védőnénitől, amelyik segít abban, hogy semmi ne maradjon el. Kisolló, amivel a baba körmét biztonságosan lehet levágni, speciális mosószer, amivel a kis ruhákat kell mosni, hogy a baba bőre ne legyen beteg a vegyszerektől. Az anyukáknak ilyenkor aki tud segít, mert bizony a nagy pocakkal már nehéz a mozgás, hajlógatás. A családban az utolsó pillanatban mindenki tűkön ül, mert izgatottan várja, hogy mikor lehet az anyukát a kórházba vinni, hogy biztonságos körülmények között megszülethessen a kisbaba.

De vajon hogyan várnak egy királyi kisbabát, egy királyfit, vagy királykisasszonyt. Bizony ott mindenből a legdrágábbra, legszébre, legbiztonságosabbra futja. Igazi bársonyba, selyembe öltöztetik a kisbabát. Orvosok hada figyelni az anyukát, testőrök őrzik a kisbaba álmát. És természetesen az otthona egy hatalmas palota. Szóval mindenből extra jár a királyfinak, királylányoknak.

Egyszer, nagyon sok évvel ezelőtt, Isten úgy döntött, hogy a földre küldi az Ő Fiát. Azért, hogy Ő legyen a mi királyunk. Ő még a királyok között is legnagyobb király, de Ő azt szeretné, hogy a te kicsi szívednek legyen a királya. Azt szeretné, hogy neki fogadj szót. Na nem azért, mert basáskodni akar fölötted, mert nagyon szeret parancsolgatni, hanem azért, mert Ő az Istennek a Fia, Jézus. Ismer téged, és mindent tud rólad. És ha mindent tud rólad, akkor tudja, hogy mi az igazán jó neked. Ezért érdemes neki engedelmeskedned.

Ezért odahagyta az Ő igazi otthonát, a Mennysországot, ami a legjobb, legtökéletesebb hely a világon.

Azt gondolhatnánk, hogy az Istennek a Fia, a királyok Királya minimum egy palotában született, és az anyukájának orvosok hada segítette a születésekor. Szép ruhába öltöztették, és gyönyörű bölcsőben ringatták.

De nem így történt. Egy földi király, Augustus császár meg akarta számolni az országában élőket, és ezt úgy tudta megtenni a legkönnyebben, ha mindenki abba a városba ment, ahonnan származott. Jézus földi apukája József, akire Isten rábízta, Betlehemből származott, ezért oda kellett elutazniuk. De nem busszal, vagy vonattal, vagy a kényelmes autóval, mert az még nem volt, hanem bizony gyalog, vagy Mária, Jézus anyukája felülhetett a kis szamaruk hátára. Gondolhatjátok milyen nehéz lehetett az utazás a nagy pocakjával. Amikor Betlehembe értek ott sem fogadta őket paplanos ágy. Olyan sokan voltak a városban, hogy nekik nem jutott hely. És bizony Mária már nagyon érezte, hogy a kisbabának meg kell születnie.

Szóval nem volt hely, nem volt orvos, nem volt kiságy, meg babakocsi, meg szép ruha. Szállásnak egy istálló jutott. És ott született meg az Istennek a Fia, a királyok Királya. Palota helyett istállóban. Mária cifra bölcső helyett jászolba fektette Jézust. Abba a jászolba, amelyikből az istállóban lakó állatok ettek. Jézus annyira szeretett minket, hogy odahagyta a Mennysországot, hogy a mi királyunk legyen. Az enyém, a tied, a mienk.

Köszönjük meg neki! Kérlek, kulcsold össze a kezéd, hogy együtt imádkozhassunk!

Köszönjük Jézusunk, hogy Te szegény-nyé lettél értünk, hogy a mi királyunk legyél. Megvalljuk neked, hogy nem könnyű szót fogadni, nem könnyű engedelmeskedni. Téged kérünk, hogy segíts nekünk ebben. Azért, hogy Te legyél a szívünk királya. Ámen.

Stift Ágnes hittanoktató

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Jókai Mór egyik kedves elbeszélése:

Élt valahol a világban egy nagyon szegény varga, akinek semmije se volt e mostoha földön, csak kilenc gyermeke. Anyjuk már régen meghalt, s így a vargának egyedül kellett gondoskodnia fenntartásukról és felnevelésükről. Bizony, temérdek gondot okozott ez a szegény vargának, de örömmel tette, mert nagyon szerette családját, árva gyermekeit; az édesanyjuk helyett is szerette őket.

A legnagyobb gond akkor szakadt rá, amikor karácsony közeledett. Szeretett volna ő is nagy karácsonyfát állítani, fénylő gyertyákkal, szikrázó csillagszórókkal, szaloncukorral, aranyos diókkal és sok fehér angyalhajjal, és a fa alá ő is szeretett volna játékokat, ajándékokat rakni gyermekei számára. Így szerette volna ő, de sajnos, nagy szegénysége nem engedte meg. Akkor gondolt egyet, hogy gyermekeit megtanítsa egy szép karácsonyi énekre, és az lesz az ő karácsonyi ajándékuk. Így is történt. Elérkezett a szenteste: s a népes család boldogan énekelte: „**Dicsőség menyben az Istennek, dicsőség menyben az Istennek...**” – Zengett, harsogott az ének a gyerekek szájából, szívéből... S amikor a végére értek, kezdték előlről.

Szomszédjukban egy savanyú úr lakott, aki már nem bírta elviselni az áthalatszódo, sokszor ismételt éneket, ezért átkopogott és átment hozzájuk. Ezer forintot ígért, ha végre abbahagyják. A varga el is fogadta az ajándékot, s aztán elcsendesült, elhalt az ének a kis kórus ajkán. A gyerekek elszomorodva, csendben ültek a szobában. De a csend, a hallgatás nem tartott sokáig. Sem az édesapa, sem a gyerekek nem bírták elviselni, hogy szívük ne ujjongjon az ének szárnyain. Ezért az édesapa úgy döntött, hogy visszaadja a pénzt. A gyermekkórus pedig újra, boldogan énekelte tovább a karácsonyi éneket.

Nekünk is hasonlóképpen kellene cselekedni, hogy a világ minden kincséért el nem hagynánk ennek a szent éjszakának, Jézus Krisztusnak születésének ünneplését, s **jó lenne, ha mi sem hagynánk abba a karácsonyi éneket!**

A város aludt. Fáradtan, nyugtalanul. Amióta a császár elrendelte a népszámlálást, bolydult méhkassá vált az élet. Sok jövevény érkezett messziről, hozták a híreket, ki ezt mondta, ki azt.

Némelyek valami pásztorokról is beszéltek, akik angyalokat láttak éjjel a nyájaik mellett; mások valami bölcséket emlegettek, akik egy újszülött fiúgyermek után tudakozódtak. Napkeletről követték eddig a csillagot, amely az ő születését jelezte.

Azt a csillagot pedig láthatta bárki a városból, valóban különös fényre ragyogott, nem is kellett keresni az égbolton, csak elnézni napszállat után Betlehem felé.

Az emberek vámi kezdték, hogy történik valami, zaklatott lett az álmuk is, mindenre fölneszeltek.

„Élt egy ember Jeruzsálemben, akinek Simon volt a neve. Igaz és istenfélő volt, és várta Izrael vigasztalását, és Szentlélek volt rajta” (Lk 2:25).

...sóhajtásától lobbant a mécs lángja. Rebbenéstelen szemmel a fényt nézte, de sokkal messzebbre látott. Öregember számára nagyobb tartomány a múlt, mint a jelen. Odáérezte magát ifjúkora zsinagógájába, ahol először hallotta az ígét, ami mostanában éjjelét-nappalát betöltötte:

„Csillag származik Jákóbból és királyi pálca támad Izraelből...” (4Móz 24:17).

– Most teljesednek be a prófécia? Ez lenne az a csillag, amelyről most beszél mindenki? Betlehem fölött ... igen, ott kell lennie, ahogyan Mikeás próféta jövendölte:

„De te, Efratának Betleheme ... belőled származik nekem, aki uralkodó az Izraelen, akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van...” (Mik 5:1).

A mécses kialudt. Simeon végigdőlt nyoszolyáján.

– Eljön – motyogta –, tudom, hogy eljön, és én meglátom Őt. Nem halok meg addig...

Napról napra csöndesebb lett. Alig evett valamit. Éjekhosszat virrasztott, napközben elbóbiskolt. Nem fedtte már a lármás unokákat sem.

– Atyánk immár megvénhedett – mondták a fiai, és az asszonyok napközben is többször benéztek hozzá.

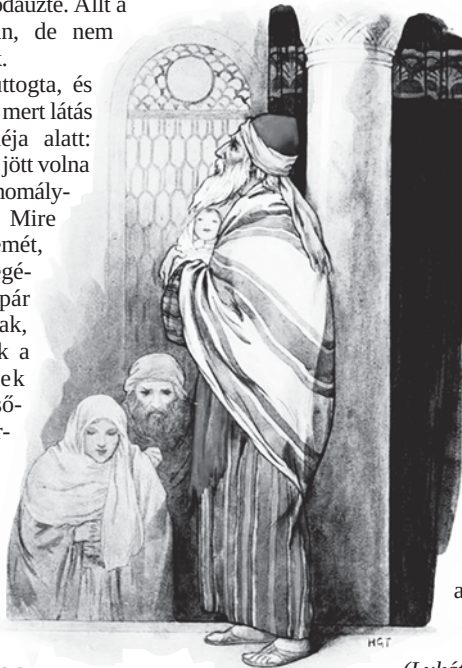
Egy reggel üresen találták a kamráját. Az agg Simeont a templomban találta a

virradat. Valami odaűzte. Állt a hideg csarnokban, de nem érezte, hogy fázik.

– Eljön – suttogetta, és behunyta szemét, mert látás derengett szemhéja alatt: mintha két ember jött volna igen messziről, a homályból. Közeledtek. Mire kinyitotta a szemét, már ott voltak, egészen közel. Egy pár gerlicét hoztak, hogy bemutassák a legszegényebbek áldozatát az elsőszülött fiúgyermekért.

Összerezent. Csodálatos bizonyosságot érzett. Feléjük tárta kezét, és a szelíd arcú anya – olyan volt, mint egy szűz – karjába tette a gyermeket.

(Lukácsi Vilma: Lépten-nyomon című könyvéből)

A templom falai visszhangozták az öregember hangját. Reszketőn formálódtak szavai:

– Mostan bocsátd el, Uram, a te szolgádat, beszéded szerint, békességben... – mély lélegzetet vett, majd erősebb hangon folytatta:

– Mert látták szemeim a te üdvösségedet, amelyet elkészítettél minden nép szeme láttára – végül már ércesen zengő hangja töltötte be a csarnokot:

– ...világosságul a pogányoknak és a te népednek, Izraelnek dicsőségére...

És megáldotta őket.

Csodálkozást látott a szemükben.

Azt gondolta, hazamegy, egyszerre fázni kezdett. Visszatette a gyermeket anyja karjaiba. Nem is akart többet szólni, imádkozni szeretett volna otthon, a kamrájában, mégis azt mondta az asszonynak:

– Íme, ez arra rendeltetett, hogy általa sokan elessenek és felkeljenek Izraelben, és jel legyen, amelynek sokan ellene mondanak, még a te lelkedet is ... áthatja az éles kard, hogy sok szív gondolatai nyilvánvalókká legyenek...

A csillag odakint akkor tűnt bele a felhasadó hajnal nagyobb fényességébe.

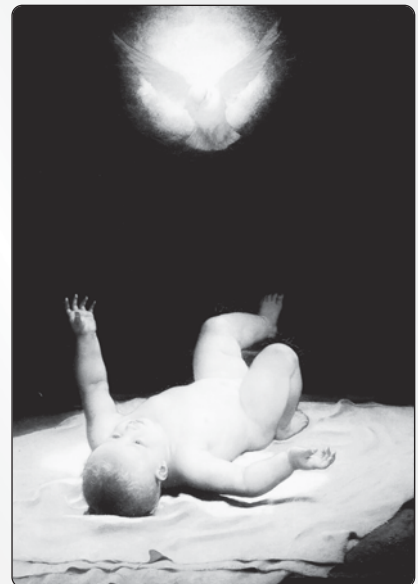
Egy gyermek született

Ha kistestvéred születik, nagy az öröm a családban. Mindenkinél eldicsekedsz vele. Az iskolában mutogatod a fényképét. Biztosan az öledbe is veheted a kicsit.

Ma, karácsony napján is valakinek a születését ünnepeljük. Egy gyermekét, aki az Isten Fia! Amikor Ő született, nem volt nagy ünnep Betlehemben. Sőt, mivel a császár összeírást tartott, ezért nagy volt a forgalom, s még szállást sem kaptak. S főképp senki sem tudta, hogy kicsoda Ő. Anyja, Mária egy jászolba tette a bepólyált gyermeket. S csak bámulta a csodát.

Minden gyermek születése egy csoda. De a legnagyobb csoda, hogy Isten a maga Fiát küldte erre a világra. Hogy boldogságot hozzon mindenkinél. Születésének napján Őt ünnepeljük, aki a szeretetet adja a szívünkbe. Vele dicsekedjünk, Neki örüljünk! Mert mindnyájunknak született!

(Isten szól hozzád – Áhítatos könyv gyermekeknek)

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2021. október 20. ■ „Teológiai Esték – 1.” A Római levél és a reformáció - Dr. Pecsuk Ottó előadása.
 2021. október 25. ■ A Reformus Túrakör kirándulása a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárába.
 2021. október 29. ■ Közös koszorúzás református temetőnkben a lelkeszsíroknál.
 2021. október 29-30. ■ Ifihétvége Pomázon.
 2021. november 6. ■ Pomázi református temetőtakarítás.
 2021. november 20. ■ Gyülekezeti gyermekkirándulás a Két-bükk-fanyeregtől a Klastrom forrásig. A Református Túrakör kirándulása Csobánkára (Ziribár, Macskabarlang).
 2021. november 21. ■ Ravasz László kiállítás megnyitó Csobánkán.
 2021. november 22-26. ■ Evangélizáció Csobánkán Bereczky Örs és Bereczky Judit budakalászi református lelkipásztorok szolgálatával.
 2021. december 1. ■ „Teológiai Esték – 2.” Jézusban beteljesedtek az ószövetségi ígéretek! - Dr. Tatai István lelkipásztor előadása.
 2021. december 5. ■ Adventi gyermekdélután a pomázi gyülekezeti házban.
 2021. december 10. ■ Megbeszélés Leidinger István polgármester úrral és Pomáz város önkormányzati képviselőivel; presbiteri gyűlés.
 2021. december 13-17. ■ Adventi orate alkalmak: közös hajnali igelovlás és imádság a pomázi templomban.
 2021. december 18. ■ Korcsolyázás, ifikarácsony.
 2021. december 24. ■ Gyermekkarácsony Pomázon és Csobánkán.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2021. december 31. 18.00 ■ Óévi istentisztelet Pomázon.
 2022. január 1. ■ Újévi istentisztelet Csobánkán és Pomázon.
 2022. január 16-23. ■ Ökumenikus imahét Pomázon és Csobánkán.
 2022. január 23. ■ Istentisztelet úrvacsorai közösségben Csobánkán és Pomázon.
 2022. január 28. 18.00 ■ Presbiteri gyűlés.
 2022. február 18. 18.00 ■ Presbiteri gyűlés.
 2022. február 25-27. ■ Gyülekezeti hétvége a mátraházi református konferenciaközpontban.
 2022. február 28.-március 4. ■ Evangélizáció Pomázon. Közöttünk szolgál Kertészné Bikki Boglárka gödöllői református beosztott lelkipásztor.
 2022. március 6. ■ Böjti istentisztelet úrvacsorai közösségben Csobánkán és Pomázon.

KERESZTELŐ:

2021. október 24. ■ Hergert Martin (Csobánka); Kocsis Adrienn (Pomáz).
 2021. november 7. ■ Mayer Flóra Bella; Makra Natasa Laura.

HÁZASSÁGKÖTÉS:

2021. október 29-én pomázi református templomunkban kérte Isten áldását közös életére **Belicza Miklós** és **Vasvári Ildikó**.

2021. december 18-án pomázi református templomunkban kérte Isten áldását közös életére **Csékó László** és **Sági Zsuzsanna**

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2021. október 14-én elhunyt **Németh György** (†43) testvérünk; temetése 2021. november 3-volt városunk ravatalozójából.
 2021. október 23-án elhunyt **özvegy SZABÓ JÁNOSNÉ** (+85) testvérünk; temetése 2021. november 10-én volt városunk ravatalozójából.
 2021. október 26-án elhunyt **NYÍREGYHÁZI JÁNOS** (+79) testvérünk; temetése 2021. november 8-án volt városunk ravatalozójából.
 2021. október 27-én elhunyt **Balogh József** (+68) testvérünk; temetése 2021. november 4-én volt városunk ravatalozójából.
 2021. november 6-án elhunyt **Horváth Károlyné** (+77) testvérünk; temetése 2021. november 22-én volt a pomázi öregkatolikus temetőben.
 2021. november 8-án elhunyt **KULIN IMRE** (+85) testvérünk, városunk korábbi polgármestere. Temetése 2021. december 4-én volt a Budakalász-szentistvántelepi temetőben.
 2021. november 9-én elhunyt **Szabó Attiláné** (+75) testvérünk; temetése 2021. december 3-án volt pomázi református temetőnkben.
 2021. november 13-án elhunyt **BUBÁN ISTVÁNNÉ** (+89) testvérünk; temetése 2021. november 30-án volt pomázi református temetőnkben.

Megváltónk születésének ünnepén szeretettel köszöntjük kedves Olvasóinkat! Istentől megáldott, békés, boldog karácsonyt, és kegyelemben, lelki gyanapodásban gazdag újesztendőt kíván az Áldás, békeség! gyülekezeti újság Szerkesztőbizottsága!

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan
 2022. február 20-án jelenik meg.

ÁLDÁS, BÉKESÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
 Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297
Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.
E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu
Honlapcím: http://www.pomaz.reformatus.hu
Facebook: https://www.facebook.com/pomazcsobankareformatus/
Gyülekezetünk számlaszámai:
Pomáz: 11784009-2222253-00000000
Csobánka: 11784009-2222260-00000000
Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor
 (e-mail: nyilas.zoltan@reformatus.hu)
Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor,
 Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.
Szerkesztő: Dr. Puskás Attila
 (e-mail: puskas.attila.dr@gmail.com; Tel.: +36-20-9355-362)
Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor
 (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)
 Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra,
 ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadunk.

GYÜLEKEZETI ÉLET KÉPEK

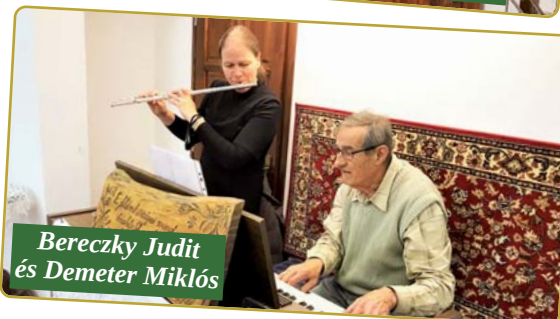
Kiállítás Ravasz László püspök életéről Csobánkán

Bereczky Örs a csobánkai evangélizáción

Bereczky Judit a csobánkai evangélizáción

Bereczky Judit és Demeter Miklós

Kirándulás az Országos Levéltárba

A Túra Kör kirándulása Csobánkán a Ziribárra

A megtérés szemléltetése a december 5-i istentiszteleten

Gyermekdelután

Elbúcsúztunk Nyíregyházi János bácsitól